

Stockholms
stad

Årsredovisning 2021

Innehåll

Möjligheternas Stockholm	3
---------------------------------	----------

Förvaltningsberättelse	5
-------------------------------	----------

Konsekvenser av pandemin	6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
Händelser av väsentlig betydelse	14
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	15
Agenda 2030	18
Stadens internationella relationer	20
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	21
Balanskravsresultat	27
Väsentliga personalförhållanden	28
Förväntad utveckling	30
Översikt över verksamhetens utveckling	32

Årsbokslut	36
-------------------	-----------

Om årsbokslutet	37
Resultaträkning	37
Balansräkning	38
Kassaflödesanalys	40
Noter	41

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål	67
--	-----------

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	69
En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	81
En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	94

Ekonomisk och finansiell information	99
---	-----------

Driftredovisning	100
Investeringsredovisning	104
Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar	116

Möjligheternas Stockholm

Stockholm drabbades hårt av pandemin även under 2021. Stadens anställda har gjort extraordinära insatser under året, dels alla de som jobbat outtröttligt för att få Stockholm att fungera under pandemin, dels alla insatser för att återstarta staden när pandemin avtar.

Fokus för stadens arbete har varit att minska smittspridningen och upprätthålla prioriterad kärnverksamhet. Staden har aktivt och uthålligt hanterat pandemikrisen och samtidigt förmått leverera på kärnuppdraget till stockholmarna. Parallellt har flera åtgärder för att möjliggöra en återstart med stöd till näringslivet vidtagits.

"Staden har aktivt och uthålligt hanterat pandemikrisen och samtidigt förmått leverera på kärnuppdraget till stockholmarna."

Årets resultat för staden uppgår till 2 114 mnkr (4 953 mnkr) där realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter utgör den största delen av resultatet, 2 031 mnkr. Stadens nämnder visar ett överskott på totalt 1 031 mnkr, varav 461 mnkr avser stadsdelsnämnderna och 570 mnkr facknämnderna. Staden har även haft högre skatteintäkter än budgeterat. Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens investeringsstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning med motsvarande belopp. Stadens investeringar uppgår till 5 140 mnkr. Stadens investeringar har fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar samt försäljningar. Egenfinansieringsgraden uppgår till 150 procent (109 procent).

Stockholms stad har fortsatt högsta möjliga kreditvärdighet, så kallad rating. För investerare innebär detta att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Stockholms stad. Detta möjliggör att den kommunala koncernen får bättre lånevillkor.

Även Stockholms näringsliv har haft en god utveckling under 2021. Merparten av restriktionerna för att stoppa smittspridningen har nu hävts och förhoppningen är att covid-19 snart kan behandlas som en vanlig säsongsinfluensa. Pandemin väntas däremot få långvariga konsekvenser för stadens verksamheter och ekonomi. I stadens näringslivsfrämjande arbete har därför åtgärder för att stötta särskilt drabbade branscher prioriterats. Exempelvis genom anstånd med hyror och avgifter och förenklade regler för uteserveringar. Under året startade även stadens arbete med *Växla upp Stockholm* i Kista, Skärholmen och city. I dessa områden har staden en tät dialog med näringslivet och agerar proaktivt för att samlat och effektivt möta näringslivets behov.

Effekterna av pandemin har varit särskilt märkbara i skolan, där distansundervisning och hög sjukfrånvaro har inneburit sämre förutsättningar för eleverna att tillgodogöra sig undervisningen. Arbetet för att ge alla barn i Stockholms förskolor och skolor en god kunskapsutveckling och förutsättningar för en bra framtid står därför i fortsatt fokus. Oavsett var i staden eleverna bor eller vilken bakgrund de har, ska egna livsval möjliggöras. Resultatspridningen är fortsatt stor utifrån

socioekonomiska förutsättningar, även om skillnaderna har minskat jämfört med föregående år. Resultatutvecklingen har varit särskilt god i stadens skolor i Järvaområdet, ett arbete som behöver fortsätta och även inspirera andra skolor med liknande utmaningar.

Stockholmarnas trygghet har varit i fokus under hela året och nämnder och bolagsstyrelser har vidtagit flera åtgärder för att intensifiera arbetet. Samverkan med externa aktörer är ett prioriterat område och för att nå resultat behövs en fortsatt nära samverkan med såväl polis som företagare och föreningsliv. Genom att långsiktigt minska de bakomliggande orsakerna till brott och otrygghet och genom strategiskt arbete med planering och skötsel av den offentliga miljön ska staden nå målen att inte ha några särskilt utsatta eller utsatta områden samt halvera den upplevda otryggheten till år 2025.

Under maj och juni 2021 orsakade kraftiga skyfall stora översvämningar på flera platser i Stockholms stad. Med anledning av det förändrade klimatet måste stadens bebyggelse, infrastruktur och tekniska försörjningssystem anpassas för att klara såväl extrema väderhändelser i dag, som de klimatförändringar som väntar i framtiden. Det är ett arbete som har inletts, genom antagandet av stadens klimat- anpassningsplan.

Staden har inletts ett samarbete med näringslivet och andra nyckelaktörer för att snabba på omställningen till en elektrifierad transportsektor genom Elektrifieringspakten, med målet att göra Stockholm världsledande i strävan mot en fossilfri fordonsflotta 2030. Samma år ska också samtliga parkeringsplatser i innerstaden vara utrustade med laddstolpar för elbilar.

Det finns en uttalad ambition att fortsätta vara en internationell förebild i klimat- och miljöarbetet. Stockholms stads klimatmål är ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och en fossilfri organisation 2030.

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads-/äganderätter eftersträvas.

Under 2021 har bostadsbyggandet ökat, liksom antalet bostäder i markanvisningar och antagna detaljplaner. Antalet påbörjade bostäder ökade med 34 procent, antalet markanvisade bostäder ökade med 23 procent och antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner ökade med 27 procent.

2022 kommer bli ett viktigt år för Stockholm. Den riktiga återstarten av ekonomin efter pandemin har dragit igång, när restriktioner tagits bort och näringslivet kan verka som tidigare. Detsamma gäller förstås stadens invånare, som efter två år av isolering och begränsade möjligheter att träffas, nu återgår till det vardagliga, med fysiska möten och upplevelser. Samtidigt som pandemin går mot sitt slut står vi dock inför en ny allvarlig situation till följd av Rysslands invasion av Ukraina. Den aktualiserar såväl flyktmottagande som stadens del i totalförsvar och vår beredskap.

Anna König Jerlmyr
Finansborgarråd

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Förvaltnings- berättelse

A photograph of a man with dark hair, wearing a maroon sweater, leaning over a young girl with dark hair. The girl is wearing a grey dress and is holding a baby in a white long-sleeved shirt and blue denim overalls. They are outdoors in a park-like setting with green trees in the background. A person on a bicycle is visible in the blurred background.

I förvaltningsberättelsen ges en översiktlig presentation av stadens verksamhet och utveckling det gångna året. Hela den kommunala koncernen ingår i förvaltningsberättelsen, det vill säga nämnder, bolagsstyrelser och kommunalförbund. Förvaltningsberättelsens rubriker och innehåll regleras av Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

Konsekvenser av pandemin

I avsnittet beskrivs konsekvenserna av pandemin samt stadens arbete för att begränsa dessa och ta lärdom av de samlade erfarenheterna

Under 2021 har pandemin haft fortsatt stor påverkan på stadens verksamhet och ekonomi. De restriktioner som rådde i början av året kunde med tiden successivt lättas i takt med ökad vaccinationsgrad och minskad smittspridning. I december skärptes dock restriktionerna igen när en snabbt ökad smittspridning konstaterades. Stadens krisledningsnämnd och krisledning har varit aktiverad större delen av året.

Staden har under året prioriterat att ha beredskap för en förändrad situation och fortsatt samverkan, både internt inom staden och externt. Samarbetet inom ramen för Samverkan Stockholmsregionen och med Region Stockholm har varit centrala och stödet till Regionens vaccinationsprogram har varit en av de stora frågorna.

Arbetet för att begränsa smittspridning har fortsatt, med särskilt fokus på riskgrupper. Likaså att upprätthålla kärnverksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Verksamheterna har visat prov på förmåga till flexibilitet och anpassat ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande situation. Hanteringen av pandemin har givit erfarenheter och bidragit till verksamhetsutveckling som kommer att tas tillvara.

Omställning och lärdomar

Pandemin har inneburit en omställning för stadens verksamheter. Situationen har lett till en snabb utveckling av nya arbetssätt och ett ökat behov av digitalisering. Det utvärderingssekretariat som staden tillsatte 2020 har under året tillsammans med oberoende konsulter utvärderat stadens agerande under pandemin, vilka redovisas i flera tematiska rapporter. Utvärderingar av stadens hantering av pandemin med fördjupade analyser har givit ett värdefullt underlag till arbetet att ta tillvara erfarenheter och utvecklingsmöjligheter. Det övergripande syftet med utvärderingarna är att skapa lärande och verksamhetsutveckling i såväl kris som vardag. Utvärderingarna finns att läsa i sin helhet på [Covid-19 – Stockholms stad](#).

Pandemin har framförallt haft en stor inverkan på äldreomsorgen och ställt höga krav på verksamhetens anpassning, vilket har påverkat brukare, anhöriga och medarbetare. Områden inom äldreomsorgen som tidigare haft brister har uppmärksammats och lett till en utveckling av verksamheten. Sociala aktiviteter i mindre grupper har utvecklats för brukare, nya funktioner så som hygienombud, som undervisar i basala hygienrutiner och skyddsutrustning, har inrättats och användningen av videomöten har ökat.

Vid stadens förskolor har en stor del av undervisningen bedrivits utomhus. Grundskolorna har huvudsakligen bedrivit närundervisning och gymnasieskolorna har möjliggjort för eleverna att växla mellan distans- och närundervisning. Det stora inslaget av distansundervisning har haft inverkan på elevernas möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen och skolans kompensatoriska uppdrag har försvårats. Ett arbete med utgångspunkt i den enskilda elevens behov av stöd, extra anpassningar och särskilt stöd pågår för att kompensera för risken att elever drabbas negativt. Inom vuxenutbildningen har virtuella utbildningsplattformar utvecklats för att höja kvaliteten på distansutbildningen och nya forum inrättats, till exempel digitala språkcaféer.

Stockholmarnas tillgång till stadens verksamheter har även under 2021 begränsats. Under inledningen av året var simhallar, gym och gruppträningar stängda för allmänheten, i stället erbjöds utomhusalternativ. Under sommaren lättade restriktionerna och anläggningarna kunde börja ta emot besök och återuppta verksamhet utifrån rådande restriktioner. Biblioteken har hållit öppet, men med begränsade öppettider och begränsat antal besökare. Aktiviteter för barn och unga har varit prioriterade, till exempel har idrottsverksamhet, inomhus och utomhus, samt fritidsgårdsverksamhet varit igång under anpassade former.

Kulturaktörers program har i stor utsträckning fått flyttas fram eller digitaliserats på olika sätt. För att öka möjligheten att ta del av kultur och delta i sociala sammanhang utomhus genomfördes under sommaren en ökad satsning på Levande Stockholm. Ett tjugotal platser aktiverades med konst och kultur. För att stötta det fria kulturlivets aktörer genomfördes en satsning med stöd till digital utveckling, extra kulturstöd och fler kulturstipendiater. En tillfälligt utökad Kulanpremie ledde till en ökad efterfrågan på kulturaktiviteter från både skolor och förskolor.

Arbetsmarknad och återstart

Återhämtningen av arbetsmarknaden förväntas ske stegvis och ta tid. Branscher med instegsjobb har drabbats hårt av pandemin, vilket har försvårat målgruppernas möjligheter att komma ut i jobb. Benägenheten bland arbetsgivare att ta emot praktikanter och Stockholmsjobbare har ökat under året. Det har haft en viss positiv inverkan på möjligheten att hitta lämplig praktik- eller arbetsplats för arbetssökande.

Många företag i Stockholm har påverkats kraftigt av pandemins effekter. Under 2020 och 2021 genomfördes en rad åtgärder för

att vid sidan av de statliga stöden underlätta för näringslivet i Stockholm. Under året har staden infört flera lättnader och olika stödåtgärder i syfte att underlätta för Stockholms näringsliv och dess återhämtning. Staden fortsätter att arbeta med att underlätta för att Stockholm ska kunna växla upp efter pandemin.

Ökade kostnader och inkomstbortfall

Stadens verksamheter har drabbats av inkomstbortfall och merkostnader som i vissa fall kompenseras av uteblivna kostnader. Kostnadsökningarna avser exempelvis vikarier, ökad bemanning, inköp av skyddsutrustning, renhållning och sanering samt drift och underhåll av stadens parker och grönområden. Den ökade sjukfrånvaron, inom framförallt välfärdssektorn, har lett till ökade sjuklönekostnader. Väsentliga inkomstbortfall har drabbat, till

exempel, stadens kultur- och idrottsverksamhet som endast delvis kunnat bedriva ordinarie verksamhet under året.

Genom statliga ekonomiska åtgärder, som stöd för merkostnader till följd av pandemin och bidrag för sjuklönekostnader, har de negativa ekonomiska konsekvenserna för staden begränsats. Staden har beviljats;

- Ekonomiskt stöd för merkostnader till följd av pandemin 266 mnkr (394 mnkr)
- Ersättning för sjuklönekostnader 300 mnkr (501 mnkr)

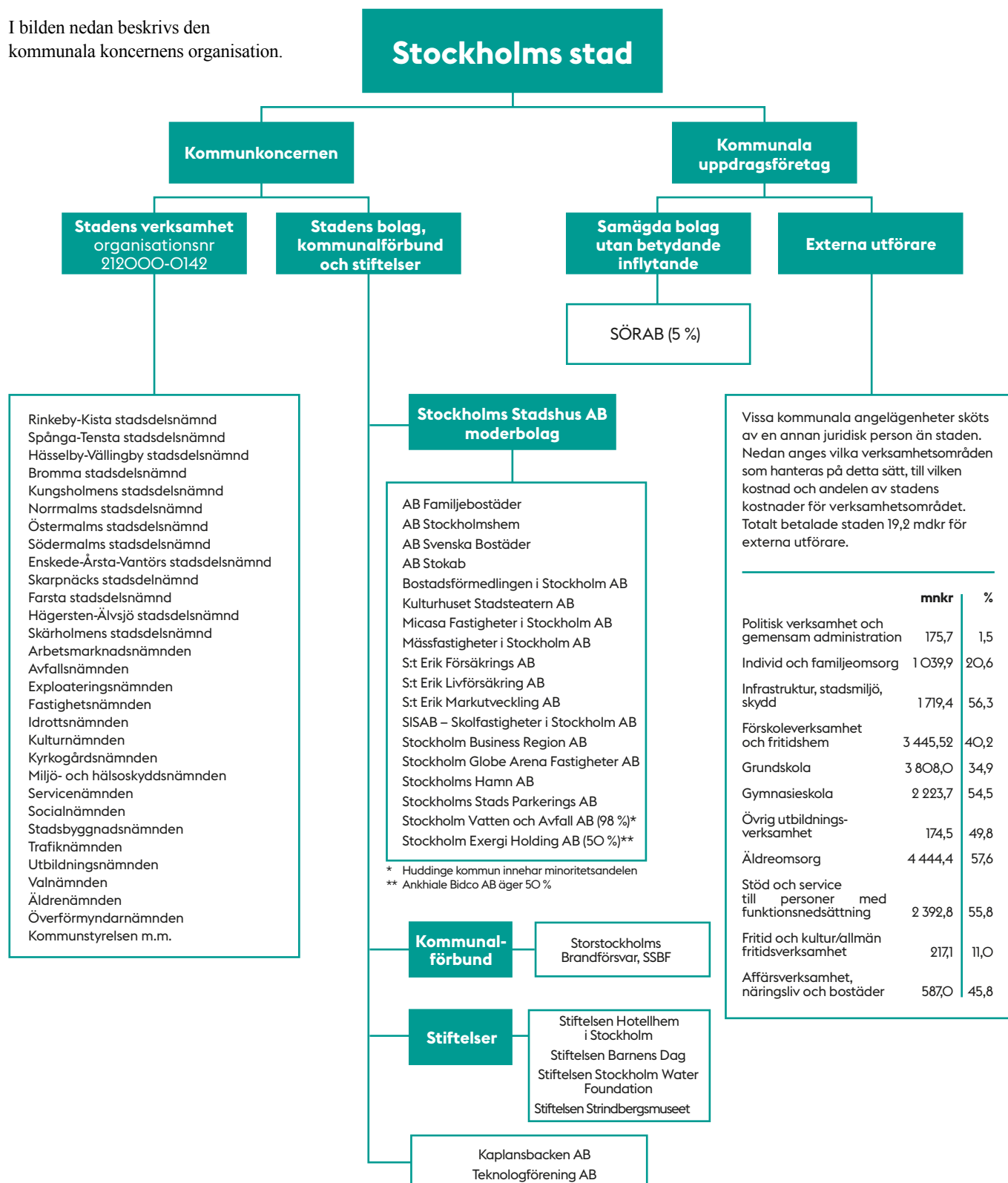
Staden har även tilldelats och kunnat söka andra statliga stöd under året med anledning av pandemin.

Den kommunala koncernen

I avsnittet presenteras en översikt av vilka enheter som ingår i den kommunala koncernen Stockholms stad.

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation samt främst i helägda bolag med olika verksamhetsområden. Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär sköter sedan 2009 räddningstjänsten åt tio kommuner i Stockholms län. Vissa kommunala angelägenheter sköts av externa utförare.

I bilden nedan beskrivs den kommunala koncernens organisation.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I avsnittet presenteras faktorer som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens resultat eller ekonomiska ställning, som inte redovisas i balans- eller resultaträkningen. Det handlar om interna och externa faktorer som till exempel politiska beslut, utvecklingen på arbetsmarknaden och finansiella risker.

Omvärldsanalys

Pandemin har påverkat staden och dess verksamheter även under 2021, vilket har försvårat arbetet med prognoser. Trots lättade restriktioner och en mer förutsägbar situation bedöms pandemin ha en fortsatt inverkan på verksamhet och ekonomi. Nedan beskrivs omvärldsfaktorer och risker som inverkar på staden. Hur pandemin har påverkat staden beskrivs närmare ovan under avsnittet Konsekvenser av pandemin.

Global återhämtning

Under 2021 återhämtade sig den globala ekonomin snabbt och BNP-tillväxten beräknas ha uppgått till 5,9 procent. Den senaste tidens geopolitiska spänningar och stigande inflation skapar dock osäkerhet om hur världsekonomin kommer att utvecklas i närtid. Internationella valutafonden har sänkt sin prognos för 2022 och räknar nu med att den globala ekonomin växer med 4,4 procent, följt av en tillväxt på 3,8 procent under 2023.

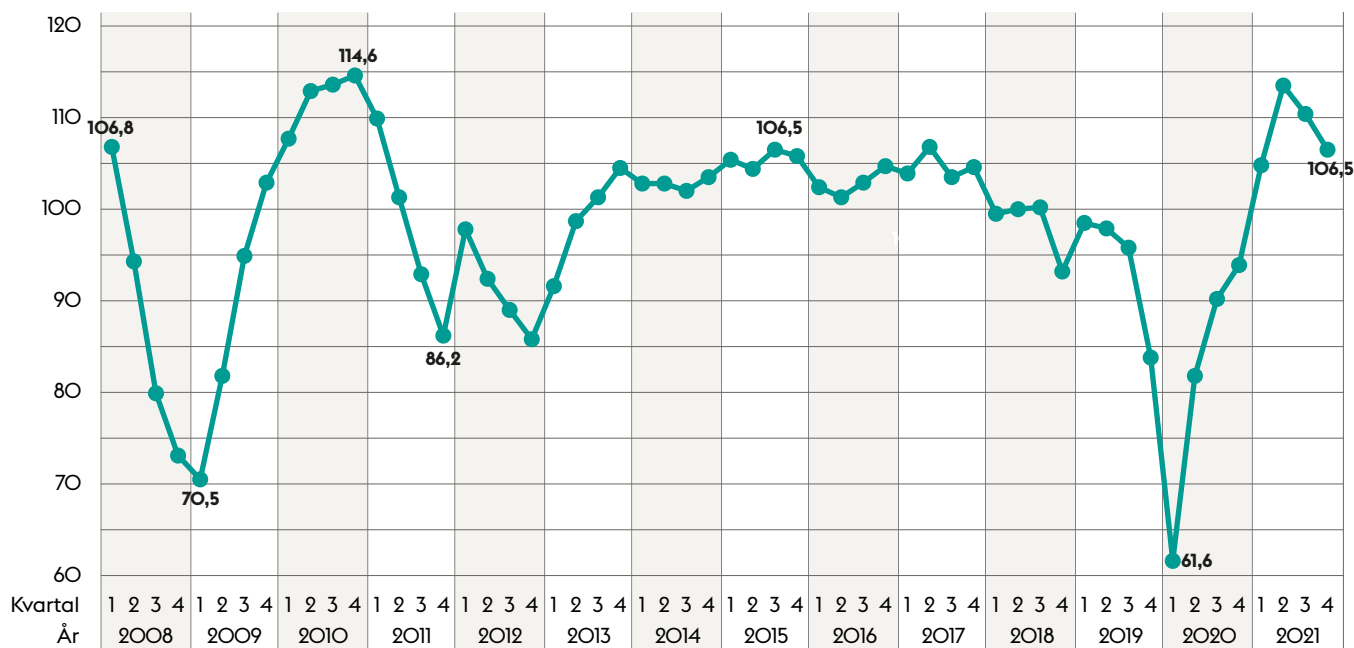
Även den svenska ekonomin återhämtade sig snabbt under 2021 och i slutet av året låg både sysselsättningen och produktionen över nivåerna före pandemin. Totalt beräknar Konjunkturinstitutet att Sveriges BNP ökade med 4,9 procent under 2021. Under 2022 väntas BNP-tillväxten bli omkring 3,3 procent.

Konjunkturen i Stockholm är åter stark

Återhämtningen för Stockholms näringsliv har varit stark under 2021. Handelskammarens konjunkturbarometer för kvartal 4 ligger på 107, vilket visar att konjunkturläget är betydligt bättre än genomsnittet (100). Efterfrågan på arbetskraft är stor, vilket understryks av att 36 procent av företagen i handelskammarens rapport anger att de har arbetskraftsbrist. Antalet lediga platser hos arbetsförmedlingen är också rekordhögt. Särskilt stor är bristen i Stockholmsregionen, som beräknas stå för 40 procent av Sveriges totala arbetskraftsbrist. Detta innebär ett påtagligt tillväxthinder för både privat och offentlig sektor och leder till stora rekryteringsutmaningar för Stockholms stads verksamheter.

Stockholmsbarometern till och med kvartal 4 2021

Diagrammet nedan visar hur hushåll och företag bedömer det ekonomiska läget. Värderna runt 100 betyder att konjunkturläget är normalt.

Källa: Handelskammaren i Stockholm

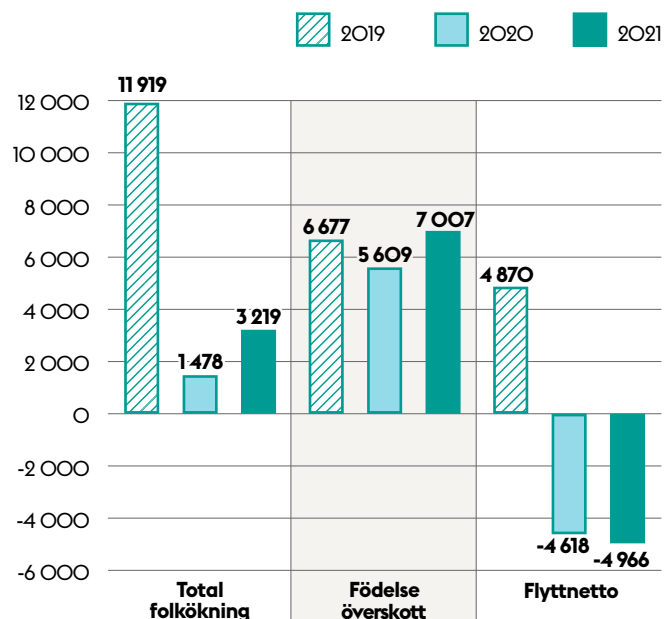
Svag befolkningsökning

Under 2021 var befolkningsökningen fortsatt relativt låg och Sveriges folkmängd ökade med 73 031 invånare till nära 10,5 miljoner invånare. I relativa tal var det en ökning med 0,7 procent under året. Det är en något större ökning än under 2020, då folkmängden ökade med 0,5 procent. Stockholms län ökade med 23 149 personer och befolkningen uppgick till 2 415 139. Folkökningen i Stockholms stad uppgick till 3 219 personer och totalt antal invånare uppgick därmed till 978 770. I stort sett hela folkökningen skedde under de sista fem månaderna 2021, vilket kan tyda på att pandemins negativa effekter är på väg att avta.

Det föddes 13 165 barn i Stockholms stad under året, vilket är 215 fler än under 2020. Samtidigt minskade antalet avlidna och födelseöverskottet ökade med 1 398 personer jämfört med året innan. Den svaga befolkningsökningen förklaras av ett negativt flyttnetto, främst till följd av en minskad inflyttning från utlandet, och är en direkt följd av pandemin. Statistiken visar även en ökad utflyttning till grannkommunerna i länet och till övriga landet. Denna trend har pågått ett antal år och kan till stor del förklaras av de stora barnkullarna födda i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet som nu kommit upp i familjebildande åldrar och letar efter större bostäder. Från 2022 och framåt kan denna utveckling väntas bli svagare i och med att stadens andel av länets bostadsbyggande ökar.

Befolkningsförändringar 2021 i Stockholms stad

Diagrammet beskriver befolkningsutvecklingen år 2019–2021 fördelat på födelseöverskott och flyttnetto.

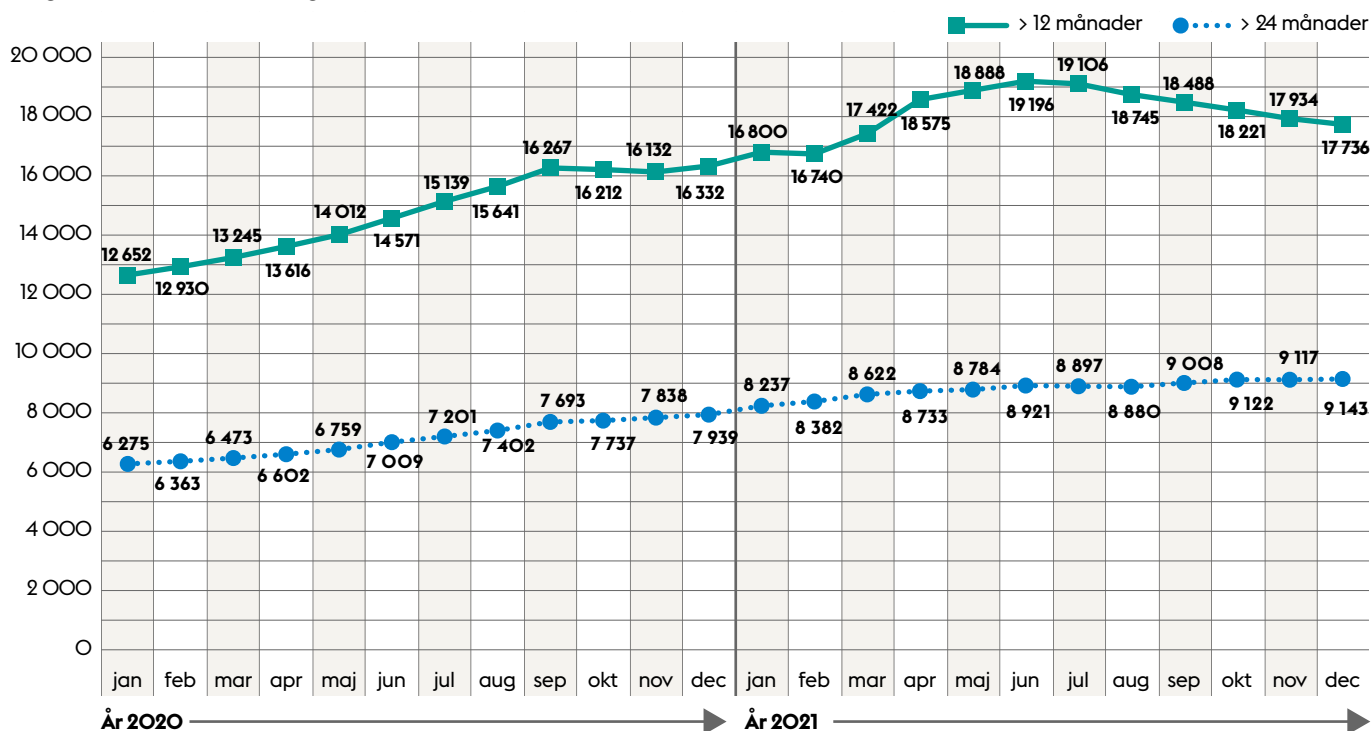
Källa: SCB

Långtidsarbetslösheten riskerar att bita sig fast

Arbetslösheten har sjunkit påtagligt under 2021 och närmar sig nu nivåerna före pandemin. Den öppna arbetslösheten var i slutet av 2021 tillbaka i nivå med december 2019. Det är framförallt personer som varit arbetslösa under en kort tid, med gymnasieutbildning, som kommer tillbaka i arbete. Långtidsarbetslösheten ligger samtidigt kvar på en hög nivå.

Antalet långtidsarbetslösa i Stockholms stad mer än 12 mån resp. 24 mån

Diagrammet beskriver hur långtidsarbetslösheten har utvecklats under 2020 och 2021.

I slutet av december 2021 hade 17 736 personer i Stockholms stad varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i tolv månader eller mer, vilket motsvarar hälften av alla arbetslösa. Effekterna av pandemin riskerar att bli långvariga och långtidsarbetslösheten kan bita sig fast på höga nivåer framöver.

Långtidsarbetslösheten påverkar stadens verksamheter och ekonomi på flera sätt. Dels påverkas skatteunderlaget genom lägre skatteintäkter, dels påverkas kostnaderna för ekonomiskt bistånd. I december 2021 var 45 procent av de vuxna biståndstagarna arbetslösa.

Sysselsättningsnyckeltal för staden

Utvecklingen av ett antal nyckeltal redovisas i tabellen nedan genom att aktuellt år jämförs med tidigare år. Under tabellen kommenteras väsentliga förändringar.

Nyckeltal	2020	2021	Förändring
Sysselsättningsgrad, 15–74 år (kv. 4)*	73,2 %	74,5 %	+1,3 p.e.
Relativ arbetslöshet i procent av arbetskraften (kv. 4)*	8,0 %	5,9 %	-2,1 p.e.
Inskrivna öppet arbetslösa (dec)**	29 780	20 748	-30,3 %
Utan arbete mer än 12 månader (dec)**	16 332	17 736	+8,6 %
Nyanmällda platser (dec)**	10 591	23 228	+119,3 %
Nystartade företag (helår)***	14 727	17 872	+21,4 %

Källor: *SCB, **Arbetsförmedlingen, ***Bolagsverket

Den öppna arbetslösheten har minskat kraftigt i staden under 2021. Antalet inskrivna öppet arbetslösa i Stockholms stad var i december 20 748 personer, vilket kan jämföras med 29 780 personer i december 2020. Under samma period minskade arbetslöshetsnivån enligt SCB:s mätningar med 2,1 procentenheter till 5,9 procent av arbetskraften. Samtidigt har antalet nyanmällda lediga platser som anmälts till Arbetsförmedlingen ökat i hög omfattning och ligger nu på historiskt höga nivåer vilket tyder på en stark efterfrågan på arbetskraft. För 2022 och 2023 bedöms antalet inskrivna arbetslösa fortsätta minska, dock i en avtagande takt.

Starkare skatteunderlagsutveckling

Även om pandemin har inneburit en stor belastning för stadens verksamheter, drabbade finanskrisen 2008 kommunsektorns ekonomi betydligt hårdare. 2020 uppgick skatteunderlagstillväxten till 2,1 procent, vilket kan jämföras med den trendmässiga tillväxten de tio senaste åren på 4,0 procent per år. Utan det statliga stödet och ersättningarna som gick till företag och personer som drabbats av pandemin skulle skatteunderlaget blivit betydligt svagare. Kommuner och regioner fick dessutom tillfälliga statsbidrag som översteg bortfallet i skatteintäkter. SKR:s prognos för 2021 och 2022 visar på en stark ökning av skatteunderlaget till följd av den bättre konjunkturen. Skatteunderlagstillväxten beräknas uppgå till 5,0 procent 2021 och till 4,2 procent 2022. Den nu tillfälligt goda ekonomin ger ett gott utgångsläge inför kommande års utmaningar.

Verksamhetsrisker

Av olika risker bedöms kompetens- respektive lokalförsörjning vara de två som är centrala för verksamhetens utveckling.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av nyckelfaktorerna för Stockholms stads möjlighet att utveckla och leverera välfärdstjänster av hög kvalitet. Stockholms stads strategi för kompetensförsörjning tar sin utgångspunkt i att vara en förebild som arbetsgivare och behålla engagerade medarbetare genom att erbjuda goda utvecklingsmöjligheter.

Av det årliga rekryteringsbehovet beror cirka 74 procent på att medarbetare lämnar staden på egen begäran. Omkring 21 procent av det totala rekryteringsbehovet beror på pensionsavgångar. En relativt liten andel, mellan 2 och 9 procent, av det årliga rekryteringsbehovet kan förklaras av volymförändringar i stadens verksamheter. Det samlade rekryteringsbehovet till stadens egna verksamheter förväntas långsiktigt ligga på i snitt 5 900 personer per år den kommande tioårsperioden, med nuvarande fördelning mellan kommunalt och enskilt driven verksamhet.

Det största rekryteringsbehovet förväntas finnas inom grundskola och i förskoleverksamhet. Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning väntas också ha ett ökat rekryteringsbehov samtidigt som kompetenskraven förändras. Även i äldreomsorgen väntas en ökning av rekryteringsbehoven kommande tioårsperiod samtidigt som kompetenskraven förändras. Bland annat blir undersköterska en skyddad yrkestitel.

Lokalförsörjning

Stadens verksamheter hyr in cirka 3,1 miljoner kvadratmeter lokaler och lägenheter, varav 1,8 miljoner kvadratmeter är pedagogiska lokaler. Staden hyr dessutom ut cirka 7 900 lägenheter i andra hand för bostadsändamål inom vård och omsorg, särskilda boenden och dylikt. Totalt uppgår stadens hyreskostnad till brutto cirka 4,6 mdkr per år. Tendensen är att stadens hyreskostnader successivt ökar.

Det är viktigt att inom alla delar av kommunkoncernen fokusera på arbetet att effektivisera och hålla tillbaka lokalkostnadsökningarna för att frigöra resurser för prioriterad verksamhet. Till stöd för detta finns stadens lokalförsörjningsprocess, där nämnderna årligen upprättar en lokalförsörjningsplan som därefter aggregeras av Kommunstyrelsen till en stadsövergripande lokalresursplan. Särskilt fokus i detta arbete gäller pedagogiska lokaler eftersom lokaler för förskola, grund- och gymnasieskola utifrån antalet kvadratmeter utgör de största lokalgrupperna. Överlag behöver behovsanalyser och kopplingen till befolkningsutvecklingen stärkas eftersom staden framöver behöver kunna prioritera mellan olika lokalprojekt. Befintliga lokaler måste utnyttjas optimalt och ambitionsnivån behöver vara realistisk. Lokalresursplanen ska också tydliggöra behov som externa aktörer kan omhänderta.

Det finns utmaningar med höga investeringsutgifter i samband med ny-, om- och tillbyggnad av främst pedagogiska lokaler. Varje investering måste vara motiverad och ett tydligt bakomliggande behov ska därför finnas till grund för varje föreslagen åtgärd.

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige och anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar de finansiella risker som den kommunala koncernen är exponerad för och hur de ska hanteras. Riskerna

följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till Kommunstyrelsens ekonomiutskott. Den kommunala koncernen är exponerad för främst följande risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk, marknadsrisk.

Ränterisk

Skuldförvaltningen hanteras effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. I analys av skuldportföljen används, om inte annat anges, det valutasäkrade beloppet enligt tillämpning av säkringsredovisning. Den kommunala koncernen Stockholms stad hade den 31 december 2021 en extern skuldportfölj om 68 569 mnkr (63 393 mnkr). Den externa skuldportföljen har under året ökat med 5 176 mnkr. Nettoskuldportföljen, det vill säga bruttoskuld minus placeringar, var för den kommunala koncernen 67 413 mnkr (63 377 mnkr), vilket är en ökning om 4 036 mnkr för motsvarande period. Skuldökningen beror på en fortsatt hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Ränterisk uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen samt en definierad räntefallostruktur. Duration (inklusive derivat) ska varken vara kortare än 1,25 år eller längre än 3,75 år. Per den 31 december 2021 uppgick genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen till 1,6 år (1,9 år). Exklusive beaktande av ränteswappar uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,5 år (1,7 år). Ränteförfall inom ett år får maximalt uppgå till 75 procent av skuldportföljen. Per balansdagen uppgick ränteförfall inom ett år till 50,2 procent (39,7 procent).

Upplåning sker till både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är, i enlighet med finanspolicy, säkringsinstrument med syfte att hantera ränte- och valutarisk i den kommunala koncernens skuldportfölj. Valuta- och räntederivat uppgår per balansdagen till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 14 108 mnkr (10 153 mnkr).

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tid. Stockholms stad arbetar aktivt med att hantera förfallostrukturen, bredda investerarbasen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk. Den externa skuldportföljen ska enligt finanspolicy ha en kapitalförfallstruktur där maximalt 45 procent får förfalla inom ett år. Per balansdagen förföll 23,7 procent (14,1 procent) av kapitalet inom ett år. En löptid om maximalt tio år gäller vid upplåning.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska den kommunala koncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap om minst 5 000 mnkr enligt finanspolicy. Per balansdagen uppgick ramar för betalningsberedskap till totalt 9 000 mnkr i form av checkräkningskredit samt syndikerad

kreditfacilitet och tillgängliga likvida medel till 10 140 mnkr (10 067 mnkr). Staden har under pandemin haft ett mycket stabilt läge med god betalningsberedskap och likviditet.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser. Kreditrisken mäts som kreditvärde och exponering per motpart eller instrument enligt finanspolicy. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+ hos kreditvärderingsinstitut Standard and Poor's och Moody's. Stockholms stad har högsta möjliga kreditvärdighet.

Marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Per balansdagen har den kommunala koncernen finansiella placeringar om 1 140 mnkr utöver särskilda beslut i kommunfullmäktige om 15,3 mnkr (16,0 mnkr). Stockholms stad använder enligt finanspolicyn derivat för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen.

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicyn valutasäkras till 100 procent. Den del av extern skuldportfölj som är i utländsk valuta, 20,6 procent NOK, är genom swappar omvandlad till SEK. Således finns ingen valutarisk i den externa skuldportföljen. Kontrakterade flöden i utländsk valuta över motsvarande 25 mnkr ska rapporteras enligt finanspolicy.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernens totala kostnad för pensioner uppgår till 3 555 mnkr (3 056 mnkr), varav 2 873 mnkr (2 764 mnkr) utgör stadens kostnader.

I balansräkningen upptagen pensionsförpliktelse för kommunkoncernen inklusive särskild löneskatt uppgår till 11 319 mnkr (10 mnkr), vilket innebär att avsättningen har ökat med 9 procent under året. Stadens andel av förpliktelsen uppgår till 9 059 mnkr (8 050 mnkr), en förändring med 13 procent (9 procent). Ökningen av stadens skuld är högre än tidigare år och beror på att SKR har beslutat om ett nytt livslängdsantagande, det har en negativ engångseffekt om 372 mnkr enligt KPA:s beräkning. Pensionsförpliktelsen redovisas som en avsättning i balansräkningen och som en kostnad i resultaträkningen vid intjänad pensionsförmån. Beräkningen av skulden bygger på SKR:s riktlinjer, RIPS 21.

Stadens personals individuellt intjänade pensionsrättigheter under året inklusive särskild löneskatt beräknas uppgå till 1 077 mnkr och redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör i staden en ansvarsförbindelse som uppgår till 15 897 mnkr (16 158 mnkr) inklusive särskild löneskatt. Skulden har minskat mot föregående år med 261 mnkr, trots en engångseffekt på 421 mnkr till följd

av det nya livslängdsantagandet. Detta beror på att de finansiella kostnaderna enligt KPA:s beräkning är lägre än föregående år samt att flera personer har genomfört samordning av sin pension.

Pensionsskulden redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att ansvarsförbindelsen, som avser den äldre delen av skulden, inte är upptagen i balansräkningen. Balansräkningen

visar därmed en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Vid beräkning av soliditeten tas därför ansvarsförbindelsen med.

Stadens pensionsskuld är enligt fullmäktiges beslut säkrad i stadens tillgångar. Detta innebär att inga pensionsförsäkringar tecknas och inga fonderingar görs.

Händelser av väsentlig betydelse

I avsnittet presenteras händelser och beslut, fattade av Kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige, som har varit av väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen under verksamhetsåret 2021 samt under 2022 fram till dess att årsredovisningen upprättats.

Stadens centrala krisledningsnämnd har varit aktiverad under större delen av året och haft beredskap att snabbt fatta beslut om åtgärder för att begränsa smittspridning, utifrån expertmyndigheters bedömningar och rekommendationer. I början av februari 2022 togs de nationella pandemirestriktionerna bort och stadens verksamheter har återgått till en än mer öppen verksamhet. Mer

om hur staden har arbetat under året och pandemins konsekvenser redovisas ovan, i avsnittet Konsekvenser av pandemin.

Ryssland inledde den 24 februari 2022 en invasion av Ukraina. Vilka eventuella följder detta får för stadens verksamheter och ekonomi är i dagsläget för tidigt att bedöma.

Händelser

- Stockholm Exergi beviljades, som en av sju satsningar i Europa, ekonomiskt stöd från EU:s Innovationsfond för den storskaliga anläggning för koldioxidavskiljning och lagring, så kallad bio-CCS eller BECCS, som ska byggas till 2025.
- I mars förvärvade Stockholms stad Handelskammarens andel (49,6 procent) i Mässfastigheter i Stockholm AB (Älvsjö-mässan) och blev ensam ägare till Mässfastigheter i Stockholm AB. Därmed är bolaget ett helägt kommunalt bolag som ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB.
- I mars 2021 lanserades Elektrifieringspakten, ett initiativ från staden tillsammans med Ellevio, Volkswagen och Scania som ska bidra till och snabba på elektrifieringen av transportsektorn i huvudstadsregionen.
- Stadens Hållbarhetsrapport 2021 färdigställdes, vilken innehåller uppföljning av hållbarhetsarbetet utifrån såväl Agenda 2030 som Vision 2040.
- Under våren inleddes ett partnerskap mellan SKR, sex kommuner, polisen och allmännyttan för att tillsammans minska risken för att barn och unga begår brott.
- Det klimatkontrakt som staden undertecknat med staten inom ramen för det statliga innovationsprogrammet Viable Cities reviderades i december 2021. Under året har utvecklingsarbete genomförts som ökat kunskaperna om hur klimatomställningen kan gå fortare med exempelvis digitalisering och dialog med invånarna.

Beslut

- Trygghetsprogram 2020–2023 (KS 2019/1939) antogs av kommunfullmäktige i april.
- Handlingsplan för en äldrevänlig stad (KS 2020/1712) antogs av kommunfullmäktige i maj.
- Kulturstrategiskt program för Stockholms stad (KS 2020/1109) antogs av kommunfullmäktige i maj. Det kulturstrategiska programmet är stadens första och anger den gemensamma riktningen för hur staden ska växa med kultur.
- Stockholms stads strategi för nattklubbar och livescener (KS 2021/754) antogs av kommunfullmäktige i december.
- Stockholms stads program mot hemlöshet 2020–2025 (KS 2020/353) antogs av kommunfullmäktige i maj.
- Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer 2021–2025 (KS 2020/924) antogs av kommunfullmäktige i juni.
- Handlingsplan för en äldrevänlig stad (KS 2020/1712) antogs av kommunfullmäktige i maj.
- Program för verksamhet som utförs av privata utförare, (KS 2020/1299) antogs av kommunfullmäktige i december.
- Avfallsplan för Stockholm 2021–2024 (KS 2020/1714) antogs av kommunfullmäktige i mars.
- Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad 2022–2025 (KS 2020/1033) antogs av kommunfullmäktige i december.
- Kommunfullmäktige godkände i juni tilläggsavtal till Avtalet avseende finansiering och tidplan för utbyggnad av tunnelbanan samt tidplan för bostadsåtagande (KS 2021/580) som innebär att finansieringen säkrades för den fortsatta utbyggnaden av tunnelbanan till Barkarby, Nacka och söderort.
- Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering (KS 2021/866), som togs fram under 2021 beslutades av kommunfullmäktige i februari 2022.

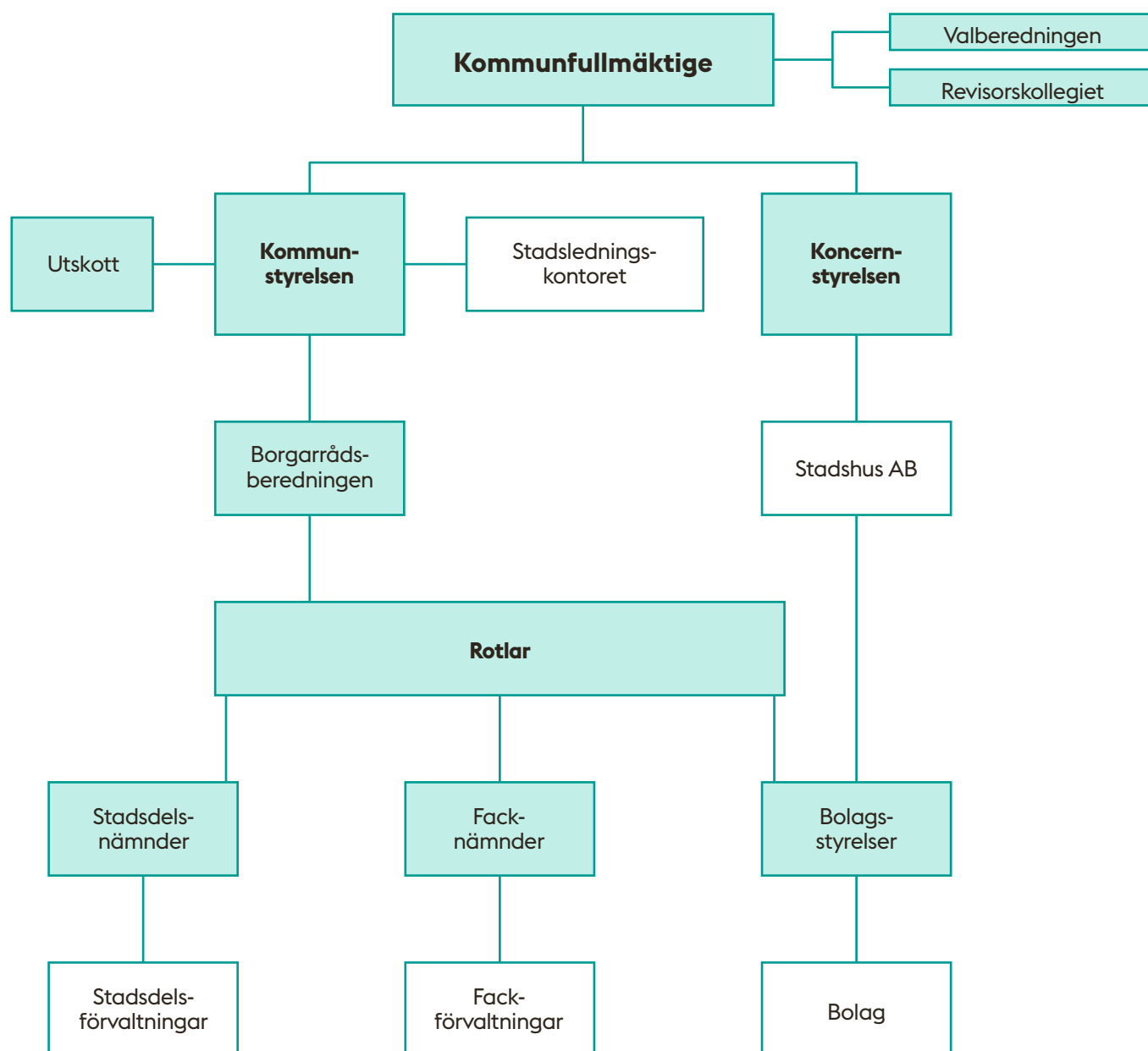

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I avsnittet presenteras väsentliga faktorer gällande den kommunala koncernens styrning, uppföljning och interna kontroll samt det systematiska kvalitetsarbetet.

Kommunala koncernens styrning

Bilden nedan ger en översiktlig beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden under 2021.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande instans. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen.

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och styrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och aktiebolag. När de politiska besluten sedan utförs, görs detta av Kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolag eller av andra på deras uppdrag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland Kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och bolags verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar både majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har ett ekonomiutskott, ett integrationsutskott och ett trygghetsutskott.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden. Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av en biträdande stadsdirektör.

Rotlar och borgarråd

Staden har tio heltidsarvoderade borgarråd som företräder majoriteten och leder var sin rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Oppositionen har fem borgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen, vars arbete leds av finansborgarrådet som tillika är Kommunstyrelsens ordförande.

Nämnder och bolagsstyrelser

Det dagliga arbetet utförs av stadens förvaltningar och bolag. Ledamöter av nämnder och styrelser utses av kommunfullmäktige. Anställda i förvaltningar och bolag är opolitiska och verkställer det som nämnder och bolagsstyrelser beslutat.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikt innebär enligt kommunallagens definition att Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta gäller såväl för stadens nämnder som för stadens hel- och delägda aktiebolag. Som ett led i uppsiktsplikten har Kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive väsentlighet- och riskanalyser för 2021. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer har de uppmanats att återkomma med mer ambitiösa värden i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Uppsiktsplik-

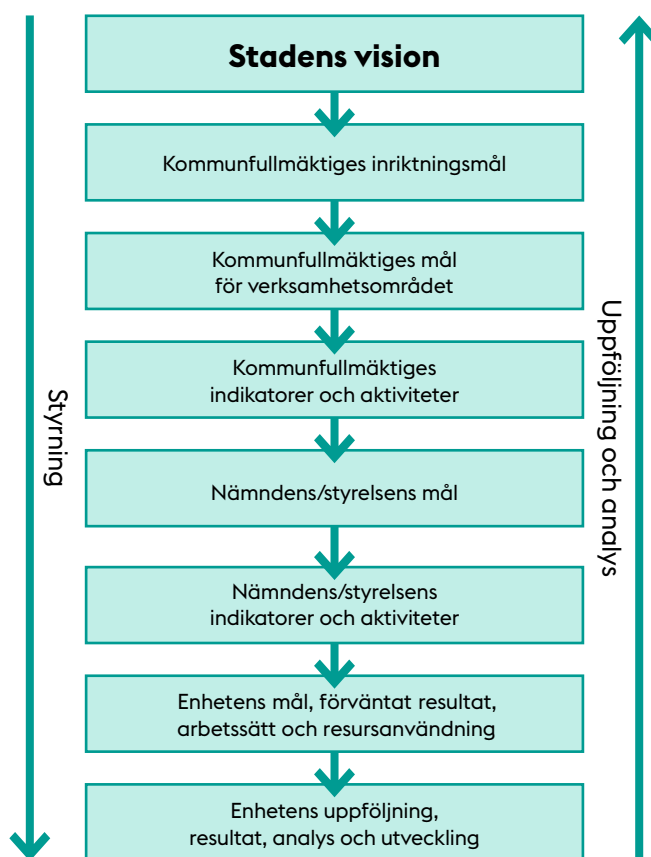
ten har även utövats genom Kommunstyrelsens uppföljning i tertiärrapporterna och årsredovisningen för hela kommunkoncernen. Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen anser att bolagen i koncernen Stockholms Stadshus AB under föregående kalenderår har bedrivit en verksamhet förenlig med det fastställda ändamålet.

Stadens lednings- och styrsystem

All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmödel, ILS, integrerat system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi. Som stöd i arbetet finns ett webbaserat verktyg (ILS-webb) som används på alla organisatoriska nivåer i staden.

I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter som tillsammans mäter måloppfyllelse. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämndens respektive bolagsstyrelsens mål.

I bilden nedan illustreras stadens styrmödel.

Intern kontroll

Arbetet med stadens interna kontroll är integrerat i stadens ledning och styrning. Samtliga nämnder ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys där åtgärder, vid behov, identifieras som syftar till att minska risk och konsekvens. Utifrån väsentlighets- och riskanalysen ska nämnderna ta fram en internkontrollplan och under året följa upp den interna kontrollen.

Nämndernas bedömning av den interna kontrollen

Stadens samtliga fack- och stadsdelsnämnder har redovisat sitt arbete med intern kontroll under året. Av redovisningen framgår hur arbetet med intern kontroll har fortlöpt under 2021. Genomförandet av kontrollaktiviteterna har i flera fall behövt anpassas till den rådande pandemin.

Alla nämnder utom fyra bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig under året. Dessa fyra nämnder bedömer att den interna kontrollen varit delvis tillräcklig. Bedömningarna grundas på att pandemin har påverkat arbetet med de kontroller som ska genomföras enligt internkontrollplanen. Kontrollaktiviteter har inte genomförts som planerat eller behövs senareläggas till följd av pandemin. Två nämnder beskriver också att de identifierat avvikelser. Stadsledningskontoret följer systematiskt upp nämndernas arbete med intern kontroll och för dialog med nämnderna om eventuella utvecklingsbehov. Stadsledningskontoret kan konstatera att arbetet med den interna kontrollen har fortsatt att utvecklas under året, framförallt nämndernas uppföljning. Samtliga nämnder har gjort en väsentlighets- och riskanalys, tagit fram en internkontrollplan och följt upp arbetet.

Systematiskt kvalitetsarbete

I alla skeden av livet har invånarna i Stockholms stad rätt att förvänta sig en god verksamhet för sina skattepengar. Kvalitetsarbetet i staden syftar till att utveckla och förbättra kvaliteten i alla verksamheter. Att skapa värde för stadens invånare och företagare står i fokus för allt utvecklingsarbete. För att möta framtida utmaningar blir det än viktigare att också utveckla och främja arbetet med innovationer och digitalisering. För att nå framgång i kvalitets- och innovationsarbetet krävs en god insikt i stockholmarnas och företagarnas behov och önskemål samt i många fall samarbeten inom en nämnd, mellan nämnder och med externa aktörer.

I februari 2022 antog kommunfullmäktige ett nytt kvalitetsprogram. Programmet belyser att staden ska bedriva ett systematiskt och offensivt kvalitetsarbete som omfattar ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Staden ska tillhandahålla service och tjänster som är relevanta med en hög kvalitet och arbetet ska präglas av ett antal gemensamma förhållningssätt.

Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen är stadens årliga pris för att uppmärksamma och belöna framgångsrik verksamhetsutveckling. Syftet är att stimulera och uppmuntra verksamheter att utveckla sin kvalitet, samtidigt som goda exempel lyfts fram och sprids. Utmärkelsen fokuserar på nyttan för stockholmarna, analys och ständig förbättring, samt lärande. I år deltog 34 verksamheter, vilka utvärderades av 73 experter.

Prisceremonin genomfördes digitalt den 23 november i Blå hallen Stadshuset. Vid ceremonin presenterades även vinnarna av Framsteget – Stockholms stads pris för nyskapande som syftar till att synliggöra innovativa metoder, arbetssätt eller lösningar som uppmuntrar utveckling inom staden.

Mottagare av Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen delades ut i tre klasser:

Socialtjänst samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Rinkeby-Kistamottagningen, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Äldreomsorg

- Beställarenheten äldreomsorg, Norrmalms stadsdelsförvaltning

Andra verksamheter

- Rekrytering, serviceförvaltningen

Hedersomnämnannde i Kvalitetsutmärkelsen

Ett hedersomnämnannde premierar ett särskilt gott exempel och i år delades det ut i fyra klasser:

Socialtjänst samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Ljungbacken, socialförvaltningen
- Barn- och ungdomsenheten, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Andra verksamheter

- Bostadsenheten, AB Familjebostäder

Förskola

- Karlbergs förskolor, Norrmalms stadsdelsförvaltning

Skola

- Rågsveds grundskola, utbildningsförvaltningen

Framsteget – Stockholms stads pris för nyskapande

Priset delades ut till en vinnare och två enheter fick särskilt omnämnannde.

Vinnare av Framsteget

- Team Feriejobb, arbetsmarknadsförvaltningen

Särskilt omnämnannde gavs till

- Familjestödsenheten, Farsta stadsdelsförvaltning
- Enheten för förebyggande verksamhet, Äldreomsorg, Södermalms stadsdelsförvaltning.

Agenda 2030

I avsnittet beskrivs stadens arbete med Agenda 2030, jämställdhet, barns rättigheter och arbetet med nationella minoriteter.

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genom att nämnder och bolagsstyrelser tar ansvar för lokala utmaningar inom social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, bidrar staden till att förbättra förutsättningarna för en globalt hållbar utveckling. Enligt kommunfullmäktiges budget ska Agenda 2030 bidra till att utveckla hållbarhetsarbetet och stimulera till synergier och samverkan över organisatoriska gränser.

Under året har *Hållbarhetsrapport 2021* färdigställts, en modell för uppföljning av hållbarhetsarbetet utifrån såväl Agenda 2030 som Vision 2040. Hållbarhetsrapporten ger en helhetsbild av var staden står i arbetet med att uppnå agendans mål. Den stärker därigenom nämndernas och bolagens möjligheter att identifiera utmaningar och verka för stadens långsiktiga vision. Hållbarhetsrapporten ingår i Sveriges frivilliga rapport, Voluntary Local Review, till FN om arbetet med Agenda 2030. I juli presenterades rapporten vid FN:s högnivåmöte (High-Level Political Forum).

Nämndernas hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030 har fått ett ökat fokus och en tydligare struktur under året. Kunskapen har ökat om de utmaningar staden står inför och även förmågan att se synergier mellan olika mål och behovet av samverkan för att nå måloppfyllelse har ökat. Samverkan har stärkts, både internt i staden och med andra aktörer såsom civilsamhället, näringslivet och akademien.

Flera nämnder har deltagit i projektet *Hållbarhet blir standard* där smarta och hållbara lösningar för byggnader, transporter och utemiljö väljs ut för att bli standardlösningar i hela staden. Flera nämnder har också identifierat att befintliga samverkansprocesser, som exempelvis kring platssamverkan, har bäring på målen i Agenda 2030.

En central strategi i genomförandet är att Agenda 2030 beaktas i framtagandet av styrdokument. Under året har Agenda 2030 beaktats bland annat i framtagandet av *Handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar i Stockholms stad*, *Strategi för idrottsanläggningar 2022–2026* och *Kulturstrategiskt program för Stockholms stad*.

De målansvariga nämnderna beskriver hur arbetet med de globala målen i stor utsträckning har blivit en del av ordinarie processer. Exempelvis kopplas agendans mål till översiktsplanen, markanvisningspolicyn och modellen för socialt värdeskapande analys (SVA) för att säkerställa integreringen i stadsutvecklingsprocessen.

Effekterna på arbetsmarknaden till följd av pandemin visar fortsatt påverkan på mål och delmål i Agenda 2030. Framförallt unga utan utbildning och utrikesfödda kvinnor har svårare att komma in på arbetsmarknaden och långtidsarbetslösheten har ökat under året. Flera nämnder beskriver hur utmaningar i förhållande till

ekonomisk och social ojämlikhet integreras i nämndens analyser och utvecklingsarbete. I återstartsarbetet efter pandemin är principen i Agenda 2030 *Lämna ingen utanför* viktig att beakta.

Några strategiska utvecklingsområden som både är viktiga i sig och som bidrar till att stärka måloppfyllelsen avseende social hållbarhet i Agenda 2030 är jämställdhet, barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter.

Jämställdhet

Arbetet för ökad jämställdhet bedrivs med utgångspunkt i *Program för ett jämställt Stockholm* och är väl etablerat i en majoritet av nämnderna. Många nämnder har identifierat jämställdhetsutmaningar inom sina verksamhetsområden. Jämställdhetsintegrering bedrivs genom att indikatorer, brukarundersökningar och annan statistik analyseras könsuppdelat. Nämnderna beskriver också att de prövar olika åtgärder för att minska skillnader i utfall för kvinnor och män, flickor och pojkar. Generellt skulle nämnderna kunna bli bättre på att beskriva och göra bedömningar av resultatet av jämställdhetsarbetet.

Flertalet nämnder kopplar även samman jämställdhetsarbetet med arbetet för att nå de globala målen i Agenda 2030. Exempelvis kan nämnas projektet Kvinnokraft Järva som med goda resultat har arbetat uppsökande och motiverande för att nå utrikesfödda kvinnor som står långt från arbetsmarknad och utbildning. Ett annat exempel är att ett trettiotal skolor har arbetat med våldsprevention inom ramen för programmen Mentorerna i våldsprevention (MVP) och Agera tillsammans. Vidare har jämställdhetsaspekter beaktats inom ramen för platssamverkan.

För att staden ska öka takten i arbetet för en jämställd stad och för att jämställdhetsarbetet ska bidra till uppfyllandet av de globala målen i Agenda 2030 behöver staden arbeta med kön tillsammans med andra faktorer som påverkar människors möjligheter, exempelvis utbildningsnivå, hälsa, socioekonomisk bakgrund och ålder.

Barns rättigheter

Arbetet med barns rättigheter bedrivs enligt *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad* och *barnkonventionen*. Inom förskolan, socialtjänsten och de öppna fritidsverksamheterna är barnrättsperspektivet väl etablerat inom flertalet stadsdelsnämnder. Många nämnder beskriver att de under året har arbetat med barnkonsekvensanalyser i utredningar och förändringar i verksamheter som berör barn. Exempelvis görs barnkonsekvensanalyser för att uppmärksamma barnets situation när vårdnadshavare söker ekonomiskt bistånd, särskilt i beslut som rör hyresskulder och elskulder. Andra exempel på barnrättsarbete är att Jobbtorg

Stockholm använder sig av en barnchecklista i sina möten med aspiranter som också är vårdnadshavare. Rutiner för orosanmälningar finns i många nämnders verksamheter.

Metoder för barns delaktighet används exempelvis i stadsutvecklingsprocesser. Nämnderna har under året implementerat en guide för tillämpning av barnperspektiv i detaljplanering och barn har involverats i ett flertal projekt i närheten av skolor, bostäder och parker.

Barnombudsmannen framhåller i sin rapport 2021 att stadens barnrättsarbete fortsatt behöver prioritera ett utvecklingsarbete som säkerställer barns möjligheter till jämlika levnadsvillkor samt behovet av barns deltagande och delaktighet i stadens styrning samt utrednings- och utvecklingsarbete.

Nationella minoriteter

Arbetet med nationella minoriteters rättigheter bedrivs i enlighet med Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter och Stockholms stads strategi för romsk inkludering.

Nämndernas beskrivningar av arbetet med nationella minoriteters rättigheter visar generellt på att året gett en ökad kunskap om både målgrupp och uppdrag. Exempelvis har många medarbetare inom socialtjänsten tagit del av utbildningar arrangerade av brobyggarna, såsom Romani tjej, en utbildning med särskilt fokus på romska kvinnors och flickors situation och villkor.

Inom arbetet med romsk inkludering är en viktig fråga att barn och unga samt deras föräldrar känner sig trygga och vågar ta del av stadens verksamheter så som öppen förskola, förskola och skola. Ett stadsövergripande arbete har under året bedrivits med läxhjälp och öppen förskola för målgruppen. Arbetet med nationella minoriteters rättigheter i stadsdelsnämnderna handlar annars framför allt om barns rätt till förskola helt eller delvis på sitt minoritetsspråk samt om aktiviteter för målgrupperna inom äldreomsorgen.

Stadens internationella relationer

I avsnittet beskrivs stadens internationella arbete och samarbete med internationella organisationer.

Samverkan inom ramen för internationella organisationer och nätverksammanhang ger staden en stark röst och en tydlig kontext för erfarenhetsutbyte. Till grund för stadens internationella arbete ligger den under året reviderade och stadsövergripande internationella strategin.

Samarbete inom internationella organisationer och nätverk

Staden har under året medverkat i en mängd internationella sammanhang, bland annat vid FN:s 26:e partsmöte för världens klimat (COP26) i Glasgow. Vid utgången av 2021 var staden medlem i 95 (+10) internationella organisationer och nätverk. Stadens Förtroendeposter i C40 Cities, EUROCITIES, POLIS och European Covenant of Mayors har inneburit en nära dialog med tunga beslutsfattare inom exempelvis EU. I syfte att positionera Stockholm som världsledande i genomförandet av Parisavtalets målsättningar är staden aktiv i flera europeiska och globala nätverk för städer. Som ett led i trygghetsarbetet blev staden under året medlem och ordförande för Counter Terrorism Preparedness Network.

EU:s lagstiftning med påverkan på Stockholm

I enighet med stadens nya EU-policy samordnar staden inspel till EU:s lagförslag inom områden av särskild betydelse för Stockholms stads utvecklingsmöjligheter. Flera påverkansinsatser har genomförts med koppling till EU:s gröna giv och digitaliseringsområdet.

Finansiering från EU:s fonder och program

Att delta i EU-finansierade projekt stärker kvaliteten i stadens verksamheter. Staden erhöll cirka 59 miljoner kronor i EU-finansiering under 2021, vilket är en ökning mot 2020. Staden har arbetat för att EU-finansiering på ett bättre sätt ska möta stadens behov samt bidra till en hållbar återhämtning efter pandemin.

Internationella besök och evenemang

Besöks- och evenemangsverksamheten hann under en kort period av lättade restriktioner efter sommaren komma igång igen med bland annat två statsbesöksluncher och Nobelprisutdelning.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I avsnittet presenteras bedömningen av de mål och riktlinjer som har betydelse för den kommunala koncernens ekonomiska hushållning och ställning. Presentationen inkluderar kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter, den kommunala koncernens finansiella mål, investeringar och finansiella verksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsområdesmål

Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och ändamålsenligt och en utvärdering av om den kommunala koncernens utveckling och arbete uppfyller kraven för en god ekonomisk hushållning ska göras årligen.

Kommunfullmäktige har beslutat om tre inriktningsmål som utgör ramen för stadens styrning och tolv verksamhetsområdesmål som konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheterna. Bedömningen av måluppfyllelse för året grundas på utfall för kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter, huruvida nämnder och bolagsstyrelser uppfyllt sina egna mål och indikatorer samt i vilken utsträckning de genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. I bedömningen av måluppfyllelse tas även hänsyn till övrig väsentlig information angående verksamhetsområdet.

Målbedömningen av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och av tillhörande mål för verksamhetsområdet redovisas i tabellen

nedan. Bedömning görs om respektive mål har uppfyllts helt, delvis eller ej. Vid hel måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en stark trend. Vid delvis måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en svag trend. Vid ej måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt fel håll. För utförligare information om målbedömningarna hänvisas till respektive måltext längre fram i ärendet, under rubriken kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Utifrån ovan har en bedömning av samtliga kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål gjorts. Uppföljningen visar att utvecklingen går åt rätt håll och att stadens verksamheter behöver fortsätta anpassa och växla upp arbetet för en fortsatt positiv utveckling. Den samlade bedömningen är att staden uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2021 utifrån att Kommunfullmäktiges mål bedöms ha en utveckling åt rätt håll.

Tabellen nedan visar bedömningen av målens uppfyllelse.

KF:s inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Kommunkoncernens måluppfyllelse
En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	Delvis
I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	Delvis
Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Delvis
I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Delvis
I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Helt
I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	Delvis
En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Delvis
Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Helt
Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Delvis
Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Helt
Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Delvis
Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Delvis
En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Helt
Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Helt
Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Helt

Finansiella mål för staden

Staden har satt upp finansiella mål för att garantera en gynnsam ekonomisk utveckling över tid. Samtliga finansiella mål uppfylls 2021. Det finansiella målet för stadens ekonomiska resultat redovisas under avsnittet ”Balanskravsresultat”.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Stadens nettokostnader i ett långsiktigt perspektiv får inte vara större än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kortsiktigt kan finansnettot användas för att finansiera verksamhetens nettokostnader. 2021 utgör verksamhetens nettokostnader 95 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Inklusivt finansnettot utgör nettokostnaderna 94 procent. Målet är därmed uppfyllt såväl på kort sikt som på lång sikt. Skatteunderlagets positiva utveckling 2021 har påverkat måluppfyllelsen.

Soliditet

Soliditet mäter hur stor del av stadens tillgångar som är finansierade av eget kapital. En viktig faktor för måluppfyllelse är därmed nivån på skuldsättningen. Måttet räknas inklusive den pensionsskuld som ligger utanför balansräkningen i linje med blandmodellen. Målet är att soliditeten långsiktigt inte ska understiga 34 procent. Kortsiktigt kan värdet sjunka till 30 procent. Soliditeten 2021 uppgår till 35 procent och målet är därmed uppfyllt. Måttet har stabilt legat på 35 procent.

Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna

En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader i form av avskrivningar och ränta. För att bevaka att dessa kostnader inte tar en allt större del av stadens totala nettodriftkostnader har ett mål satts upp att dessa kostnader högst får utgöra 7 procent av stadens nettokostnader. 2021 uppgår kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna till 6 procent. Målet är därmed uppfyllt. Under den senaste femårsperioden har utfallet legat stabilt på 6 procent. Internräntan och ränta på mark var oförändrad.

Måluppfyllelse 2017–2021

%	2021	2020	2019	2018	2017
Nettokostnader/skatteintäkter, utjämning, generella statsbidrag	95	96	101	100	99
Soliditet inklusive pensionsskuld	35	35	35	35	36
Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna	6	6	6	6	6
Nämndernas utfall i procent av budget	98	98	100	99	98
Nämndernas utfall i procent av prognos i tertialrapport 2	2	2	0	1	0
Årets ekonomiska resultat enligt balanskravet	1 858	4 865	1 006	2 613	828

Årets resultat för den kommunala koncernen

Resultatet efter skatt och finansiella poster för koncernkoncernen uppgår till 4 224 mnkr (5 698 mnkr), efter att koncerninterna mellanhavanden inklusive utdelning har eliminerats. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, koncernen Stockholms Stadshus AB, kommunalförbund samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat efter skatt och finansiella poster för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 2 400 mnkr (1 566 mnkr).

Bokslutsdispositioner i kommunala koncernen

Årets resultat efter finansiella poster för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 2 845 mnkr (1 778 mnkr). I bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 692 mnkr (531 mnkr). Utdelningen till staden 2021 uppgick till 1 100 mnkr, men av dessa har staden återbetalat 700 mnkr genom ett ägartillskott under hösten 2021.

Dispositioner inom koncernen Stockholms Stadshus AB framgår av tabellen på sidan 22. Lämnat aktieägartillskott från staden framgår av not 9.

Dispositioner inom koncernen Stockholms Stadshus AB

Kronor	Lämnade koncernbidrag	Erhållna koncernbidrag	Utdelning från Stadshus AB koncernen	Utdelning Stockholms Stad
Moderbolaget				
Stockholms Stadshus AB	692 000 000	613 000 000		1 100 000 000
Dotterbolagen				
AB Svenska Bostäder 1)			7 377 600	
AB Familjebostäder 1)			638 000	
AB Stockholmshem 1)			730 800	
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB				
Skolfastigheter i Stockholm AB				
Micasa Fastigheter i Stockholm AB				
S:t Erik Markutveckling	50 000 000			
Stockholm Globe Arena fastigheter AB		145 000 000		
Stockholm Vatten och Avfall AB			1 422 184	
Stockholms Hamn AB		154 000 000		
AB Stokab	433 000 000			
Stockholms Stads Parkering AB	130 000 000			
Stockholms Stadsteater AB		393 000 000		
Stockholm Business Region AB				
S:t Erik Försäkring AB				
S:t Erik Livförsäkring AB				
Övriga bolag				
Koncernjusteringar				
Summa	1 305 000 000	1 305 000 000	10 168 584	1 100 000 000

Kommunala koncernens interna mellanhavanden

Interna mellanhavanden 2021, mnkr

Interna köp som har eliminerats	4 739,2
Intern försäljning som har eliminerats	4 739,2
Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	1 841,5
Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats	1 841,5

Kommunala koncernens investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår till 17 467 mnkr (19 243 mnkr). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 13 326 mnkr (12 681 mnkr). Bolagskoncernens bruttoinvesteringar består främst av nyproduktion av bostäder, skolor och infrastruktur som hamnar och anläggningar för va-verksamhet.

En närmare lägesredovisning för ett urval av de största projekten som är under genomförande har anmälts till kommunfullmäktige för godkännande. Urvalet utgår ifrån redovisning från exploateringsnämnden och fastighetsnämnden för kommunfullmäktiges godkännande.

Under 2021 har 11 slutredovisningar av projekt över 50 mnkr redovisats till exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden. De har anmälts till kommunfullmäktige för godkännande.

Årets resultat för staden

Årets resultat uppgår till 2 115 mnkr (4 953 mnkr). Realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter ingår med 2 031 mnkr liksom ett överskott från nämnderna på 1 031 mnkr, varav 461 mnkr avser stadsdelsnämnderna och 570 mnkr facknämnderna. Staden har även haft högre skatteintäkter än budget. I jämförelse med budget belastas resultatet med ökade avsättningar för medfinansiering samt indexuppräknings på de åtaganden som staden har för medfinansiering av infrastruktur. Förändrat livslängdsantagande för stadens pensionsåtagande och att investeringsutgifter omförs till drift har också belastat resultatet.

Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens investeringsstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning med motsvarande belopp. Stadens investeringar uppgår till 5 140 mnkr. Stadens investeringar har fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det

vill säga med resultat, avskrivningar samt försäljningar. Egenfinansieringsgraden uppgår till 150 procent (109 procent).

Mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Årets resultat	2 115	4 953	2 728	3 176	2 361
Avgår reavinster/förluster	-2 031	-2 696	-2 453	-2 552	-4 163
Gjord avsättning	2 191	242	182	506	3 117
Avgår utdelning från Stockholms Stadshus AB	-1 100	-1 325	-1 500	-1 700	-800
Aktieägartillskott	700	500			
<i>Resultat exklusive reavinster, utdelning och engångskostnad</i>	<i>1 875</i>	<i>1 674</i>	<i>-1 043</i>	<i>-570</i>	<i>-515</i>

Budgetavräkning

En sammanställd budget för den kommunala koncernen upprättas inte.

Totalt redovisar stadsdelsnämnder och facknämnder ett överskott om 1 031 mnkr inklusive reglering mot resultatfonder. För 2020 var motsvarande överskott 839 mnkr. Nämnderna har 2021 fört över 223 mnkr till resultatfonder, att jämföra med den överföring som gjordes 2020 på 449 mnkr.

Personalkostnaderna för staden har ökat med 2,4 procent i förhållande till föregående år, en större ökning än 2020 (0,8 procent). Antalet anställda under året har ökat med 159 personer. För hela Stockholms stad var den genomsnittliga medellöneökningen 2,4 procent. Även övriga personalkostnader som avgifter för kurser och personalens resekostnader har ökat. En tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter har dock hållit tillbaka kostnadsökningen samtidigt som övriga personalkostnader har minskat betydligt.

Årets skatteintäkter uppgår till 53 261 mnkr (50 098 mnkr) vilket är en ökning med 6 procent. Slutavräkningen för 2020 och 2021 har förbättrats till följd av en högre beräknad skatteunderlagstillväxt än budgeterat.

Nettot för generella statsbidrag och utjämning uppgår till -2 717 mnkr (-2 364 mnkr), en kostnadsökning med 354 mnkr. Från och med 2021 ingår samtliga regeringens extra beslutade och kvarstående tillskott de senaste åren i anslaget för kommunalekonomisk utjämning, vilket innebär att de är inräknade i regleringsposten och omvandlades till ett specialdestinerat bidrag från 2021.

Stadens investeringar

Stadens investeringsutgifter 2021 uppgår netto till 5 140 mnkr (7 343 mnkr), en minskning i jämförelse med föregående år. Efter justering för investeringsinkomster från offentliga bidrag om cirka 179 mnkr (63 mnkr) uppgår investeringsutgifterna till 4 962 mnkr (7 279 mnkr), vilket är 1 661 mnkr lägre än budgeterat. I utfallet ingår rättningar kopplade till investeringsutgifter som inte ska ingå i anskaffningsvärdet (se not 1), vilka har minskat stadens totala investeringsutfall 615,3 mnkr i jämförelse med budget. För mer information om stadens investeringar hänvisas till avsnittet, Investeringsredovisning under Ekonomisk och finansiell information.

Investeringar under en femårsperiod

	2021	2020	2019	2018	2017
Bruttoinvesteringar per år mdkr	5,0	7,3	7,4	7,3	5,9
Egenfinansieringsgrad (%)	150	109	77	85	135

Målsättningen i stadens investeringsstrategi är att egenfinansieringsgraden på lång sikt ska uppgå till 100 procent, medan den kan avvika enskilda år. Egenfinansieringsgraden 2021 var 150 procent. Lägre investeringsvolym än budgeterat, delvis på grund av anpassning till RKR:s rekommendationer, innebär därmed även en klart högre egenfinansieringsgrad av investeringar. Beräknat på ett genomsnitt av de senaste fem åren ligger egenfinansieringsgraden på 111 procent.

Finansiell verksamhet

Stockholms stad har en central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställer finansiering av staden och de kommunala bolagen på kort och lång sikt samt hanterar bank- och investerarrelationer. En central hantering är kostnadseffektivt och innebär samtidigt en minskad finansiell risk och god intern kontroll. Finanspolicyn för kommunkoncernen anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom vilka internbanken agerar.

Internbankens uppgift är att stödja kärnverksamheten och tillvarata skalfördelar i den finansiella hanteringen. Ett gemensamt

koncernkontosystem möjliggör att alla flöden hos nämnder och bolag nettas internt innan externt kapital lånas in via kapitalmarknaden av internbanken.

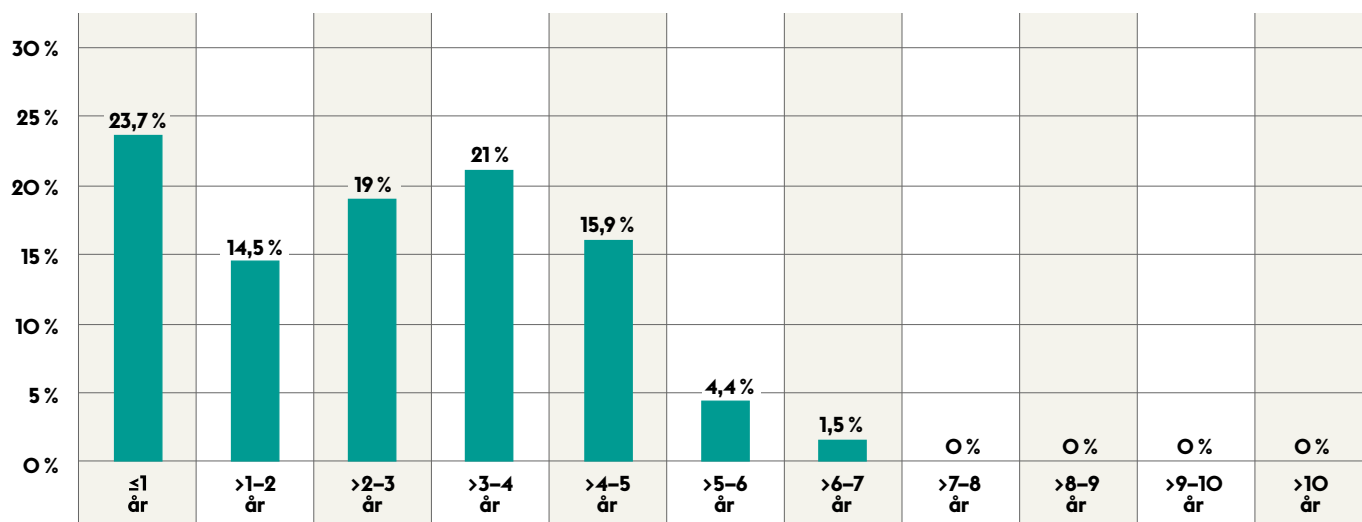
Internbanken upprättar prognoser över kommunkoncernens samlade kassaflöden med hjälp av inrapportering från bolag och nämnder samt inhämtning av information från interna och externa källor. Detta möjliggör en uppskattning av skuldutvecklingen och behovet av finansiering på kort och lång sikt. Prognoseerna är en förutsättning för att internbanken ska kunna förse den kommunala koncernen med en kostnadseffektiv finansiering.

Upplåning sker primärt via olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden genom att ge ut certifikat och obligationer. Därutöver sker upplåning hos Europeiska Investeringsbanken (EIB), Nordiska Investeringsbanken (NIB) samt Council of Europe Development Bank (CEB).

Utestående belopp och förfalloprofil för skuldportföljen anges i tabellen nedan.

Marknadsprogram (miljoner)	Ram-belopp, lokal valuta	Nyttjat, lokal valuta	Nyttjat SEK
Kommuncertifikat (KC), SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper (ECP), USD	1 500	0	0
Medium term note (MTN), SEK	10 000	0	0
Euro medium term note (EMTN), EUR	8 000	4 869	50 808
Övrig lånefinansiering (miljoner)			
Europeiska investeringsbanken (EIB), SEK	13 700	9 700	9 700
Nordiska investeringsbanken (NIB), SEK	6 000	6 000	6 000
Council of Europe Development Bank (CEB), EUR	200	200	2 061

Andel låneförfall per 31 december 2021

Stockholms stad har högsta möjliga kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla förmågan att infria betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter och utförs av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's. Ratingen uppdateras halvårsvis och bekräftades den 15 november 2021; A-1+ respektive AAA

med stabila kreditutsikter. För investerare innebär detta att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Stockholms stad. Detta möjliggör att den kommunala koncernen erhåller förmånliga lånevillkor.

Balanskravsresultat

I avsnittet redovisas upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar i enlighet med kommunallagens krav. Balanskravet innebär att kommunen måste upprätta en budget där kostnaderna överstiger intäkterna.

Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Försäljning av exploateringsstillgångar får undantas eftersom exploateringsanläggningar räknas som omsättningstillgångar. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar.

En avstämning mot balanskravet ska göras enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans och avstämningen är utformad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning. Balans-

kravsresultatet är även stadens finansiella resultatmål. Enligt lagkravet kan inkomster från försäljning av exploateringsfastigheter räknas med i balanskravsutredningen vilket gjorts nedan, de ingår med 2 106 mnkr i årets resultat 2021. Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller såväl kravet på en ekonomi i balans som stadens finansiella resultatmål då balanskravsresultatet är positivt med 1 858 mnkr (4 865 mnkr).

Mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Årets resultat	2 115	4 953	2 728	3 176	2 361
Avgår realisationsvinster	-257	-89	-1 722	-563	-1 533
Årets balanskravsresultat	1 858	4 865	1 006	2 613	828

Väsentliga personalförhållanden

I avsnittet presenteras väsentliga personalförhållanden så som sjukfrånvaro och antal anställda.

Sjukfrånvaron minskar

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kravet, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn Sjukfrånvaro. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och jämförbarhet med andra kommuner och regioner. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exem-

pel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaroindikator.

Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har under perioden 2020 till 2021 minskat med 1,2 procentenheter från 9,1 procent till 7,9 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller mer var 40,9 procent. Motsvarande andel för 2020 var 37,2 procent.

Stadens bolag har en lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 6,9 procent vilket är en ökning jämfört med 2020 då den sammanlagda sjukfrånvaron var 6,0 procent.

Sjukfrånvaro 2020-01-01–2020-12-31

Sjukfrånvaro enligt lagstadgat krav, %	Åldersgrupper					
	Totalt	Kvinnor	Män	-29	30–49	-50
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,9	8,8	5,6	6,7	7,6	8,6
Andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar och mer	40,9					

Enligt stadens egen mätmetod, %

Korttidsfrånvaro, dag 1–14	2,8	2,9	2,5
Långtidsfrånvaro, dag 15–	4,2	4,8	2,5
Totalt	7,1	7,7	5,0

Medarbetarna i siffror

I december 2021 var totalt 45 248 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 41 867 anställda i stadens nämnder och 3 381 i stadens bolag. Tre av fyra anställda var kvinnor. I tabellen nedan redovisas antal anställda fördelade per verksamhetsområde.

I tabellen nedan redovisas antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	Kvinnor	Män	2021 totalt	2020 totalt	Förändring mellan åren
Politisk verksamhet och gemensam administration	1 467	606	2 073	1 975	98
Individ- och familjeomsorg	3 115	905	4 020	3 960	60
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	751	557	1 308	1 239	69
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	9 484	1 853	11 337	11 555	-218
Utbildning	9 361	3 847	13 208	12 979	229
Äldreomsorg	4 262	1 082	5 344	5 482	-138
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 700	602	2 302	2 276	26
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	1 017	789	1 806	1 796	10
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	208	155	363	365	-2
Övrig verksamhet, särskilda insatser	66	40	106	81	25
Koncernen Stockholms Stadshus AB	1 555	1 826	3 381	3 160	221
Totalt	32 986	12 262	45 248	44 868	380
Årsarbetare	32 050	11 968	44 018	43 555	463

Fotnot: Utöver den månadsavlönade personalen har timavlönad personal arbetat motsvarande 3 077 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 0,2 procent jämfört med 2020. Siffran avser endast förvaltningarna, ej bolagen.

Förväntad utveckling

I avsnittet ges en övergripande bild av den kommunala koncernens förväntade utveckling utifrån de förhållanden som bedöms ha väsentlig inverkan på verksamheten, direkt eller indirekt.

Pandemins efterverkningar

Merparten av restriktionerna för att stoppa smittspridningen har nu hävts och förhoppningen är att covid-19 snart kan behandlas som en vanlig säsongsinfluensa. Pandemin väntas dock få långvariga konsekvenser för stadens verksamheter och ekonomi. Särskilt märkbart har det varit i skolan där distansundervisning och hög sjukfrånvaro har inneburit sämre förutsättningar för eleverna att tillgodogöra sig undervisningen. Elever från socioekonomiskt svaga miljöer samt de med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa har varit särskilt utsatta. De kommande åren kommer att kräva satsningar på välfärdens kärnverksamhet liksom på framtidsfrågor; som att få personer långt från arbetsmarknaden i jobb, välfärdens kompetensförsörjning, klimatomställningen och välfärdens digitalisering. Mer om pandemins konsekvenser redovisas ovan, i avsnittet Konsekvenser av pandemin.

Återhämtning i ekonomin men många långtidsarbetslösa

Svensk ekonomi har vuxit snabbt under 2021. Även arbetsmarknaden har återhämtat sig, men långtidsarbetslösheten har ökat. Många av de långtidsarbetslösa har inte tillräckligt med utbildning för att komma in på och stanna kvar på arbetsmarknaden. Fortsatta satsningar för att få personer långt från arbetsmarknaden i jobb är prioriterat inte minst för att motverka bristen på arbetskraft i välfärden. En fullföljd gymnasieutbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att varaktigt etablera sig på arbetsmarknaden.

Utbildningsfrågor i fortsatt fokus

Arbetet för att ge alla barn i Stockholms förskolor och skolor en god kunskapsutveckling och förutsättningar för en bra framtid står i fortsatt fokus. Oavsett var i staden eleverna bor eller vilken bakgrund de har ska egna livsval möjliggöras. Resultatspridningen är fortsatt stor utifrån socioekonomiska förutsättningar, även om skillnaderna har minskat jämfört med föregående år. Resultatutvecklingen har varit särskilt god i stadens skolor i Järvaområdet, ett arbete som behöver fortsätta och även inspirera andra skolor med liknande utmaningar.

Stärkt näringslivsarbete

Även om Stockholms näringsliv har haft en god utveckling under 2021 har flera branscher ännu inte återhämtat sig efter nedgången under 2020. I stadens näringslivsfrämjande arbete har därför åtgärder för att stötta särskilt drabbade branscher prioriterats, exempelvis genom anstånd med hyror och avgifter och förenklade regler för uteserveringar. Under året startade även stadens arbete med Växla upp Stockholm i tre prioriterade geografiska områden Kista, Skärholmen och city. I dessa områden har staden en tät dialog med näringslivet och agerar proaktivt för att samlat och effektivt möta näringslivets behov.

Fortsatt tryck från demografin

Trots att befolkningsökning under 2021 var lägre än prognostiserat kvarstår den långsiktiga trenden där de demografiska behoven ökar snabbare än sysselsättningen. Stockholms stad står liksom hela Sverige inför en förändrad åldersstruktur med en minskad andel yrkesverksamma samtidigt som andelen äldre och yngre ökar.

Antalet personer i åldern 80 år och äldre minskade i staden mellan 2003 och 2017, men har sedan dess ökat och väntas fortsätta att öka från 2021 och framåt med cirka 2 000 personer om året. Prognosen visar att antalet personer över 80 år kommer att vara 54 procent fler 2030 jämfört med 2020. Det innebär ett större behov av vård och omsorgstjänster och ställer också särskilda krav på bostadsbeståndet. Antalet ungdomar i gymnasieåldern, 16–19 år, prognostiseras samtidigt öka kraftigt de kommande tio åren, från knappt 36 400 personer 2020 till 44 500 personer 2030. Det är en ökning med omkring 8 100 personer under prognosperioden, vilket kräver fler utbildningsplatser.

Den fortsatta befolkningstillväxten och de demografiska förändringarna medför ökade behov av såväl tjänster inom stadens verksamheter som investeringar i till exempel bostäder, skolbyggnader, idrottsanläggningar och äldreboenden. Den höga investeringstakten medför samtidigt att kostnaderna för avskrivningar fortsätter att öka. Därutöver genomförs och planeras investeringar i infrastruktur och anläggningar för att utveckla den växande stadens behov av försörjning och transporter i kombination med lägre klimatavtryck. Som exempel kan nämnas utbyggnad och modernisering av vattenrenings- och avfallsanläggningar, ombyggnad av Slussen, utbyggnad av laddinfrastruktur samt förbättrade kommunikationsstråk för gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Digitaliseringen behöver stärkas

Under pandemin har användandet av digitala tjänster ökat inom stadens verksamheter liksom i samhället i stort. Denna omställningstakt behöver nu stärkas i takt med de demografiska förändringarna. För att klara både en ökad efterfrågan på vård och omsorg och en brist på arbetskraft behöver välfärden ställa om med hjälp av digitalisering och modern teknik. Staden behöver utveckla vissa arbetssätt och i högre grad använda tekniska lösningar som ger invånarna möjlighet att själva göra delar av de tjänster som annars kräver personella resurser. Stadens strategi för en äldrevänlig stad pekar också på behovet av insatser som gör det möjligt för stockholmarna att fortsätta vara aktiva, trygga och delaktiga högt upp i ålder.

Klimatförändringarna behöver mötas

Under maj och juni 2021 kom flera kraftiga skyfall som orsakade översvämningar på flera platser i Stockholms stad. Det föranledde att ett arbete kring erfarenhetsåterföring initierades mellan berörda

nämnder och bolagsstyrelser under Kommunstyrelsens ledning. Stadens bebyggelse, infrastruktur och tekniska försörjningssystem måste anpassas för att klara såväl dagens extrema väderhändelser som de klimatförändringar som väntar.

Detta kräver ökade investeringar, vilket understryks i stadens Handlingsplan för klimatanpassning 2022–2025. Samtidigt har staden ambitiösa mål i Miljöprogrammet för att minska klimatpåverkan. Det finns en uttalad ambition att fortsätta vara en internationell förebild i klimat- och miljöarbetet. Stockholms stads klimatmål är ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och en fossilfri organisation 2030. I miljömålen ingår också att Stockholm ska bli en giftfri storstad, ha frisk luft och god ljudmiljö samt arbeta för biologisk mångfald.

Tryggheten ska fortsätta att stärkas

Pandemin har satt ytterligare fokus på skillnader i livsvillkor mellan olika stadsdelsområden. Med säkerhets- och trygghetsprogrammen som grund har Kommunstyrelsen under året lett en samordnad satsning för en trygg, säker och välskött stad utifrån förbättrade analyser, lokala behov samt utvecklad samverkan. Stockholms trygghet har varit i fokus under hela året och nämnder och bolagsstyrelser har vidtagit ett flertal åtgärder för att intensifiera arbetet. Samverkan med externa aktörer är ett prioriterat område och för att nå resultat behövs en fortsatt nära samverkan med såväl polis som företagare och föreningsliv. Genom att långsiktigt minska de bakomliggande orsakerna till brott och otrygghet och genom strategiskt arbete med planering och skötsel av den offentliga miljön ska staden nå målen att inte ha några särskilt utsatta eller utsatta områden samt halvera den upplevda otryggheten till 2025.

Översikt över verksamhetens utveckling

I avsnittet presenteras ett antal mått och nyckeltal som illustrerar verksamhetens utveckling de senaste fem åren.

Utvecklingen redovisas i tabellen nedan genom att aktuellt år jämförs med tidigare år.

	2021	2020	2019	2018	2017
Allmänt					
Folkmängd vid årets slut	978 770	975 551	974 073	962 154	949 761
Kommunal skattesats	17,74	17,74	17,74	17,90	17,90
Kommunkoncernen					
Verksamhetens intäkter mnkr	25 754	25 421	25 145	24 474	23 566
Verksamhetens kostnader mnkr	66 357	63 381	63 788	61 760	58 978
Årets resultat mnkr	4 224	5 698	3 155	3 083	3 446
Soliditet%	55	56	57	59	62
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser %	49	49	49	51	53
Investeringar mnkr (brutto)	17 467	19 243	20 104	19 171	15 912
Egenfinansieringsgrad %	89	69	53	49	77
Anläggningstillgångar mnkr	239 800	230 496	208 662	205 219	191 168
Långfristiga skulder mnkr	54 043	56 012	48 595	41 484	33 538
Antal anställda	45 248	44 868	44 813	44 892	43 574
Staden					
Verksamhetens intäkter inklusive skatt, generella statsbidrag och exklusive jämförelsestörande poster mnkr	63 152	60 346	57 458	56 266	54 821
Verksamhetens kostnader mnkr	58 691	56 560	56 553	54 877	52 947
Årets resultat enligt balanskravet mnkr	1 858	4 865	1 006	2 613	828
Soliditet%	43	44	44	46	47
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	35	35	35	35	36
Investeringar (brutto)	5 140	7 344	7 433	7 349	5 908
Egenfinansieringsgrad %	150	109	77	85	135
Anläggningstillgångar	95 338	93 021	87 719	81 960	76 833
Långfristiga skulder	53 520	55 382	48 137	41 093	33 111
Antal anställda	41 867	40 521	40 503	40 594	39 302

Kommentarer till verksamhetens utveckling

Nedan kommenteras väsentliga förändringar.

Allmänt

Stockholms stad befinner sig i en tillväxtfas även om befolknings-tillväxten varit lägre under pandemiåren 2020 och 2021. De senaste fem åren har befolkningen ökat med 43 151 personer. Utvecklingen medför olika behov för staden såsom utbyggnad av verksamhet och en ökad investeringsvolym.

Årets förändring av eget kapital för kommunkoncernen

De senaste fem åren har eget kapital för kommunkoncernen ökat med 16 537 mnkr till 137 234 mnkr.

Verksamhetens intäkter för kommunkoncernen

Verksamhetens intäkter i kommunkoncernen har årligen ökat under de senaste fem åren, som mest med 3,8 procent 2018. För 2021 ökade intäkterna med 334 mnkr till 25 754 mnkr exklusive jämförelsestörande intäkter, en ökning med 1,3 procent. Pandemin har haft en stor påverkan på enskilda verksamheter inom kommunkoncernen. Bland annat har hamnverksamhet och kultur- och idrottsevenemang drabbats av stora intäktsbortfall.

Verksamhetens kostnader för kommunkoncernen

Verksamhetens kostnader för kommunkoncernen ökade till 66 357 mnkr 2021 exklusive jämförelsestörande kostnader, en ökning med 4,7 procent jämfört med 2020. Kostnaderna minskade 2020 jämfört med 2019 men ökningen är naturlig till följd av att verksamheter i högre utsträckning kunnat bedrivas normalt under 2021 efter det inledande året i pandemin.

Kommunkoncernens avskrivningar

De planliga avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 660 mnkr under 2021 och uppgick till 6 736 mnkr (6 076 mnkr). Under den senaste femårsperioden har kommunkoncernens avskrivningar ökat med 39,5 procent, totalt med 1 909 mnkr. Ökningen beror på att investeringsvolymerna legat på höga nivåer under flera år som en följd av den växande staden.

Kommunkoncernens finansiella resultat

Kommunkoncernens finansiella resultat är fortsatt negativt och uppgår till -45 mnkr (-535 mnkr) exklusive indexreglering för avsättningar. Förbättringen av det finansiella resultatet för koncernen beror bland annat på lägre räntekostnader för pensionsskulden.

Kommunkoncernens tillgångar

Kommunkoncernens tillgångar har under de senaste fem åren ökat med 50 464 mnkr och uppgår till 248 861 mnkr 2021. Det är främst de materiella anläggningstillgångarna som ökat till följd av den höga investeringsvolymen.

Kommunkoncernens skulder

Under de senaste fem åren har kommunkoncernens skulder, främst den långfristiga, ökat som en följd av finansieringsbehovet kopp-

lat till den höga investeringstakten. I bokslutet för 2021 uppgår den totala skulden i koncernen till 111 627 mnkr. Av skulden avser 25 584 mnkr avsättningar, främst till pensionsförpliktelser och medfinansiering av stora infrastrukturella projekt såsom tunnelbaneutbyggnad och utbyggnad av bussterminal vid Slussen.

Kommunkoncernens soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen och uppgår till 49 procent inklusive totala pensionsförpliktelser, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. En långsiktigt stabil soliditet krävs för att säkerställa betalningsförmågan på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden.

Kommunkoncernens investeringar och egenfinansieringsgrad

Investeringarna i kommunkoncernen har ökat under den senaste femårsperioden, bland annat till följd av befolkningsutvecklingen och det därigenom växande behovet av bland annat nya bostäder och infrastruktur. Majoriteten av investeringarna ligger i koncernen Stockholms Stadshus AB. Den genomsnittliga egenfinansieringsgraden har under den senaste femårsperioden varit 67 procent.

Antalet anställda och lönekostnaderna i kommunkoncernen

Antalet anställda ökade i början av femårsperioden men har under perioden 2019–2021 legat runt 45 000. De totala lönekostnaderna uppgick under 2021 till 25 962 mnkr (25 220 mnkr).

Verksamhetens intäkter för staden

Verksamhetens intäkter uppgår till 12 608 mnkr (12 611 mnkr) exklusive jämförelsestörande intäkter. Staden har fått lägre statsbidrag avseende stöd för merkostnader till följd av pandemin samt lägre ersättning för sjuklönekostnader jämfört med 2020. Övriga intäkter har ökat.

Verksamhetens kostnader för staden

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar och jämförelsestörande kostnader, uppgår till 58 691 mnkr, vilket är en ökning med 3,8 procent (56 560 mnkr). Inflationstakten enligt konsumentprisindex (KPIF) var 4,1 procent i december. Nedan beskrivs några större kostnadsposter.

Externa utförare

Kostnaderna för externa utförare uppgår till 20 287 mnkr (19 212 mnkr), en ökning med 5,6 procent (minskning 0,3 procent). I förhållande till föregående år har andelen verksamhet utförd av extern utförare ökat för nästan alla verksamhetsområden och största ökningen har skett inom utbildning och äldreomsorg.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har ökat med 2,4 procent (0,8 procent). Den genomsnittliga medellöneökningen var 2,4 procent. Övriga personalkostnader som avgifter för kurser och personalens resekostnader har ökat.

Sett till verksamhetsområdena har den största ökningen av personalkostnader skett inom utbildning medan det inom äldreomsorgen

har skett en minskning. Ökningen av inhyrd personal är främst inom utbildning, förskoleverksamhet och individ- och familjeomsorg jämfört med föregående år.

Lokalkostnader

Lokalkostnader är stadens tredje största kostnadspost och uppgår till 5 066 mnkr vilket är en ökning med 1,7 procent mot föregående år. Ökningen är huvudsakligen kopplad till fritids- och kulturverksamhet. Enskilda små poster har ökat mer, men inte totalt sett. I posten lokalkostnader ingår endast externa lokaler och inte de lokaler som staden har i egen regi såsom förvaltningsbyggnader, idrottsanläggningar med mera.

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 2 467 mnkr (2 454 mnkr), en knapp ökning jämfört med föregående år. Ekonomiskt bistånd har ökat något och uppgår till 1 018 mnkr (1 005 mnkr). Antalet biståndshushåll har minskat med 5,5 procent samtidigt som medelbidraget har ökat med 4,6 procent i ett 12-månaders perspektiv. Av de vuxna biståndstagarna i december var 45 procent arbetslösa (47 procent).

Konsultkostnader

Kostnaderna för konsulter uppgår till 1 069 mnkr (1 124 mnkr), en minskning med 4,9 procent. Kostnader för it-konsulter har minskat med 26 procent. Tekniska konsulter och övriga konsulttjänster har ökat samtidigt som lokal- och byggnadskonsulter har minskat.

Jämförelsestörande poster

De jämförelsestörande intäkterna uppgår till 2 363 mnkr (2 930 mnkr). Intäkterna avser försäljningar varav försäljning av exploateringsfastigheter uppgår till 2 106 mnkr (2 841 mnkr) och reavinster till 257 mnkr (89 mnkr). Försäljningar av exploateringsfastigheter har minskat i jämförelse med 2020. Exploateringsmark har sålts bland annat på Södermalm och i Vasastaden.

De jämförelsestörande kostnaderna uppgår till 2 112 mnkr (880 mnkr). Som jämförelsestörande kostnad redovisas försålda exploateringsfastigheters bokförda värde 195 mnkr (234 mnkr).

Förbrukning av inteckning av eget kapital gjord i tidigare bokslut, redovisas som jämförelsestörande och uppgår sammanlagt till 206 mnkr (421 mnkr). Medlen har främst använts till genomgripande framtäysfande it-projekt inom modernisering av sociala system. Avsättningar till infrastruktur och begravningsverksamhet uppgår till 1 203 mnkr (225 mnkr).

SKR har under året 2021 beslutat att införa ett nytt livslängds-antagande för beräkning av kommuner och regioners pensions-skulder. Det har givit en negativ engångseffekt på resultatet om 372 mnkr och avser en ökning av den historiska upparbetade pensionsskulden som återfinns i balansräkningen.

Stadens avskrivningar

Årets avskrivningar uppgår till 2 096 mnkr (1 715 mnkr), en ökning med 381 mnkr. De planenliga avskrivningarna har ökat med 22,2 procent till följd av en hög investeringsvolym de senare åren samt aktivering av ett antal tillfälliga anläggningar, se även not 1.

Stadens finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettot för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 486 mnkr (850 mnkr) exklusive indexreglering för avsättningar. Staden har i enlighet med budget 2021 mottagit en aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB med 1 100 mnkr (1 325 mnkr). I samband med tertialrapport 2 beslutade kommunfullmäktige om ett aktieägartillskott om 700 mnkr (500 mnkr) till Stockholms Stadshus AB.

Årets räntenetto för staden är positivt och uppgår till 274 mnkr (287 mnkr). Staden hanterar bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Stadens externa låneskuld har brutto ökat med 5 176 mnkr. Ränteläget är fortsatt lågt och håller tillbaka räntekostnaderna trots en ökad låneskuld. Eftersom bolagens ränteersättning till staden följer nivån på räntekostnaderna och stadens finansiella tillgångar är relativt oförändrade blir räntenettoförändringen måttlig. Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas även kostnad för värdesäkring av pensions-skulden som uppgår till 148 mnkr (230 mnkr).

Indexuppräknings avseende prisförändringen för avsättning för medfinansiering av infrastrukturprojekt såsom Sverigeförhandlingen och bussterminalen vid Slussen uppgår till 988 mnkr (17 mnkr) och redovisas som en finansiell kostnad.

Stadens tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 2 316 mnkr och uppgår till 95 338 mnkr (93 022 mnkr). Det är främst mark, byggnader och tekniska anläggningar som har ökat. Maskiner och inventarier har minskat samt pågående ny-, till- och ombyggnader. Köp av bostadsrätter om 54 mnkr bidrar till att öka de finansiella anläggningstillgångarna. Årets investeringar uppgår brutto till 5 140 mnkr, avskrivningarna till 2 096 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar av anläggningstillgångar till 390 mnkr.

Tidigare har investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag bruttoredo visas vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförts och intäktsredo visas i takt med en anläggnings förbrukning. Från och med 2020 gäller förändrade redovisningsprinciper som innebär att endast offentliga bidrag kommer att aktiveras och lösas upp under anläggningens livstid. Investeringsinkomster från offentliga bidrag uppgår till 179 mnkr (63 mnkr).

Stadens omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 5 983 mnkr och uppgår till 95 267 mnkr (89 284 mnkr). Stadens fordran på bolagskoncernen har ökat med 3 674 mnkr. Marginella ökning har skett avseende kundfordringar. De likvida medlen har ökat med 1 143 mnkr.

Eget kapital och skulder för staden

Det egna kapitalet har ökat med 2 106 mnkr till 82 892 mnkr (80 786 mnkr). I tidigare bokslut har eget kapital in-tecknats (notats) för genomgripande framtäysfande projekt. Av dessa in-tecknade medel har 206 mnkr förbrukats under året. Medlen har använts till utveckling av it, sociala investeringar och kompetens-utveckling.

Notningarna har gjorts med motiveringen att de utgör en satsning på framtiden. Se not 2 för mer upplysningar.

De långfristiga skulderna har minskat med 1 862 mnkr till 53 520 mnkr (55 382 mnkr) till följd av omklassificering av långfristiga lån till korta. Lån, som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som kortfristiga lån. (Se avsnittet om finanspolicy för en närmare analys.)

Summa kortfristiga skulderna har ökat med 5 961 mnkr till 32 594 mnkr (26 633 mnkr). De kortfristiga lånen har ökat med 7 293 mnkr på grund av omklassificering av långfristiga lån till korta. De kortfristiga skulderna har minskat med 1 333 mnkr. Stadens koncernbolag har checkräkningskrediter gentemot staden och då dessa har ett positivt saldo uppstår en kortfristig skuld för staden. Denna skuld har under året minskat med 394 mnkr.

Stadens soliditet

Stadens soliditet inklusive stadens pensionsförpliktelse uppgår till 35 procent (35 procent). Exkluderas stadens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden uppgår soliditeten uppgår till 43 procent (44 procent).

Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s resultat efter skatt uppgår till 2 400 mnkr (1 566 mnkr). I resultatet ingår realisationsvinster om sammanlagt 1 671 mnkr (558 mnkr) och realisationsförluster om totalt 73 mnkr (102 mnkr) samt nedskrivningar om sammanlagt 75 mnkr (386 mnkr). Realisationsvinsterna är i allt väsentligt hänförliga till försäljningar av fastigheter.

Koncernens finansnetto har sjunkit under 2021 och uppgår till -1 033 mnkr (-551 mnkr). Koncernens skattekostnad uppgår till 446 mnkr (212 mnkr).

Moderbolagets resultat efter finansiella poster uppgår till 453 mnkr (460 mnkr). I resultatet ingår utdelning med 433 mnkr (438 mnkr). Årets resultat efter skatt uppgår till 186 mnkr (454 mnkr).

Rörelsens intäkter och kostnader för koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernens rörelseintäkter uppgår till 17 329 mnkr (16 706 mnkr). Flera bolag har ökat sina intäkter, bland annat till följd av ökade hyresintäkter, men den pågående pandemin har till exempel påverkat Stockholm Hamnars intäkter och resultat negativt. Koncernens rörelsekostnader uppgår till 14 347 mnkr (14 377 mnkr). I rörelsekostnaderna ingår ökade kostnader för avskrivningar om 312 mnkr, vilket är en följd av koncernens höga investeringsnivå.

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s soliditet

Koncernens egna kapital uppgår vid årsskiftet till 62 313 mnkr (60 310 mnkr). Soliditeten, beräknad på bokförda värden, uppgick till 40 procent (40 procent).

Antalet anställda och lönekostnaderna i koncernen Stockholms Stadshus AB

Medelantalet årsarbetare (avtalad tid) i koncernen uppgick under året till 3 325 (3 033), varav 1 493 (1 317) kvinnor och 1 832 (1 716) män.

Årsbokslut

I avsnittet presenteras stadens och den kommunala koncernens resultat och ekonomiska ställning genom årsbokslutet som omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och upplysningar i noter. Redovisningsprinciper och definitioner till årsbokslutet presenteras i slutet av avsnittet.

Om årsbokslutet

Årsredovisningen omfattar den kommunala koncernen Stockholms stad. I den kommunala koncernen ingår staden och de kommunala bolagen samt kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär. Med de kommunala bolagen menas främst stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag.

För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via stadshusab.stockholm.se.

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. De sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motvarigheten till koncernredovisning, omfattar hela den kommunala koncernen Stockholms stad. Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en helhetsbild av hela den kommunala koncernens ekonomi och åtaganden.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade. Förklarande noter återfinns längre fram i årsredovisningen.

Resultaträkning

I avsnittet redovisas resultaträkningen för staden och den kommunala koncernen i tabellen nedan.

Mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2021	2020	2021	2020
Verksamhetens intäkter	3, 11	14 971,2	15 540,9	29 784,9	28 879,0
Verksamhetens kostnader	4, 11	-60 803,1	-57 439,9	-68 504,2	-64 354,0
Avskrivningar	5	-2 095,8	-1 714,8	-6 810,8	-6 455,0
Verksamhetens nettokostnader		-47 927,7	-43 613,8	-45 530,0	-41 930,0
Skatteintäkter	6	53 261,2	50 098,4	53 261,2	50 098,4
Generella statsbidrag och utjämning	7	-2 716,9	-2 363,5	-2 716,9	-2 363,5
Resultat från andelar i intresseföretag	8			242,5	444,7
Verksamhetens resultat		2 616,6	4 121,1	5 256,8	6 249,6
Finansiella intäkter	9	1 099,5	1 556,7	544,7	140,8
Finansiella kostnader	10	-1 601,4	-724,5	-1 577,9	-692,7
Resultat efter finansiella poster		2 114,8	4 953,3	4 223,6	5 697,7
Extraordinära poster					
Årets resultat		2 114,8	4 953,3	4 223,6	5 697,7

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Balansräkning

I avsnittet redovisas balansräkningen för staden och den kommunala koncernen.

mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2021	2020	2021	2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12			191,1	137,6
Summa immateriella anläggningstillgångar				191,1	137,6
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	63 652,4	58 758,6	167 586,6	158 018,8
Maskiner och inventarier	14	931,2	975,4	14 553,0	12 274,6
Pågående ny-, till- och ombyggnader	15	26 210,3	28 795,6	48 074,7	50 695,4
Summa materiella anläggningstillgångar		90 793,9	88 529,5	230 214,3	220 988,8
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	16	4 529,2	4 476,9	3 584,3	3 408,4
Kapitalandel intresseföretag	17			5 751,2	5 933,7
Långfristiga fordringar	18	14,5	15,3	59,4	28,0
Summa finansiella anläggningstillgångar		4 543,7	4 492,2	9 395,0	9 370,1
Summa anläggningstillgångar		95 337,5	93 021,7	239 800,3	230 496,5
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	19	1 593,4	1 383,0	1 593,4	1 383,0
Varulager och pågående arbete	20	4,2	4,3	43,6	42,4
Kortfristiga fordringar	21	92 510,7	87 877,1	7 102,8	4 967,3
Kortfristiga placeringar	22	7,5	11,5	56,5	30,9
Kassa och bank	23	1 151,2	8,0	264,5	357,6
Summa omsättningstillgångar		95 267,0	89 283,9	9 060,7	6 781,1
SUMMA TILLGÅNGAR		190 604,5	182 305,6	248 861,0	237 277,6

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	Not	2021	2020	2021	2020
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	24				
Årets resultat enl. resultaträkning		2 114,8	4 953,3	4 223,6	5 697,7
Övrigt eget kapital		80 777,4	75 832,8	133 010,6	127 303,6
Summa eget kapital		82 892,2	80 786,1	137 234,3	133 001,4
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	25	9 058,5	8 049,5	11 318,7	10 394,2
Uppskjuten skatteskuld				1 651,2	1 560,9
Övriga avsättningar	26	12 540,3	11 455,3	12 614,4	11 539,3
Summa avsättningar		21 598,8	19 504,8	25 584,3	23 494,5
Långfristiga skulder					
Obligationslån	27	42 808,0	44 344,2	42 808,0	44 344,2
Reverslån	28	9 961,7	10 405,5	9 961,7	10 405,5
Övriga långfristiga skulder	29	750,3	632,4	1 272,9	1 262,1
Summa långfristiga skulder		53 519,9	55 382,1	54 042,6	56 011,8
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	30	16 356,3	17 689,0	15 726,1	16 222,2
Kortfristiga lån	31	16 237,4	8 943,7	16 273,8	8 547,6
Summa kortfristiga skulder		32 593,6	26 632,6	31 999,9	24 769,9
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		190 604,5	182 305,6	248 861,0	237 277,6
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsskuld ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	32	15 897,1	16 157,7		
Panter och borgensförbindelse	33	784,0	737,8	10 394,2	9 700,8
Derivatinstrument	34				

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Kassaflödesanalys

I avsnittet redovisas kassaflödesanalysen för staden och den kommunala koncernen.

		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	Not	2021	2020	2021	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		2 114,8	4 953,3	4 223,6	5 697,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	37	5 365,5	2 799,8	9 741,9	7 072,2
Minskning av avsättningar pga. utbetalningar	38	-139,9	-10,9	-139,9	-10,9
Återläggning reavinster/reaförluster	39	-2 030,7	-2 696,2	-3 624,7	-3 132,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		5 309,7	5 046,0	10 200,9	9 627,1
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-4 629,6	-6 232,4	-1 178,5	-4,8
Ökning/minskning förråd och varulager		0,1	-1,0	-1,0	-1,3
Ökning/minskning kortfristiga skulder		6 391,7	-1 193,0	5 838,3	-311,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		7 071,9	-2 380,4	14 859,7	9 309,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar				-3,5	-90,4
Investering i materiella anläggningstillgångar		-5 042,3	-7 255,4	-16 888,2	-19 490,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2 420,5	2 950,8	5 096,6	3 743,5
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-53,8	-88,1	-173,0	-88,5
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		1,9			314,9
Övrig förändring anläggningstillgångar		-0,3			3,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 674,1	-4 392,7	-11 968,1	-15 608,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		14 371,0	15 990,7	14 371,0	15 990,7
Amortering av långfristiga skulder		-8 513,0	-9 740,8	-8 513,0	-9 740,8
Ökning/minskning av långfristiga skulder		-7 716,8	994,1	-7 877,6	1 140,3
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,8	0,8	0,8	0,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 858,0	7 244,8	-2 018,8	7 390,9
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-965,8	-152,7	-965,8	-152,7
Årets kassaflöde		1 573,9	319,0	-93,1	939,9
Likvida medel vid årets början		-422,7	-741,7	357,6	-582,3
Likvida medel vid årets slut		1 151,2	-422,7	264,5	357,6
Räntebärande nettotillgång/skuld		12 246,4	11 639,9	-50 458,2	-52 603,4
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		11 639,9	12 356,8	-52 603,4	-44 987,6
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		12 246,4	11 639,9	-50 458,2	-52 603,4

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

I avsnittet redovisas noter till årsbokslutets balans- och resultaträkning och kassaflödesanalys.
Följande noter redovisas;

- Not 1 Redovisningsprinciper
- Not 2 Uppskattningar och bedömningar
- Not 3–11 Noter till resultaträkningen
- Not 12–31 Noter till balansräkningen
- Not 32 Pensionsskuld ansvarsförbindelse
- Not 33 Ansvars- och borgensförbindelser
- Not 34 Derivatinstrument
- Not 35 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen
- Not 36 Leasing
- Not 37–39 Noter till kassaflödesanalysen
- Not 40 Upplysning om kostnader för redovisningsrevision

Not 1 Redovisningsprinciper

Lag om kommunal bokföring och redovisning

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lag (SFS 2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR).

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

	Koncernen		Moderbolaget	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde			6 976,6	6 572,9
Lämnade aktieägartillskott/ förvärv av bolag			456,0	403,7
Sålda bolag				
Utgående anskaffningsvärden			7 432,6	6 976,6

Bokfört värde						
Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:	Andel % kapital o röster	Antal andelar	2021	2020	Organisations-nummer	Säte
AB Svenska Bostäder	100 %	15 190 000	2091,0	2091,0	556043-6429	Stockholm
AB Stadsholmen	91 %				556035-1511	Stockholm
Fastighets AB Centrumhuset Vällingby	100 %				556203-5559	Stockholm
IT-BO i Stockholm AB	100 %				556615-7292	Stockholm
Svenska Bostäder L-Bolag 1 AB	100 %				556748-4141	Stockholm
AB Stadsholmen	9 %		0,4	0,4	556035-1511	Stockholm
AB Familjebostäder	100 %	7 500 000	1398,5	1398,5	556035-0067	Stockholm
AB Familjebostäder Fastighetsnät	100 %				556715-5386	Stockholm
Hemmahamnen Kontor AB	100 %				556736-2156	Stockholm
Gyllenen Ratten Ny AB	100 %				556876-3196	Stockholm
Micasa fastigheter i Stockholm AB	100 %	150 000	29,9	29,9	556581-7870	Stockholm
Micasa Fastigheter i Stockholm Holding	100 %				559255-4025	Stockholm
Stockholms hem i Skärholmen AB	100 %	17 640 000	1630,5	1630,5	556035-9555	Stockholm
Västertorp Energi AB	100 %				556052-2160	Stockholm
AB Stockholms hem Fastighetsnät	100 %				556715-5394	Stockholm
Mullvadsberget i Stockholm AB	100 %				559320-0156	Stockholm
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	100 %	1 000	0,1	0,1	556057-8303	Stockholm
Skolfastigheter i Stockholm AB	100 %	50 000	158,3	158,3	556034-8970	Stockholm
Stockholm Vatten och Avfall AB	100 %	1 000	122,6	122,6	556969-3111	Stockholm
Stockholm Avfall AB	100 %	1 000			556969-3087	Stockholm
Stockholm Vatten AB	98 %	980			556210-6855	Stockholm
Stockholms Hamn AB	100 %	500 000	96,9	96,9	556008-1647	Stockholm
Kapellskärs Hamn AB	91 %				556189-1010	Stockholm
Nynäshamns Hamn AB	100 %				556038-0882	Stockholm
AB Stokab	100 %	500 000	159,9	159,9	556475-6467	Stockholm
St Erik Kommunikation AB	100 %				556738-9951	Stockholm
St Erik Fiber AB	100 %				556801-6603	Stockholm
Stockholms Stads Parkerings AB	100 %	40 000	49,8	49,8	556001-7153	Stockholm
Kulturhuset Stadsteatern AB	100 %	12 500	401,2	401,2	556026-1553	Stockholm
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	100 %	180	369,0	369,0	556206-4914	Stockholm
Arenan 9 Norra Fastigheten AB	100 %				556862-4182	Stockholm
Stockholm Entertainment District AB	100 %				556862-4166	Stockholm
Södra Byggrätten Globen AB	100 %				556862-4174	Stockholm
S:t Erik Försäkrings AB	100 %	100 000	119,8	119,8	516401-7948	Stockholm

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Bokfört värde

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:	Andel % kapital o röster	Antal andelar	2021	2020	Organisations-nummer	Säte
S:t Erik Markutveckling AB	100 %	100	232,1	232,1	556064-5813	Stockholm
Fastighets AB G-mästaren	100 %				556605-2170	Stockholm
Stockholm Norra Station AB	100 %				556661-9929	Stockholm
Fastighets AB Charkuteristen	100 %				556745-4862	Stockholm
Fastighets AB Kylrummet	100 %				556862-8142	Stockholm
Fastighets AB Palmfelt Center	100 %				556833-4535	Stockholm
Langobardia AB	100 %				556681-4470	Stockholm
Fastighets AB Godsfinkan	100 %				556969-5314	Stockholm
Fastighets AB Grosshandlarvägen	100 %				556027-2972	Stockholm
Invest Stockholm Business Region AB	100 %	21 000	9,1	9,1	556491-6798	Stockholm
Stockholm Visitors Board AB	100 %				556027-5736	Stockholm
Stockholm Business Region Development AB	100 %				556083-1306	Stockholm
S:t Erik Livförsäkring AB	100 %	100 000	100,0	100,0	516406-0427	Stockholm
AB Glasbrukskvarteret SWF	100 %	40 000	7,5	7,5	556409-1832	Stockholm
Mässfastigheter i Stockholm AB	100 %	200 000	456,0		556094-5627	Stockholm

Stockholms stad har tidigare ägt bolaget Mässfastigheter i Stockholm AB tillsammans med Stockholms Handelskammare. Under 2021 förvärvades Stockholms Handelskammars andel (49,6 procent) och staden blev därmed helägare av bolaget, som ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Bokförda värden för 2020 är rättade och överensstämmer därför inte med motsvarande tabell i årsredovisningen för 2020.

Enligt LKBR ska Stockholms stads års- och delårsbokslut även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer inom den kommunala koncernen och sammanställda räkenskaper ska upprättas. Syftet är att ge en samlad bild av stadens nämnder, aktiebolag och kommunalförbunds verksamhet och ekonomiska ställning.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt RKR R16 Sammanställda räkenskaper. Stadens nämnder har proportionellt konsoliderats med stadens direkt och indirekt hel- och samägda företag där staden minst har ett betydande inflytande.

Skillnad i redovisningsprinciper mellan bolagen och staden kan förekomma på grund av att olika lagstiftning och rekommendationer tillämpas för staden respektive bolagen. I de sammanställda räkenskaperna har effekter av väsentlig betydelse beroende på skillnader mellan redovisningsprinciper för bolag och staden justerats utifrån kommunala redovisningsprinciper.

Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. Alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse elimineras. Det i koncernen Stockholms Stadshus AB ingående dotterbolaget S:t Erik Livförsäkring AB redovisar finansiella instrument till verkligt värde.

Den sammanställda redovisningen har i huvudsak upprättats enligt klyvningsmetoden, det vill säga endast den ägda andelen ska klyvas in. Stockholm Exergi Holding AB konsolideras med kapitalandelsmetoden. Avsteget mot att använda proportionell konsolideringsmetod gällande Stockholm Exergi Holding AB görs då det bedöms ge en mer rättvisande bild av innehavet eftersom staden inte har det bestämmande inflytandet. Stockholm Exergi Holding AB bedriver verksamhet på affärsmässiga grunder och vid klyvning hade räkenskapernas olika poster dominerats av delen från bolaget.

Värderings- och omräkningsprinciper

För poster i balansräkningen som avser i utländsk valuta har dessa omräknats till svenska kronor enligt balansdagens kurs. Balansdagens kurs har hämtats på Riksbankens webbplats och utgör ett medelvärde av olika bankers köp- och säljkurser.

Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen. Finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärdet. Eventuella emissionsutgifter och liknande transaktionsutgifter periodiseras enligt linjär metod. Avseende över- och underkurser på obligationer periodiseras även belopp under en miljon kronor. Staden har för närvarande inga placeringstillgångar och därför inga tillgångar som ska redovisas till marknadsvärde.

Lån i svenska kronor kan upptas genom utgivande, emission, av skuldebrev med löptider upp till ett år i form av certifikat. Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat som kan emitteras i olika valutor. Lån kan också upptas genom emission av Euro Medium Term Note (EMTN) i form av obligationer, med löptid över ett år. Dessa obligationer kan emitteras i flera olika valutor inklusive svenska kronor. Medium Term Note (MTN) kan användas för utgivande, emission, av obligationer med löptider som längst ett år i svenska kronor.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

För att Stockholms stad ska kunna redovisa en korrekt ekonomisk ställning och omslutning måste interna poster elimineras. Det innebär att stadsinterna poster mellan förvaltningar och bolag tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder endast innehåller för staden externa poster.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod som överstiger tre år samt ett anskaffningsvärde exklusive mervärdesskatt som uppgår till minst ett prisbasbelopp klassificeras som anläggningstillgång. Detta gäller för materiella- och immateriella anläggningstillgångar samt för finansiella leasing-avtal i den mån de skulle förekomma.

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iaktas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. På balansdagen bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Immateriella anläggningstillgångar förekommer i bolagskoncernen. Avskrivningstiden är 5–15 år och bedöms utifrån uppskattad livslängd både för egenutvecklade och förvärvade tillgångar. Aktiverade poster avser utvecklingsprojekt inom it. Kommunkoncernens bolag varierar i storlek och omsättning, varför vad som ska anses vara väsentligt värde bedöms av respektive bolag.

Anläggningstillgångarna tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärde med avdrag för gjorda avskrivningar och eventuella nedskrivningar och utrangeringar.

Avskrivningar

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgångs delar. Kostnaden fördelas över det antal år som tillgången används i verksamheten. Avskrivning görs inte på tillgångar med ett bestående värde, som mark och konst.

Staden använder linjär avskrivning, ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Komponentavskrivning tillämpas. Komponentindelning görs vid kalkylering och aktivering och görs utifrån naturliga komponenter där utbytestid/underhållstid är avgörande för vad som ska räknas som naturligt. Vid utbyte av komponenter förutsätts i normalfallet den tidigare komponenten vara slutavskriven och ingen utrangering görs. Görs utbytet av komponent efter ett tidsintervall, som väsentligt avviker från nyttjandetiden ska utrangering göras. En gång per år utrangeras nollställda, ersatta komponenter. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från RKR:s idéskrift Avskrivningar.

Avskrivningstider

Anläggningstillgång	Antal komponenter	Avskrivningstid
Idrottsanläggningar	3	5, 10, 50 år
Verksamhetsfastigheter	22	3, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 100 år
Publika fastigheter (gator, vägar, torg, parker m.m.)	17	5, 10, 15, 25, 30, 40, 50, 70 år
Maskiner och inventarier	tillämpas ej	3, 5 eller 10 år
Immateriella tillgångar	tillämpas ej	3–5 år

Nedskrivning av tillgångar

Nedskrivning av tillgångar görs i enlighet med rekommendationen RKR R6. Staden tillämpar gränsen att en anläggnings värde ska uppgå till minst 1 mnkr för att en prövning av nedskrivningsbehov ska göras. Nedskrivning görs när bokfört värde överstiger återvinningsvärdet med minst 0,5 mnkr och förändringen bedöms som varaktig, där varaktig definieras som minst fem år.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde.

Avvikande hantering investeringsredovisning

Under 2021 konstaterades att Stockholms stads investeringsredovisning inte fullt ut följt rådet RKR:s rekommendation nr 4, *Materiella anläggningstillgångar*, varför rättning har skett i samband med bokslutet för 2021. Enligt RKR:s rekommendation nr 12, *Byte av redovisningsprinciper; ändringar i uppskattningar och bedömningar samt rättelser av fel*, ska väsentliga fel under tidigare perioder, om det är praktiskt möjligt, rättas retroaktivt.

Staden har genomfört rättelse över resultaträkningen 2021, det vill säga i den period då felet upptäcktes. Rättelsen omfattar utgifter som uppkommit under en längre period varför belopp per period inte bedöms vara väsentligt i förhållande till stadens totala omsättning. Vidare är en retroaktiv rättning svår att praktiskt genomföra och en sådan bedöms ge mindre transparens och försvåra för läsare av stadens årsredovisning. Det belopp som direkt avser 2021 framgår av nedan.

I enlighet med RKR:s rekommendation nr 4 kostnadsförs investeringsutgifter inom pågående projekt som inte ska ingå i anskaffningsvärdet direkt som driftkostnader i bokslutet. Merparten av dessa kostnader avser kostnader för detaljplaner, rivning och sanering. Efter genomgång har även ett mindre antal tillfälliga anläggningar bedömts vara egna komponenter och aktiverats över nyttjandeperioden i enlighet med komponentavskrivningsmetoden. Kostnaden belastar stadens finansförvaltning och kostnaderna har överförts från exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden.

Investeringsutgift som kostnadsförs direkt

mnkr	Totalt	varav 2021
Nämnd		
Exploateringsnämnden	484	183
Fastighetsnämnden	120	13
Trafiknämnden	11	11
Summa	615	207

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Avskrivning tillfälliga anläggningar som aktiverats som egna komponenter

mnkr	Totalt	varav 2021
Nämnd		
Exploateringsnämnden	152	49
Summa	152	49

Beslutade investeringsramar, det vill säga projektutgiften, förändras inte. Varje nämnd kommer att fortsätta följa upp projekten mot budget inklusive de kostnader som inte ska ingå i anskaffningsvärdet.

Nedan tabell visar en omräkning av jämförelsetal. Resultatet 2020 hade totalt varit 141 mnkr lägre om rättning skett tidigare. Av beloppet avser 103 mnkr driftkostnader och 38 mnkr avskrivning. Då 2021 års resultat påverkas helt av korrigeringen har i omräkningen de delar som inte är direkt hänförliga till 2021 återlagts. Omräkning av resultat och investering 2021 framgår av nedanstående tabell. Balansposterna är i och med 2021 års rättning korrekta och behöver inte omräknas.

Nyckeltal	Bokslut 2021	Omräkning Bokslut 2021	Bokslut 2020	Omräkning Bokslut 2020
Resultat	2 115	2 616	4 953	4 812
Balanskrav	1 875	2 376	4 865	4 724
Investeringsvolym	5 140	5 538	7 343	7 240
Balansomslutning	190 605	190 605	182 306	181 795
Soliditet	35 %	35 %	35 %	35 %

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen. Fakturerade fordringar anses som osäkra när betalningstiden enligt inkassokravet löpt ut. Fordran ska därmed bokföras som en befarad kundförlust efter 33 dagar. En bokföringsmässig nedskrivning sker vid bokslutet närmast ett år efter förfalldatum och allra senast två år efter förfalldatum.

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar och inbegriper pågående ny-, till- och ombyggnader, som inte är aktiverade. Den del av dessa upparbetade anläggningar, som avses säljas, bokförs som omsättningstillgång vid bokslutstillfället. Vid försäljningar bruttoredovisas bokfört värde som kostnad och försäljningsköpeskillingen som intäkt. Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Leasing

I enlighet med RKR:s rekommendation RKR R5 Leasing redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen om villkoren för en investering är uppfyllda. För staden gäller detta i princip endast leasede bilar. Stadens avtal om it-tjänster nämns i not om operationell leasing på grund av att detta ekonomiska åtagande är omfattande, trots att tidsvillkoret inte är uppfyllt.

För operationell leasing gäller att upplysningar ska lämnas i boksluten om avtalets längd överstiger 3 år och om avtalet inte är uppsägningsbart. Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor behöver inte tas med. Upplysningar ska lämnas om framtida minimileaseavgifter fördelade efter förfalldag inom ett år, mer än ett år men mindre än fem år och förfalldag efter fem år. Stadens hyres-/leasingavtal har bedömts som operationella. Framtida kostnader för hyresavtal längre än tre år redovisas i tilläggsupplysning operationell leasing. I samband med tertialbokslut och bokslut tas en leasingrapport fram i systemet *Lokaler i Stockholms stad* avseende stadens hyresavtal. Rapporten väljer ut hyresavtal som uppfyller kriterierna för att operationell leasing ska redovisas vid bokslutstillfällen enligt ovan.

Leasade bilar redovisas från och med 2019 i balansräkningen enligt bestämmelserna i RKR R5. Under löpande år redovisas leasingbilarna från och med 2020 direkt i resultatet. Vid bokslutstillfällen görs en uppbokning av förändring av anläggnings-tillgång och aktuell lång- och kortfristig skuld. Hela kostnaden bokförs därmed som leasingavgift under löpande räkenskapsår. Omfattningen av leasade bilar i staden är mycket liten jämfört med stadens omsättning och balansomslutning. För att få rimliga proportioner på arbetet avviker stadens hantering mot rekommendation, då stadens förvaltningar inte aktiverar sina leasingbilar och leasingavgiften bokförs som leasingavgift bilar. Finansförvaltningen inhämtar uppgifter från leasegivaren, för närvarande Volkswagen Finans AB, och bokför centralt i balansräkningen anskaffningsvärdet för bilarna samt gjorda amorteringar mot kort och långfristig skuld. Balansräkningen kommer därmed bli rätt för staden totalt. I resultaträkningen kommer finnas en mindre avvikelser för att avskrivningar och kostnadsränta kommer att ersättas av leasingavgifter. Konstruktionen är motiverad av den ringa omfattningen av leasingbilar. Det bokförda värdet uppgick på balansdagen till 32 mnkr för staden.

Skulder och avsättningar

Finansiella skulder delas in i kortfristiga respektive långfristiga skulder. Enligt RKR R7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder, ska en skuld klassificeras som kortfristig när den förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen eller förväntas bli betald inom det normala förloppet av kommunens verksamhetscykel. Alla övriga skulder ska klassificeras som långfristiga.

Finansiella skulder som förfaller till betalning inom 12 månader och saknar överenskommen refinansiering räknas som kortfristig skuld. Kommunen innehar valuta- och räntederivat för att hantera valuta och ränterisker i upplåningen. Kommunen uppfyller kraven för säkringsredovisning varvid ingen marknadsvärdering sker av

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

derivaten (eller skulden). Vid beräkning av räntekostnaden ingår derivaten.

Semesterlöneskuld, okompenserad övertid är skuldförda enligt ställning den 31 december 2021.

Leverantörsskulder i utländsk valuta är omräknade till kurs på balansdagen. För stadens del påverkar lagkravet om redovisning av belopp i utländsk valuta till balansdagens kurs endast dessa skulder då upplåning i andra valutor alltid valutasäkras.

Säkringsredovisning

Kommunen innehar valuta- och räntederivat för att hantera valuta och ränterisker i upplåningen. Derivaten är kopplade till enskilda lån och fullt ut matchade effektivitetsmässigt. Effektivitetsbedömningen sker efter ett antal kriterier kopplade till de kritiska villkoren nominella belopp, löptid och räntebas. Kommunen uppfyller därmed kraven för säkringsredovisning varvid ingen marknadsvärdering sker av derivaten.

Avsättningar

Avsättningar är legala förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Staden gör när detta är aktuellt, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Vid avsättningar tillämpas direkt resultatföring. Posterna redovisas som jämförelsestörande.

Enligt LKBR kan bidrag till statlig infrastruktur, under förutsättning att de faller inom ramen för lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47), antingen redovisas som en kostnad i resultaträkningen i samband med att beslut fattas eller redovisas i balansräkningen i posten övriga avsättningar. Avsättningarna har värderats inklusive bedömt index. För mer information se not 26, övriga avsättningar, infrastrukturella bidrag.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Stadens personals individuellt intjänade pensionsrättigheter under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korrigerad med bortförsäkrade åtaganden, vilka har mycket ringa omfattning. Åtaganden avseende latent efterlevandepension ingår i skuld och ansvarsförbindelse.

Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3. Förpliktelser för särskild avtals/ålderspension som inte regleras enligt RIPS är nuvärdesberäknade med en kalkylränta. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt, görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 21). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL. Personal födda 1986 eller senare sorterar under pensionsavtalet AKAP-KL. Avtalet är avgiftsbestämt och därmed görs ingen avsättning till pensioner.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag. Två bolag har sin skuld mot Stockholms Stadshus AB i stället för direkt mot staden.

Medfinansiering av infrastruktur

Staden är medfinansierare i ett antal stora statliga/regionala infrastrukturprojekt för att kunna genomföra satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm. En förutsättning är att medfinansiering sker med egna medel. Utbetalningar finansieras ur tidigare avsättningar i bokslut. Utbetalningar tas mot tidigare avsättningar och kostnadsförs inte. I enlighet med god redovisningssed har aktiverade belopp värderas genom indexuppräkningsmetod till det belopp som på balansdagen förväntas betalas ut i enlighet med avtalet. Beloppen har inte diskonterats till nuvärde då diskonteringsräntan för staden i nuläget bedöms vara så låg att effekten av diskontering inte är av väsentlighet.

Investeringsbidrag från offentlig aktör tas upp som förutbetalda intäkt och redovisas bland långfristiga skulder. Intäkten periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod för att matcha avskrivningarna. Gatukostnadsersättning och exploateringsbidrag redovisas inledningsvis som långfristig skuld. Ersättningen intäktsförs i takt med att investeringen genomförs. När investeringen är helt färdigställd finns inte längre någon skuld och hela ersättningen har redovisats som intäkt.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

De generella statsbidrag som beslutats under året har intäktsbokförts tillfullo då intäktskriterierna är uppfyllda. Intäkter och kostnader periodiseras till den period de avser då de uppgår till väsentligt belopp. Staden kommer under 2022 utveckla redovisningen avseende periodisering av intäkter i samband med bokslut för att möjliggöra fördjupad information i not avseende specifikation av förutbetalda intäkter och andra inkomster i väsentliga inkomstgrupper liksom bidrag som avser flera redovisningsperioder. I bokslutet för 2021 avviker staden från rekommendation då detta inte är specificerat.

Fördelning av gemensamma intäkter och kostnader

En stor del av interna intäkter och interna kostnader uppkommer genom att gemensamma kostnader fördelas mellan och inom kommunens nämnder. Det interna priset på varor och tjänster sätts främst enligt självkostnadsprincipen. Självkostnaden beräknas då inte bara på de direkta kostnader som är omedelbart förknippade med produktionen av varan eller tjänsten utan även på de indirekta kostnaderna. Det görs inga vinstpåslag vid kommunintern fakturering. Vid fördelning av gemensamma kostnader kan detta göras såväl som ett köp/sälj förfarande inom och mellan nämnderna och dels som fördelning utifrån i förväg fastställda schabloner. När köp/sälj tillämpas finns oftast ett avtal eller annan överenskommelse mellan parterna.

Exempel på gemensamma kostnader som fördelas genom interndebitering är hyreskostnader (fastighetsnämnden): Internhyran sätts till självkostnaden, med hänsyn till typ av fastighet som avses.

Exempel på gemensamma kostnader som fördelas via olika fördelningsnycklar:

- gemensamt it-stöd till nämnder och bolagsstyrelser
- stadens ekonomi- och andra verksamhetssystem
- fördelning av kostnader för kategoriledare avseende inköpskategorier

Personalkostnader

Lönekostnader för timanställda, kostnad för övertid, fyllnadstid, obekvämlig arbetstid och jour bokförs med en månads eftersläpning, vilket innebär att lönekostnader avseende december månad bokförs i januari nästkommande år på förvaltningarna. En uppskattad skuld är uppbokad i samband med bokslutet. Semesterlöneskuld och ej kompenserad övertid beräknas i LISA lönesystem och för staden totalt kommer det belasta centralt på finansförvaltningen och tillgodogör balansräkningens skuldsida, inklusive personalomkostnadspålägg. Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalförsäkringspålägg som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1955 och senare har detta beräknats till 41,45 procent. En tillfällig nedsättnings av arbetsgivaravgifter för unga arbetstagare har beräknats till 26,35 procent och ungdomar 10,21 procent för ersättningar som uppgår till högst 25 tkr per månad.

Internränta

Internräntorna används för att beräkna kostnaden för värdet av det kapital som förvaltas inom en verksamhet. Internräntan beräknas på det bokförda värdet, det vill säga anläggningens anskaffningsvärde med avdrag för gjorda avskrivningar.

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Staden eftersträvar en internränta som är långsiktigt stabil och som reflekterar kommunkoncernens genomsnittliga

finansieringskostnad de kommande åren. Kommunfullmäktige fastställde stadens internränta för 2021 till 0,5 procent. Kalkylräntan för enskilda projekt var 5,0 procent för 2021.

Räntan för markinnehav motsvarar avgäldsrentan för tomträtter, som uppgår till 3,0 procent.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, AB STOKAB, Stockholms Stads Parkerings AB och Stockholm Vatten och Avfall AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuder upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Kommunens intäkter och kostnader för 2021 har påverkats av pandemin. Staten har kompenserat kommunerna genom ökade statsbidrag och andra ersättning, exempelvis ersättning för sjuklönekostnader. Samtidigt har kommunens intäkter minskat. Eftersom både intäkter och kostnader påverkats av pandemin redovisas inte några enskilda poster som jämförelsestörande.

Vid beräkning av de preliminära skatteintäkterna för 2021 har SKR:s decemberprognos använts.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas vinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Hit räknas exploateringsinkomster och utgifter

som bruttoredovisas enligt gällande regelverk, bokfört värde som kostnad och försäljningsinkomsten som intäkt.

Enligt besluten i kommunfullmäktige från och med 2014 har en inteckning gjorts av eget kapital till olika åtgärder som är att betrakta som framtidsytande och av långsiktig varaktighet men inte går att klassificera som investeringar. Staden har valt att redovisa dessa poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr då kostnaderna inte kan bedömas tillhöra ordinarie verksamhet utan har karaktären av åtgärder för framtiden.

En översyn av det genomgripande framtidsytande projektet har gjorts, vilket presenteras nedan. Dessa kostnader är inte budgeterade och ger därför en negativ budgetavvikelse mot resultatbudgeten. 2021 har disponerats 206 mnkr.

Inteckning eget kapital för framtidsytande projekt	Beslutad finansiering genom eget kapital	Utgift t o m 2020	Årets utgift totalt	Varav finansierat av nämndens driftbudget	Finansieras av eget kapital 2021	Kvarstående medel exklusive nya beslut
It-satsningar	50		-4		-4	46
Planeringsverktyg GPS						
Nytt intranät	25		-2,5		-2,5	22,5
SIKT2	140	-13,3	-61	-61	0	65,7
SIKT2, Fas 2	555					555
Smart Stad	190	-131	-10,5		-10,5	48,5
Modernisering sociala system	570	-296	-143,2	-20,3	-122,9	130,8
Beslutstöd (LIS-framtidssäkring)	13	-6	-4		-4	3
Schema och bemanning	20	-50,2	-19,7	-17,3	-2,4	-49,9
eDok, breddinförande	160	-93,3	-4,5		-4,52	62,2
Övriga satsningar						
Kompetensutvecklingssatsning	200	-159,7	-11,9		-11,9	28,4
Sociala investeringar	248	-58,2	-42,7		-42,7	147,1
Summa	2 171,0	-807,7	-304,0	-98,5	-205,5	1 059,3

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Projekt eDok breddinförande bedrivs av Kulturnämnden, stadsarkivet. Övriga it-satsningar med en beslutad finansiering bedrivs av Kommunstyrelsen. Mer information om pågående projekt med en finansiering över 50 mnkr återfinns i Kulturnämndens respektive Kommunstyrelsens verksamhetsberättelser för 2021, under rubriken verksamhetsprojekt.

Investeringar i annan fastighet

För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mnkr för att räknas som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och omfattar mindre projekt och byggåtgärder.

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

En anläggning aktiveras i normalfallet och börjar skrivas av när den tas i bruk. Om inte samtliga utgifter flutit in eller kunnat uppskattas med rimlig säkerhet får aktiveringstidpunkten skjutas upp högst sex månader.

Investeringsbidrag

Enligt rekommendation RKR R2 Intäkter ska endast offentliga investeringsbidrag redovisas i balansräkningen som skuld och lösas upp i takt med att anläggningstillgången skrivs av. Icke-offentliga investeringsbidrag ska enligt rekommendationen intäktsföras senast vid färdigställande av investering, det vill säga vid aktiveringen av investeringsutgifterna. Denna redovisnings-

princip är inte implementerad för stadens nämnder men tillämpas centralt i övergripande nivå på samma sätt som i bokslut 2020.

Samtliga nyinkomna 2021 icke-offentliga investeringsbidrag samt skuldförda icke-offentliga investeringsbidrag erhållna av staden tidigare som skulle börja lösas upp på grund av avslutat investeringsprojekt, är identifierade och direkt intäktsförda, till ett belopp om 4,5 mnkr. Tidigare erhållna och skuldförda icke-offentliga investeringsbidrag är också identifierade och justerades 2020 i samband med byte av redovisningsprincip mot eget kapital med ett belopp om 186,6 mnkr. En korrigering av denna justering har genomförts till ett belopp om -8,7 mnkr 2021.

Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag innehåller en möjlighet för staden att via en särskild efterutdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning genomförs. Staden har under åren 2012–2014 erhållit efterutdelning om sammanlagt 3 020 mnkr för ändamålet. Utdelningen har öronmärkts för projekt i prioriterade områden i ytterstaden. Under året 2021 har 266,4 mnkr förbrukats. Utdelningen har finansierat idrottsinvesteringen Gubbängens sportfält och projekt för bostäder i bland annat Bromsten, Skärholmen, Rinkeby och Kista. Totalt har cirka 73 procent av öronmärkta medel förbrukats.

Aktieägartillskott

Under posten finansiella intäkter redovisas återbetalning av lämnad utdelning från Stockholms Stadshus AB som ett aktieägartillskott. Denna hantering följer inte RKR:s rekommendation varför översyn av hanteringen pågår.

Noter till resultaträkningen

Not 3 Verksamhetens intäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Taxor och avgifter	5 115,1	5 054,3	9 789,1	9 569,7
Hyror och arrenden	4 220,2	4 097,3	12 475,3	12 187,5
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	3 213,0	3 402,5	3 430,4	3 606,7
EU-bidrag	59,5	56,9	59,5	56,9
Jämförelsestörande intäkter (se även not 11)	2 363,3	2 929,9	4 030,5	3 458,2
Summa verksamhetens intäkter	14 971,2	15 540,9	29 784,9	28 879,0

Not 4 Verksamhetens kostnader

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-23 303,4	-22 755,3	-25 976,0	-25 310,5
Pensionskostnader	-2 873,3	-2 763,8	-3 554,8	-3 056,0
Lämnade bidrag	-2 466,5	-2 454,3	-2 466,5	-2 454,3
Köp av verksamhet och entreprenader	-20 286,6	-19 211,9	-20 591,5	-19 389,1
Lokalkostnader	-5 065,7	-4 979,5	-1 852,0	-1 844,0
Inköp av material och köpta tjänster mm	-4 618,1	-4 370,6	-11 394,0	-11 112,2
Utrangeringar	-77,0	-24,4	-77,0	-25,6
Bolagsskatt			-445,4	-189,7
Jämförelsestörande kostnader (se även not 11)	-2 112,4	-880,0	-2 146,8	-972,6
Summa verksamhetens kostnader	-60 803,1	-57 439,9	-68 504,2	-64 354,0

Not 5 Av- och nedskrivningar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Avskrivning immateriella tillgångar			-41,5	-34,2
Avskrivning byggnader och anläggningar	-1 844,7	-1 466,0	-5 639,8	-5 151,2
Avskrivning maskiner och inventarier	-251,2	-248,8	-1 054,8	-890,8
Summa planenliga avskrivningar	-2 095,8	-1 714,8	-6 736,2	-6 076,2
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar			-74,6	-378,8
Summa av- och nedskrivningar	-2 095,8	-1 714,8	-6 810,8	-6 455,0

Not 6 Skatteintäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Preliminär kommunalskatt	51 790,9	50 840,9	51 790,9	50 840,9
Preliminär slutavräkning innevarande år	1 117,4	-696,5	1 117,4	-696,5
Slutavräkningsdifferens föregående år	162,1	-232,3	162,1	-232,3
Övriga skatter	190,8	186,3	190,8	186,3
Summa skatteintäkter	53 261,2	50 098,4	53 261,2	50 098,4

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Regleringsbidrag	2 906,5	997,2	2 906,5	997,2
Kommunal fastighetsavgift	1 268,7	1 244,2	1 268,7	1 244,2
Övriga generella bidrag från staten	376,2	1 997,3	376,2	1 997,3
Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag	4 551,5	4 238,7	4 551,5	4 238,7
Inkomstutjämning	-4 979,0	-4 431,4	-4 979,0	-4 431,4
Kostnadsutjämning	-688,2	-600,1	-688,2	-600,1
Avgift för LSS-utjämning	-1 601,1	-1 570,7	-1 601,1	-1 570,7
Summa avgifter i utjämningsystemet	-7 268,4	-6 602,1	-7 268,4	-6 602,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	-2 716,9	-2 363,5	-2 716,9	-2 363,5

Not 8 Resultat från andelar i intresseföretag

mnkr	Den kommunala koncernen	
	2021	2020
Stockholm Exergi Holding AB	242,5	444,7
Summa resultat från andelar i intresseföretag	242,5	444,7

Då Stockholm Exergi AB representerar det största värdet av kapitalandel intresseföretag presenteras bolagets resultaträkning i förkortad form nedan.

Resultaträkning Stockholm Exergi Holding AB	2021	2020
Intäkter	7 381,2	6 394,0
Kostnader	-6 578,2	-5 097,5
Finansiella intäkter	1,1	0,7
Finansiella kostnader	-158,8	-170,8
Skatt	-158,4	-237,0
Periodens resultat	486,9	889,4

Resultaträkningen ovan är upprättad enligt K3-regelverket medan bolagets officiella rapport upprättas enligt IFRS.

Not 9 Finansiella intäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Utdelningar från koncernföretag	1 100,0	1 325,0		
Varav Stockholms Stadshus AB	1 100,0	1 325,0		
Avgår aktieägartillskott till Stockholms Stadshus AB	-700,0	-500,0		
Övriga finansiella intäkter	7,7	7,7	366,5	15,9
Ränteintäkter	691,8	724,0	178,3	124,9
Summa finansiella intäkter	1 099,5	1 556,7	544,7	140,8

Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 10 Finansiella kostnader

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Räntor likvida medel och placeringar	-417,7	-437,3	-390,9	-400,9
Ränta del pensionsskuldsförändring	-147,9	-230,3	-147,9	-230,3
Övriga finansiella kostnader	-48,0	-39,6	-51,4	-44,2
Indexreglering avsättningar	-987,8	-17,3	-987,8	-17,3
Summa finansiella kostnader	-1 601,4	-724,5	-1 577,9	-692,7
Genomsnittlig räntebindningstid				
<i>extern skuldportfölj med derivat, år</i>	1,62	1,85	1,90	1,85
<i>extern skuldportfölj utan derivat, år</i>	1,49	1,69	1,70	1,69
Genomsnittlig ränta				
<i>extern skuldportfölj med derivat, %</i>	0,45	0,53	0,53	0,53
<i>extern skuldportfölj utan derivat, %</i>	0,45	0,64	0,64	0,64
Räntekostnader för den externa skuldportföljen				
<i>extern skuldportfölj med derivat, mnkr</i>	400,4	412,7		
<i>extern skuldportfölj utan derivat, mnkr</i>	414,6	465,8		

Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutaswappar, i enlighet med RKR R8. Se även not 34 Derivatinstrument.

Not 11 Jämförelsestörande poster

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Realisationsvinster vid försäljningar	257,3	88,7	1 924,5	617,0
Försäljning av exploateringsfastigheter	2 106,0	2 841,2	2 106,0	2 841,2
Summa jämförelsestörande intäkter	2 363,3	2 929,9	4 030,5	3 458,2
Bokfört värde försäljning exploateringsstillgångar	-195,4	-233,6	-195,4	-233,6
Realisationsförluster vid försäljningar	-137,1		-171,5	-92,6
Gjord avsättning till infrastruktur o begravningsverks	-1 202,9	-225,2	-1 202,9	-225,2
Ändrad livslängdsantagande i RIPS 2021	-371,5		-371,5	
It-kostnader	-150,9	-352,2	-150,9	-352,2
<i>varav projekt eDok</i>	-4,5		-4,5	
<i>varav GS-IT</i>		-108,0		-108,0
<i>varav modernisering sociala system</i>	-122,9	-173,4	-122,9	-173,4
<i>varav Smart Stad</i>	-10,5	-46,3	-10,5	-46,3
<i>varav övriga it-satsningar</i>	-12,9	-19,1	-12,9	-19,1
Sociala investeringar	-11,9	-50,4	-11,9	-50,4
Kompetensutvecklingssatsningen	-42,7	-18,7	-42,7	-18,7
Summa jämförelsestörande kostnader	-2 112,4	-88	-2 146,8	-972,6
Summa jämförelsestörande poster	250,9	2 049,9	1 883,7	2 485,6

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Noter till balansräkningen

Not 12 Immateriella tillgångar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde			333,9	255,9
Inköp			32,1	81,3
Försäljningar			-0,3	-0,7
Utrangeringar				-7,6
Överföringar			89,8	5,1
Utgående anskaffningsvärde			455,6	333,9
Förskott immateriella tillgångar			2,5	4,1
Ingående ackumulerade avskrivningar			-199,0	-169,5
Årets avskrivningar			-41,9	-34,2
Periodens inköp, avskrivningar			-13,0	
Utrangeringar				4,6
Överföringar			-7,5	
Utgående ackumulerade avskrivningar			-261,5	-199,0
Ingående ackumulerade nedskrivningar			-1,4	-1,4
Överföringar			-4,2	
Utgående ackumulerade nedskrivningar			-5,6	-1,4
Utgående redovisat värde			191,0	137,6

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde	72 469,9	68 253,7	215 946,5	201 886,8
Periodens anskaffningar	7 053,2	4 308,4	2 270,9	4 311,3
Periodens försäljningar	-194,9	-23,3	-1 820,7	-492,3
Periodens utrangeringar anskaffningsvärde	-169,3	-23,0	-213,3	-184,2
Överföringar	-0,3	-4,2	13 630,2	10 466,7
Periodens återföring till omsättningstillgångar/omklassificering	-50,3	-41,8	-41,8	-41,8
Summa utgående anskaffningsvärde	79 108,4	72 469,9	229 771,8	215 946,5
Ingående avskrivningar	-13 711,4	-12 252,0	-56 526,1	-51 618,3
Periodens planenliga avskrivningar	-1 844,7	-1 466,0	-5 641,9	-5 155,6
Periodens anskaffade ackumulerade avskrivningar			-356,9	
Periodens avskrivningar försäljningar	1,8	2,4	614,0	130,5
Periodens avskrivningar utrangeringar	98,2		123,8	96,5
Omklassificering		4,2	987,9	20,8
Summa utgående avskrivningar	-15 456,0	-13 711,4	-60 799,2	-56 526,1
Ingående återföring av nedskrivningar				358,7
Summa utgående återföringar av nedskrivningar				358,7
Ingående nedskrivningar			-1 401,6	-1 428,3
Periodens nedskrivningar			-7,0	-344,0
Periodens nedskrivningar, försäljningar			13,9	
Periodens återförda nedskrivningar			15,6	-7,0
Periodens utrangeringar			0,4	
Omklassificering			-7,0	19,0
Summa utgående nedskrivningar			-1 386,0	-1 760,4
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	63 652,4	58 758,6	167 586,6	158 018,8
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	3–70 år	3–70 år	3–70 år	3–70 år
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod, år	28,6	33,0	27,2	27,9

Nedskrivningar har genomförts hos Stockholms hem (projekt Nya HK Skärholmen) och Svenska Bostäder (projekt Skänninge 4). Nedskrivning har skett efter genomförd värdering.

Sisab har gjort återföring av tidigare nedskrivning för två fastigheter, Mossen 4 och Takhuvén 1. Fastigheterna hyrs ut till marknadshyra och vid varje balansdag genomförs marknadsmässig värdering för att utröna om tidigare nedskrivning fortfarande är motiverad. Tillgångens återvinningsvärde beräknas till det högsta av nyttjandevärdet och nettoförsäljningsvärdet. I och med 2021 års värdering har nedskrivning återförts.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 14 Maskiner och inventarier

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde	2 590,5	2 318,9	21 913,4	19 621,3
Inköp	217,8	277,6	709,7	439,4
Försäljningar	-5,6	-5,9	-45,0	-30,5
Utrangeringar	-93,7	-4,4	-201,3	-114,5
Överföringar	0,3	4,2	3 910,8	1 997,8
Utgående anskaffningsvärde	2 709,3	2 590,5	26 287,5	21 913,4
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 615,1	-1 379,5	-9 641,9	-8 872,7
Årets avskrivningar	-256,2	-248,8	-1 045,0	-886,2
Årets nyinvesteringar avskrivningar			-300,6	
Försäljningar	5,4	5,8	32,5	28,1
Utrangeringar	87,8	11,5	187,1	114,7
Överföringar		-4,2	-970,0	-25,8
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 778,0	-1 615,1	-11 738,0	-9 641,9
Ingående ackumulerade nedskrivningar			3,1	-2,1
Utrangeringar				0,9
Överföringar				4,1
Årets nedskrivningar/återföringar			0,3	0,2
Utgående ackumulerade nedskrivningar			3,4	3,1
Utgående redovisat värde	931,2	975,4	14 553,0	12 274,6
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	3–20 år	3–20 år	3–20 år	3–20 år
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod, år	7,1	6,9	16,8	16,5

Not 15 Pågående ny-, till- och ombyggnader

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader	28 795,6	26 373,0	51 776,0	49 764,1
Årets investeringar	4 077,5	2 422,6	15 099,4	14 664,2
Avgår flyttning för aktivering/försäljning	-6 452,5			
Kostnadsförda investeringar			-9,9	-171,3
Överföring från/till exploateringsfastigheter	-210,4			
Överföring från/till mark, byggnader och tekniska anläggningar			-17 637,2	-12 481,1
Summa utgående anskaffn. pågående, ny- till- och ombyggnad	26 210,3	28 795,6	49 228,3	51 776,0
Ingående nedskrivningar			-1 080,6	-1 047,6
Årets nedskrivningar			-73,0	-33,0
Summa utgående nedskrivningar			-1 153,6	-1 080,6
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	26 210,3	28 795,6	48 074,7	50 695,4

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 16 Aktier och andelar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående aktier och andelar	4 476,9	4 388,8	3 408,4	3 607,5
Köp av bostadsrätter	53,8	88,1	53,8	88,1
Köp av aktier, andelar och värdepapper			0,5	31,1
Försäljning av bostadsrätter	-1,9		-1,9	
Omklassificering bostadsrätter	0,3		0,3	
Värdeförändring			123,7	-38,7
Försäljning av aktier, andelar och värdepapper			-0,6	-279,6
Summa aktier och andelar	4 529,2	4 476,9	3 584,3	3 408,4

Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 2021 (tkr)
Stockholms Stadshus AB	2 850 001,0	100,0	3 484 382,0
Kaplansbacken AB	500,0	100,0	514,0
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 485 458,0
Aktier i övriga företag			
SÖRAB	12 000,0	5,0	400,0
Inera AB			42,5
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1
Summa aktier i övriga företag			442,6
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvär			27 831,4
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4
Andelar bostadsrätter			1 015 434,2
Summa andelar bostadsrätter			1 015 434,2
Totalt summa aktier och andelar staden			4 529 166,2

Not 17 Kapitalandel intresseföretag

mnkr	Den kommunala koncernen	
	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde	5 933,7	5 913,5
Årets resultatandel	242,5	444,7
Utdelning	-425,0	-425,0
Övrigt		0,5
Utgående nettovärde	5 751,2	5 933,7

Intresseföretag	Org. nummer	Säte	Kapitalandel (%)
Sydvästra Stockholmsregionens VA-verks AB, SYVAB	556050-5728	Stockholm	33,0 %
Nynäshamns Mark AB	556314-3113	Stockholm	50,0 %
Stockholm Exergi Holding AB	556040-6034	Stockholm	50,0 %

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 18 Långfristiga fordringar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående långfristiga fordringar	15,3	16,1	28,0	82,3
Amorteringar	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Förändring övriga långfristiga fordringar			32,2	-53,5
Summa långfristiga fordringar	14,5	15,3	59,4	28,0
Sammansättning långfristiga fordringar				
Låntagare, övriga	14,5	15,3	14,5	15,3
Övrigt			44,9	12,7
Summa långfristiga fordringar	14,5	15,3	59,4	28,0

Not 19 Exploateringsfastigheter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående exploateringsfastigheter	1 383,0	1 328,1	1 383,0	1 328,1
Nyanskaffning	146,2	246,8	146,2	246,8
Försäljning exploateringsfastigheter	-196,5	-233,6	-196,5	-233,6
Omklassificering mark, byggnader och tekniska anläggningar	260,7	41,8	260,7	41,8
Summa exploateringsfastigheter	1 593,4	1 383,0	1 593,4	1 383,0

Not 20 Varulager och pågående arbete

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Varulager	4,2	4,3	39,3	38,0
Pågående arbeten			4,3	4,4
Summa varulager och pågående arbeten	4,2	4,3	43,6	42,4

Not 21 Kortfristiga fordringar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Skattefordringar				36,7
Momsfordringar	754,9	831,7	964,9	1 080,0
Statsbidragsfordringar	405,6	612,3	405,6	612,3
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag	86 973,2	83 298,8		
Övriga kortfristiga fordringar	26,3	27,0	1 460,5	352,9
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 408,1	2 168,8	3 096,5	1 860,9
Kundfordringar	942,6	938,5	1 175,3	1 024,5
Summa kortfristiga fordringar	92 510,7	87 877,1	7 102,8	4 967,3

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 22 Kortfristiga placeringar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Kompetenskonto	6,7	10,7	6,7	10,7
Kortfristig del av långfristig utlåning	0,8	0,8	0,8	0,8
Övriga kortfristiga placeringar			49,0	19,4
Summa kortfristiga placeringar	7,5	11,5	56,5	30,9

Not 23 Kassa och bank

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Kassa	8,5	8,0	8,5	8,0
Bank och plusgiro	1 142,7		256,0	349,6
Summa kassa och bank	1 151,2	8,0	264,5	357,6

Not 24 Eget kapital

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående eget kapital	80 786,1	75 664,2	133 001,4	127 140,9
Varav disposition eget kapital för genomgripande framtidsytande projekt	-205,5	-421,2		
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	2 114,8	4 953,3	4 223,6	5 697,7
Korrigerig till följd av byte av redovisningsprincip 2020	-8,7	168,6	5,9	168,6
Övrigt			3,3	-5,9
Summa eget kapital	82 892,2	80 786,1	137 234,3	133 001,4

Not 25 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	8 049,5	7 392,0	10 394,2	9 700,8
Nyintjänande o skuldförändr. arbetstagare	490,2	312,8	498,0	444,9
Nyintjänande o skuldförändr. pensionär	496,1	316,6	496,1	316,6
Årets utbetalningar	-293,3	-285,6	-387,8	-380,9
Ränte- och basbeloppsuppräknig	119,0	185,3	119,0	185,3
Förändring av löneskatt	197,0	128,4	197,0	128,4
Garanti och avtalspensioner			2,1	-0,8
varav skuldförändring avgiftsbestämd chefs pension	7,7	9,1	7,7	9,1
varav skuldförändring förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättning	29,1	16,0	29,1	16,0
varav skuldförändring avseende Skafab	-0,4	-1,7	-0,4	-1,7
Summa avsatt till pensioner inklusive löneskatt	9 058,5	8 049,5	11 318,7	10 394,2
därav avgiftsbestämd chefs pension	129,7	121,9	131,7	121,9
därav avsatt till pensioner särskilda beslut inklusive särskild löneskatt	189,5	224,9	224,9	224,9
Aktualiseringsgrad i procent	96 %	96 %	96 %	96 %

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 26 Övriga avsättningar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Begravningsavgifter				
Ingående balans	215,1	194,4	215,1	194,4
lanspråktaget				
Periodens avsättning	-34,7	20,7	-34,7	20,7
Utgående balans	180,4	215,1	180,4	215,1
Stockholms Ström m.m.				
Ingående balans	1 558,7	1 377,0	1 558,7	1 377,0
lanspråktaget	-139,9	-10,9	-139,9	-10,9
Periodens avsättning	-53,1	192,7	-53,1	192,7
Utgående balans	1 365,8	1 558,7	1 365,8	1 558,7
Infrastrukturella bidrag				
Ingående balans	9 681,5	9 805,2	9 681,5	9 805,2
lanspråktaget	-965,8	-152,7	-965,8	-152,7
Periodens indexjustering	987,8	17,3	987,8	17,3
Periodens avsättning	1 290,7	11,7	1 290,7	11,7
Utgående balans	10 994,1	9 681,5	10 994,1	9 681,5
Övriga avsättningar bolag				
Ingående balans			84,0	164,8
lanspråktaget				-218,2
Periodens avsättning			-9,9	137,5
Utgående balans			74,1	84,0
Summa ingående balans	11 455,3	11 376,5	11 539,3	11 541,3
Summa lanspråktaget	-1 105,7	-163,6	-1 105,7	-381,8
Summa upplöst avsättning				
Summa periodens indexuppräknings	987,8	17,3	987,8	17,3
Summa periodens avsättningar	1 202,9	225,2	1 193,0	362,6
Summa utgående balans	12 540,3	11 455,3	12 614,4	11 539,3

Verksamhet som finansieras med begravningsavgifter kan det enskilda året ge ett över- eller underskott och regleras mot en avsättning, så att avgifterna, över tid, alltid används till avsett ändamål.

Avsättningen avseende Stockholms Ström mm har utbetalats 193 mnkr och återstående beräknas betalas ut t.o.m. 2028.

Värdering av samtliga avsättningar har gjorts med utgångspunkt i RKR R9:s rekommendation, dvs utifrån bästa möjliga uppskattning av nuvärdet av det belopp som krävs för att reglera förpliktelsen. Avsättning för Norra länkens utbyggnad inklusive kompensationsåtgärder i Nationalstadsparken har utökats med 1,1 mnkr med hänsyn till bedömd indexutveckling. Projektet beräknas avslutas 2022. Tvärbanan Kistagrenens avsättning har utökats med cirka 147 mnkr med hänsyn till förväntad indexreglering av utbetalningar fram till 2025. Båda dessa projekts indexuppräknings baseras på indexkorgar av Entreprenadindex E84. Sverigeförhandlingens avsättning utökas med cirka 568 mnkr med hänsyn till bedömd indexreglering för nettoutbetalningar t.o.m. 2033. För Bussterminal Slussen avsätts cirka 120 mnkr

för bedömd indexreglering till 2024 av nettoutbetalningar efter bidrag. Utifrån tilläggsavtalet för Stockholmsöverenskommelsen som tecknats under året har en avsättning om cirka 150 mnkr gjorts för förväntad indexreglering av kommande nettoutbetalningar. Indexuppräknings baseras på en anteciperad KPI som beräknas med hänsyn till nuvarande inflationstakt i Sverige med hänsyn tagen även till relevanta bygg- och entreprenadindex mot bakgrund av den nu förväntade starkare KPI-utvecklingen. Staden tillämpar direkt resultatförföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. För infrastrukturella åtgärder har betalats cirka 966 mnkr 2021 och framöver bedöms utbetalningar de närmaste åren uppgå till cirka 1–1,5 mdkr per år fram till 2028 och därefter 1,1 mdkr netto fram till 2035. På grund av ändringar i tidplanerna för de aktuella projekten kan utbetalningar och indexregleringarna komma att förändras något över tid och mellan de olika projekten. Med anledning av stadens låga räntenivå ger diskontering till nuvärde liten påverkan varför ingen diskontering gjorts. Region Stockholm har aviserat fördyringar i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen. Utifrån detta avsattes 1 290,7 mnkr i samband med tertialrapport 2.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 27 Obligationslån

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående obligationslåneskuld	44 344,2	31 608,0	44 344,2	31 608,0
Nyupplåning	7 015,8	15 990,7	7 015,8	15 990,7
Periodisering över- och underkurser	-113,7	-88,5	-113,7	-88,5
Återläggning av föregående års omklassificering	3 162,0	9 736,8	3 162,0	9 736,8
Amorteringar	-3 162,0	-9 740,8	-3 162,0	-9 740,8
Kortfristig del av långfristiga lån	-8 438,4	-3 162,0	-8 438,4	-3 162,0
Summa obligationslån	42 808,0	44 344,2	42 808,0	44 344,2

Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförs till kortfristiga lån.

Obligationslån utländska		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr		2021	2020	2021	2020
		2021	2020	2021	2020
Utländska obligationslån		42 808,0	44 344,2	42 808,0	44 344,2
Summa obligationslån		42 808,0	44 344,2	42 808,0	44 344,2

Not 28 Reverslån

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående reverslåneskuld	10 405,5	15 756,5	10 405,5	15 756,5
Nyupplåning	7 355,2	0,0	7 355,2	0,0
Återläggning av föregående års omklassificering	5 351,0	0,0	5 351,0	0,0
Amorteringar	-5 351,0	0,0	-5 351,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån	-7 799,0	-5 351,0	-7 799,0	-5 351,0
Summa reverslån	9 961,7	10 405,5	9 961,7	10 405,5

Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförs till kortfristiga lån.

Reverslån utländska		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr		2021	2020	2021	2020
		2021	2020	2021	2020
Utländska reverslån		9 961,7	10 405,5	9 961,7	10 405,5
Summa reverslån		9 961,7	10 405,5	9 961,7	10 405,5

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 29 Övriga långfristiga skulder

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående låneskuld leasing	21,5	15,0	200,9	206,6
Ny låneskuld leasing	10,2	16,7	45,9	42,5
Amorteringar			-7,4	-38,1
Kortfristig del av långfristiga låneskuld leasing (amorteringar)	-13,7	-10,1	-45,5	-10,1
Summa långfristig skuld leasing	18,0	21,5	193,8	200,9
Förmedlade medel och skuldfonder	28,5	32,7	28,5	32,7
Övriga långfristiga skulder	0,6	0,6	347,4	451,0
Investeringsinkomster pågående arbete	572,7	456,6	572,7	456,6
Aktiverade investeringsinkomster IB	159,6	321,7	159,6	321,7
Periodens anskaffning	13,0	-162,2	13,0	-162,2
Summa utgående anskaffningsvärde UB	172,5	159,6	172,5	159,6
Upplösta investeringsinkomster IB	-38,7	-39,4	-38,7	-39,4
Upplösta investeringsinkomster	-3,3	0,7	-3,3	0,7
Upplösta investeringsinkomster UB	-42,0	-38,7	-42,0	-38,7
Summa aktiverade investeringsinkomster	130,5	120,9	130,5	120,9
Summa periodiserade investeringsinkomster	703,2	577,5	703,2	577,5
<i>Avskrivningstider (linjär avskrivning)</i>	3–70 år	3–70 år	3–70 år	3–70 år
<i>Genomsnittlig avskrivningstid år</i>	4,1	4,1	4,1	4,1
Summa övriga långfristiga skulder	750,3	632,4	1 272,9	1 262,2

Not 30 Kortfristiga skulder

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Upplupna kostnader	2 570,3	2 522,5	3 533,3	3 383,3
Förutbetalda intäkter	1 209,3	1 213,9	4 716,7	5 377,5
Skatteskulder	535,8	1 344,6	254,4	0,0
Moms	44,5	26,1	0,0	27,3
Leverantörsskulder	2 715,7	2 923,1	4 185,3	4 094,2
Förmedlade medel, deponerade medel, skuldfonder	27,4	26,3	27,4	23,3
Personalskatter	354,0	373,7	387,3	406,3
Semesterlöneskuld inklusive arbetsgivaravgifter	939,3	925,0	864,1	1 042,8
Okompenserad övertid inklusive arbetsgivaravgifter	56,2	55,6	56,2	55,6
Kortfristiga skulder till koncernföretag	7 066,2	7 459,9		
Övrigt	837,5	818,3	1 701,4	1 811,8
Summa kortfristiga skulder	16 356,3	17 689,0	15 726,1	16 222,2

De förutbetalda intäkterna för staden avser i huvudsak förutbetalda hyror och arrenden.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 31 Kortfristiga lån

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Utnyttjad checkräkningskredit		430,7	36,4	24,5
Kortfristig del av långfristiga lån	16 237,4	8 513,0	16 237,4	8 523,1
Summa kortfristiga lån	16 237,4	8 943,7	16 273,8	8 547,6

Upplysning om förfall stadens totala lånestock (kortfristiga och långfristiga lån), 2021

Låneförfall	Andel låneförfall per den 31 december 2021	Nom belopp kr	Limit
≤1 år	23,7 %	-16 235 250 000	45,0 %
>1–2 år	14,5 %	-9 924 269 782	
>2–3 år	19,0 %	-13 050 000 000	
>3–4 år	21,0 %	-14 430 850 000	
>4–5 år	15,9 %	-10 922 980 000	
>5–6 år	4,4 %	-3 001 200 000	
>6–7 år	1,5 %	-1 004 150 000	
>7–8 år			
>8–9 år			
>9–10 år			
>10 år			
Summa	100,0 %	-68 568 699 782	

Not 32 Pensionsskuld ansvarsförbindelse

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående pensionsskuld	13 003,1	13 170,9		
Ränte- och basbeloppsuppräknig	230,5	398,9		
Årets pensionsutbetalningar	-755,3	-744,7		
Övrig post	315,2	178,0		
Summa pensionsskuld ansvarsförbindelse	12 793,4	13 003,1		
Tillkommer löneskatt	3 103,7	3 154,6		
Summa pensionsskuld ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	15 897,1	16 157,7		
Aktualiseringsgrad i procent	96 %	96 %		

Pensionsförpliktelse avseende visstidspension som ännu ej börjat betalats ut redovisas som ansvarsförbindelse enligt förändrad rekommendation 2015.

Not 33 Panter och borgensförbindelse

mnkr	Staden	
	2021	2020
Stadens majoritetsägda bolag pensionsutfästelse		
Stockholms Stadshus AB	1,8	1,4
Stockholm Parkering AB	4,1	3,4
Stockholm Hamn AB	6,0	10,1
S:t Erik Markutveckling AB	0,5	0,3
Stockholm Business Region AB	4,6	3,9
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	3,4	3,6
AB Svenska Bostäder	0,5	0,2
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	3,9	3,6
SISAB	4,1	3,8
Stockholm Vatten Holding AB	2,0	1,6
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	2,3	2,1
AB STOKAB	2,5	2,8
AB Familjebostäder	2,3	2,0
S:t Erik Livförsäkring AB	0,0	2,1
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	37,8	40,8
Övriga juridiska-/privatpersoner		
Borgen för lån		
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	58,4	58,4
Stockholms Stadsmission	60,6	66,6
SYVAB*	425,4	371,4
Övriga juridiska personer	10,8	11,8
Summa Borgen för lån	555,2	508,2
Pensionsutfästelser	66,0	63,7
Kommunalt förlustansvar för småhus	0,1	0,1
Summa Övriga juridiska personer	621,3	571,9
Kommuninvest i Sverige AB	125,0	125,0
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	784,0	737,8

*Onyttjad limit finns om 169 mnkr enligt KF beslut (KS 2018/1777) utöver befintligt tecknat åtagande om 425 mnkr.

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 784 mnkr (738 mnkr), exklusive stadens ansvarsförbindelse för pensionsskulden. Under 2021 har ökade borgensåtagande tecknats med SYVAB på 45 mnkr. Övriga borgensåtaganden avser ideella föreningar, stiftelser och bolag. Staden har även gått i borgen för en liten del av pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms vara låg.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Not 34 Derivatinstrument

	Nominellt belopp	Staden	
		Säkrad volym	Marknadsvärde
2021			
Typ av derivat (mnkr)			
Valuta-/valutaränte-swappar	14 108,0	14 108,0	-128,9
Summa	14 108,0	14 108,0	-128,9
2020			
Typ av derivat (mnkr)			
Valuta-/valutaränte-swappar	9 403,4	9 403,4	-1 079,6
Ränteswappar	750,0	750,0	-8,6
Summa	10 153,4	10 153,4	-1 088,1
	2021-12-31	2020-12-31	
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj inklusive derivat (%)	0,45	0,53	
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj exklusive derivat (%)	0,45	0,64	
Genomsnittlig räntebindningstid (duration) extern skuldportfölj med derivat, år	1,62	1,85	
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj exklusive derivat, år	1,49	1,69	
Räntekostnad för den externa skuldportföljen inklusive derivat (mnkr)	400,4	412,7	
Räntekostnad för den externa skuldportföljen exklusive derivat (mnkr)	414,6	465,8	

Enligt finanspolicyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden (durationen) ligga inom intervallet 1,5–4,5 år. Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutaswappar, i enlighet med RKR R8.

Not 35 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen

mnkr	Staden	
	2021	2020
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0	670,0
Förbrukat	-650,3	-637,6
Summa återstår	19,7	32,4
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2013	1 900,0	1 900,00
Förbrukat	-1 372,0	-1 118,2
Summa återstår	528,0	781,8
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2014	450,0	450,0
Förbrukat	-184,3	-184,3
Summa återstår	265,7	265,7

Enligt beslut i kommunfullmäktige i samband med årsredovisning 2018 upphör 2019 vissa angivna projekt att finansieras via efterutdelning via allbolagslagstiftningen. Anledningen är att dessa projekt ändrat karaktär och/eller avstannat i planeringsfasen.

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Finansiella leasingavtal				
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde	31,7	31,7	68,7	78,9
Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter	31,7	31,7	96,6	111,4
därav förfallodag inom 1 år	13,7	10,1	41,7	43,1
därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	18,0	21,5	54,9	68,3
därav förfallodag senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Operationella leasingavtal , erlägges				
Minimileaseavgifter	12 692,7	13 103,8	17 103,1	17 856,8
därav förfallodag inom 1 år	1 355,2	1 316,6	1 772,3	1 730,3
därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	4 156,9	4 107,4	5 211,9	5 220,8
därav förfallodag senare än 5 år	7 180,6	7 679,7	10 118,8	10 905,7
varav koncernintern leasing	10 491,2	11 186,7		
med förfallodag inom 1 år	850,2	866,2		
med förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	2 832,2	2 966,6		
med förfallodag senare än 5 år	6 808,9	7 353,9		
Operationella leasingavtal , erhålles				
Minimileaseavgifter	0,0	0,0	28 089,5	26 877,7
därav förfallodag inom 1 år		0,0	10 082,6	9 579,1
därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	0,0	0,0	11 585,2	10 990,1
därav förfallodag senare än 5 år	0,0	0,0	6 421,6	6 308,5

För stadens del är medtaget endast avtal som överstiger 3 år. Hyresavtal som uppfyller villkoren för operationell leasing ingår. Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna i redovisningen för staden. I bolagskoncernen tillämpas dock inte dessa gränssbelopp. Det beräknas endast påverka marginellt varför ingen omräkning har gjorts.

Finansiell leasing ingår i balansräkningen på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under kort- och långfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter. Uppbokning av finansiella leasingavtal görs per balansdagen. Under löpande räkenskapsår bokförs leasingavgifterna i resultatet. Påverkan bedöms marginell då de finansiella leasingavtalen har liten omfattning.

Noter till kassaflödesanalys

Not 37 Ej likviditetspåverkande poster

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Justering för av-, nedskrivningar och utrang.	2 177,8	1 730,5	6 887,7	6 455,0
Justering för gjorda avsättningar	3 199,7	900,0	2 930,5	959,6
Justering för återlagda inkomster	-3,3	0,7	-3,3	0,7
Inkomstskatt			182,0	-143,6
Resultatandelar i intresseföretag			-242,5	-444,7
Övrigt, 2021 byte redovisningsprincip	-8,7	168,6	-12,5	245,2
Summa ej likvidpåverkande poster	5 365,5	2 799,8	9 741,9	7 072,2

Not 38 Minskning av avsättningar p.g.a. utbetalningar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
lanspråktagen avsättning	-1 105,7	-163,6	-1 105,7	-163,6
Infrastrukturella bidrag avgår, redovisas separat	965,8	152,7	965,8	152,7
Summa minskning av avsättningar p.g.a. utbetalningar	-139,9	-10,9	-139,9	-10,9

Not 39 Återläggning reavinster/reaförluster

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Summa återläggning reavinster/reaförluster	-2 030,7	-2 696,2	-3 624,7	-3 132,0

Kassaflödesanalys

Summan av kassaflödet är positivt och uppgår till 1 574 mnkr. Stadens likvida tillgångar är positiva på balansdagen. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar. Vid balansdags-tillfället hade staden ett positivt saldo på 1 151 mnkr och ingen utnyttjad checkräkningskredit.

Kassaflödet från verksamheten består av periodens resultat exklusive realisationsvinster/förluster och justering av ej likvid-påverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 5 310 mnkr (5 046 mnkr).

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager är positiv, 1 762 mnkr. Ökningen beror främst på att

korta lån ökat på grund av omklassificering av långa lån till korta. En högre nettofordran på bolagen utgör 3 281 mnkr, vilket mot-verkar förändringen negativt. Bolagen har 2021 haft en fortsatt hög investeringsvolym, vilket ger behov av upplåning.

Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, 2 674 mnkr, (4 393 mnkr), beroende på en hög investeringsvolym på 5 096 mnkr (7 344 mnkr). Försäljningar har hållit nere det ne-gativa kassaflödet. Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur påverkar kassaflödet med 966 mnkr.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten är negativt 1 858 mnkr. Stadens långfristiga skulder har minskat på grund av omklassificering av långa lån till korta. Stadens räntebärande tillgångar har ökat med 606 mnkr.

Not 40 Upplysning om kostnader för redovisningsrevision

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Kostnader för redovisningsrevision	6,4	6,8	15,2	14,3

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade.

Uppföljning av kommun- fullmäktiges mål

I avsnittet presenteras uppföljningen och målbedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och de underliggande verksamhetsområdesmålen, vilka konkretiserar inriktningen för stadens verksamheter.

Staden har under 2021 arbetat efter kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.

Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna under mandatperioden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden under flera år, ofta under hela mandatperioden. Målbedömningen ska därför snarare ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året än om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

Under alla verksamhetsområdesmål finns indikatorer med angivna årsmål. Årsmålen för indikatorerna anger vilken nivå som ska uppnås under det aktuella året och bestäms utifrån nuläge, förutsättningar och ambitionsnivå. För individbaserade indikatorer redovisas könsuppdelat utfall där det finns tillgängligt. För övriga indikatorer redovisas endast totalt utfall. Bedömningen av måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål grundas på en sammanvägning av målets indikatorer samt nämndernas bedömningar och analyser av respektive verksamhetsområdesmål. Bedömning görs om respektive mål har uppfyllts *helt, delvis* eller *ej*.

- Vid *hel måluppfyllelse* bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en stark trend.
- Vid *delvis måluppfyllelse* bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en svag trend.
- Vid *ej måluppfyllelse* bedöms utvecklingen gå åt fel håll.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

I avsnittet presenteras uppföljningen och bedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla, där fokus är stadens välfärdstjänster förskola, skola, vård och omsorg samt en trygg och säker stad.

Genom en tydlig styrning av välfärdens kärnverksamheter ska alla stockholmare ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället. Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus. Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling. Stockholms äldre ska ges likvärdig service, vård och omsorg, oavsett var i staden de bor.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året, det vill säga att utvecklingen bedöms gå åt rätt håll med en svag trend. Bedömningen baseras på att av totalt fem underliggande mål har ett uppfyllts helt och fyra delvis.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2021 med anledning av nedan. För tre av sex av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och tre uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 28 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och en att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Ökat behov av ekonomiskt bistånd

Måluppfyllelsen inom ekonomiskt bistånd har tidigare under året varit god. Antalet individer som är i behov av ekonomiskt bistånd har dock hela tiden ökat jämfört med föregående år och ligger nu 0,02 procentenheter över målvärdet för indikatorn andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen. Den största förklaringen till att behovet har ökat är den pågående pandemin och de effekter den har fått på arbetsmarknaden. Den stora ökning som prognostiserades förra våren har dock inte realiserats i den utsträckning som då befarades.

Jobbtorgen når ut i det uppsökande arbetet

Staden har, genom de uppsökande verksamheterna som utgår från Jobbtorg Stockholm, nått närmare 4 000 ungdomar 16–19 år och unga vuxna 20–29 år under 2021. Sammantaget har närmare 3 300 unga i åldersspannet 16–29 år fått stöd inom Jobbtorg Stockholms verksamheter. Även om färre än planerat har nåtts i det uppsökande arbetet, på grund av pandemin, bibehåller Jobbtorg Stockholm antalet unga som väljer att ta del av stöd och insatser vilket pekar på att torgen ändå når de grupper av unga som har behov av stöd.

Många och utvecklande feriejobb

Under 2021 har 9 170 ungdomar haft ett feriejobb. Det är lika många pojkar som flickor. Årsmålet har därmed nåtts, trots att

staden inte kunnat erbjuda några feriejobb inom äldreomsorgen, LSS-verksamheterna eller förskolan på grund av smittorisken. Före pandemin fanns cirka 3500 feriejobb vid dessa arbetsplatser. För att nå målet upphandlade staden under året 2 200 platser. De upphandlade platserna gällde bland annat för ungdomar med behov av anpassade arbetstillfällen, fördjupad arbetslivsintroduktion och platser inom kommunikation samt platser för feriejobb med inriktning på entreprenörskap och VR-teknik. Därtill har flera stadsdelsnämnder gjort lokala upphandlingar och bland annat genomfört musikarrangemang på äldreboenden och barnteater i parkerna.

Trots minskning – fortsatt högt tryck inom vuxenutbildningen

Under 2021 studerade 52 000 elever vid komvux och yrkeshögskolan. Det är en marginell minskning, där elever vid gymnasial nivå har ökat, medan grundläggande nivå och sfi har minskat. Minskningen inom sfi började redan under 2020 och är en effekt av minskad migration de senaste åren.

Welcome House slog upp portarna

I juni fattade Kommunfullmäktige ett beslut att inrätta Welcome House, en väg in för alla nyanlända till staden och den 1 september startade verksamheten. Welcome House samlar många av stadens verksamheter och insatser som arbetar med etableringsfrågan. I verksamheten finns också representanter från Statens servicecenter och det civila samhället finns på plats ett par dagar i veckan. Migrationsverket hänvisar de egenbosatta som beviljas uppehållstillstånd till Welcome House och med Arbetsförmedlingen finns former för samverkan.

Satsningen på Stadsdelsmammor har gett resultat

Stadens arbete med Stadsdelsmammorna har utvecklats. Under året har 26 Stadsdelsmammor, som arbetar med att ge information till kvinnor som varken arbetar eller studerar och som staden annars har svårt att nå, varit anställda eller inlett praktik inför anställning. Sammanlagt har Stadsdelsmammorna haft kontakt med cirka 3 500 kvinnor och 160 män rörande förskola, sfi, Jobbtorg Stockholm, Försäkringskassan samt hjälp med att ställa sig i bostadskö.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Målupp- fyllelse	Kommentar
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,52 %	1,46 %	1,57 %	Delvis	Två stadsdelsnämnder uppnår sina egna satta mål delvis, övriga uppnår dem helt.
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,0 %	1,0 %	1,0 %	0,99 %	Helt	
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,5 %	-	-	Helt	
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	9 000 st	9 170 st	4 585 st	4 585 st	Helt	
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	800 st	764 st	360 st	404 st	Delvis	Många av de vanligt förekommande arbetsplatserna inom exempelvis vård och omsorg samt skola har inte tagit emot Stockholmsjobbare i samma utsträckning som tidigare på grund av restriktioner under delar av året. Vidare har minimibemanning på plats och distansarbete inneburit svårigheter i att exempelvis ta fram administrativa platser.
Andel inskrivna på Jobbtorg som har en individuell handlingsplan efter fem dagar	100 %	92 %	91 %	93 %	Delvis	Inskrivningssamtalen till Jobbtorg Stockholm har främst skett genom digitala samtal med anledning av pandemin, med målet att en första handlingsplan ska upprättas inom fem dagar. Det förekommer dock att aspiranter missar inskrivningssamtal av olika orsaker såsom vård av barn, egen sjukdom etc., vilket kan leda till en ny tidsbokning som inte alltid kan erbjudas inom fem dagar.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Stadens arbete för att motverka kriminalitet ska ske i nära samverkan mellan såväl stadens verksamheter som med polis och andra nyckelaktörer. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2021 med anledning av nedan. För tre av fyra av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet delvis, en har ej något resultat. Av nämnderna bedömer 21 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, åtta att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Säkerhet först

Med säkerhets- och trygghetsprogrammen som grund har Kommunstyrelsen under året lett en samordnad satsning för en trygg, säker och välskött stad utifrån förbättrade analyser, lokala behov samt utvecklad samverkan. Inom ramen för Samverkan Stockholm-regionen har stadens bidrag till den regionala krisberedskapsorganisationen förstärkts ytterligare. Arbetet har fortgått med att utveckla en integrerad riskprocess där risk- och sårbarhetsanalyser är en huvuddel, och en genomförandeplan har tagits fram. Kommunstyrelsen har i samarbete med Stockholms Stadshus AB intensifierat arbetet med att öka stadens kunskaper om och samlade förmåga inom säkerhetsskydd där ett flertal parallella åtgärder har vidtagits för att höja stadens förmåga inför ikraftträdandet av ny lagstiftning.

En välfärd utan välfärdsbrott

Organiserad brottslighet förekommer inom flera delar av välfärden och staden arbetar på olika sätt för att stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet. Stadsledningskontorets samordnare har identifierat särskilt viktiga områden samt etablerat kontakter både inom staden och med relevanta myndigheter. Socialnämnden har under året bland annat tagit fram en handlingsplan som syftar till att ge en samlad bild av välfärdsbrottslighet ur ett socialtjänst-

perspektiv. Utbildningsnämnden har i uppdrag att stärka motståndskraften mot välfärdsfusk, och under året har arbetet bland annat inriktats på att analysera det befintliga arbetet med internkontrollen avseende ersättningar till andra huvudmän.

Samverkan för ett tryggare Stockholm

Den övergripande samverkansöverenskommelsen med Polisregion Stockholm säkrar en välfungerande samverkan, för att möjliggöra att otryggheten kan halveras innan 2025 och att minska antalet utsatta områden. Under året har arbetet med platssamverkan och platsaktivering intensifierats för att tillsammans med exempelvis polis, fastighetsägare och lokalt näringsliv förbättra förutsättningar för en mer attraktiv och trygg stadsmiljö på prioriterade platser. Ökad trygghet i anslutning till stadens idrottsanläggningar har prioriterats med förstärkt bemanning på anläggningar med ordnings- och trygghetsproblem samt en nära samverkan med och ökad närvaro av ordningsvakter. I årets medborgarundersökning har upplevelsen av trygghet ökat totalt sett i staden jämfört med föregående undersökning, medan kvinnor fortfarande utmärker sig i att de upplever en sämre trygghet jämfört med män i den stadsdel där de bor. Gängkriminalitet och skjutningar bedöms vara bidragande till att mycket av otryggheten ligger på en fortsatt hög nivå. Stadens arbete med att motverka detta har fortsatt under året och ihållande perioder av minskat antal skjutningar har under året kunnat märkas på platser i staden, däribland i Järvaområdet.

En välskött stad att bo och vistas i

Sedan pandemiutbrottet har fler människor upptäckt och valt att tillbringa tid i stadens utemiljöer vilket har medfört ett större slitage på stadens park- och naturmark. Stadsdelsnämnderna har satsat mycket på ökad renhållning, underhåll och reparationer och trafikenämnden inrättade under året en samordnare i syfte att skapa en enhetlig och hög nivå vad gäller renhållning i hela staden. De har också, under samordning av Kommunstyrelsen, systematiskt börjat samla, kartlägga och tillgängliggöra data med bäring på det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Kommunstyrelsens trygghetsutskott har under året beviljat medel till drygt femtio investeringar för ökad trygghet i den offentliga miljön.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Målupp- fyllelse	Kommentar
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor	79 %	74 %	74 %	76 %	Delvis	Förbättrat resultat sedan senaste mätningen.
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	64 %	64 %	64 %	Delvis	Förbättrat resultat sedan senaste mätningen.
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	65 %	66 %	64 %	Delvis	Förbättrat resultat sedan senaste mätningen.
Andel ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	88,5 %	-	-	-	-	Stockholmsenkäten genomfördes inte 2021.

I Stockholm når alla barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få möjlighet att lyckas. Förskolan och skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms förskolor och skolor ska få en kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid och möjliggör för dem att göra sina egna livsval oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2021 med anledning av nedan. För fyra av elva av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålen helt och sju årsmål uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 21 av 25 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fyra bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berört bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på nämndernas bedömning av måluppfyllelse samt indikatorernas utfall. Av stadsdelsnämnderna har elva bedömt att målet har uppfyllts helt och två att målet har uppfyllts delvis. För tre av kommunfullmäktiges indikatorer har målet uppfyllts helt och för två har det uppfyllts delvis.

Förskola av god kvalitet

Förskolan är av särskild vikt för utsatta barn, och stadens förskolor fortsätter att bedriva undervisning av hög kvalitet i en trygg miljö. Förskolorna har anpassat sin verksamhet till följd av pandemin, vilket bland annat inneburit att en stor del av undervisningen bedrivits utomhus. Flera stadsdelsnämnder lyfter fram att detta har ökat barnens fysiska aktivitet. Sjukfrånvaron har periodvis varit hög bland såväl barn som personal men stadsdelsnämnderna bedömer ändå att förskolans verksamhet har kunnat bedrivas på ett tillfredsställande sätt.

Utbildningsnämnden har under året följt upp det språkutvecklande arbetet i förskolan, med fokus på mindre socioekonomiskt gynnsamma områden med hög andel flerspråkiga barn. Kartläggning av förskolornas språkutvecklande arbete och framgångsrika arbetssätt har genomförts och en slutrapport, innehållandes en utredning av möjligt införande av ett pilotprojekt för screening för läs- och skrivsvårigheter i förskolan, har godkänts av utbildningsnämnden under hösten.

Platsgaranti, barnantal och arbetet med ökad inskrivningsgrad

Under den senaste femårsperioden har inskrivningsgraden i förskoleverksamhet för 2–5 åringar varierat med cirka 0,5 procentenheter.

Vid den senaste mätningen var inskrivningsgraden 94,6 procent, att jämföra med 93,9 procent vid föregående mätning. Störst ökning avseende andel inskrivna barn har Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

Stadsdelsnämnderna arbetar för att öka inskrivningsgraden, bland annat genom introduktionsförskolor och samarbeten mellan interna och externa aktörer. Introduktionsförskolan är en del av den öppna förskolan med riktade aktiviteter till nyanlända föräldrar där barn ännu inte skrivits in i förskolan. Verksamheterna fungerar som en sluss och introduktion till ordinarie förskola och bidrar till att ge besökarna en bredare kunskap samt erfarenhet av pedagogisk verksamhet. Under året fanns 13 introduktionsförskolor i staden fördelat på åtta stadsdelsnämndsområden.

Under året har platsgaranti uppfyllts i staden. Antalet inskrivna barn i förskolan har minskat, såväl i kommunal som fristående förskola. I den senaste befolkningsprognosen har antalet barn minskat i staden. Minskningen sker i samtliga stadsdelsnämnder.

Inskrivna barn i snitt per år i förskoleverksamhet inklusive pedagogisk omsorg

Regi	2017	2018	2019	2020	2021
Kommunal	32 979	32 847	32 922	32 424	31 137
Fristående	20 200	20 170	20 055	19 815	19 344
Totalt	53 179	53 017	52 977	52 239	50 481

Grund- och grundsärskola, fritidshem, fritidsklubb samt gymnasie- och gymnasiesärskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig främst på utbildningsnämndens bedömning av måluppfyllelse och utfall på kommunfullmäktiges indikatorer. Av kommunfullmäktiges indikatorer har en uppfyllts helt och fem har uppfyllts delvis.

Skolresultat

I årskurs 6 har resultaten förbättrats, vilket är positivt efter en period med försämrade resultat från 2016 till 2020. I nedan tabell framgår resultatutvecklingen under perioden.

Betygsresultat i årskurs 6 i Stockholms stads skolor, alla elever

Betygsresultat / år	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	89,0	87,6	86,8	86,6	85,0	86,8
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	82,1	81,5	78,7	77,6	76,2	76,6
Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen)	224	224	223	228	227	231

Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har ökat från 76,2 procent till 76,6 procent. Noterbart är att pojkarnas resultat har förbättrats med 1,4 procentenheter till 74,8 procent, samtidigt som flickornas resultat har försämrats med 0,7 procentenheter till 78,6 procent. Även andelen elever som klarat godkänt i tillräckligt många ämnen för att vara behöriga till gymnasiet har ökat, liksom det genomsnittliga meritvärdet.

I årskurs 9 är betygsresultaten i nivå med föregående år. I nedan tabell framgår resultatutvecklingen de senaste åren.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, alla elever

Betygsresultat / år	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	82,4	84,7	86,9	87,4	87,8	88,4
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	74,4	78,4	79,2	80,5	79,8	79,5
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	239	242	246	250	249	247

Andelen elever som är godkända i samtliga ämnen har minskat från 79,8 procent till 79,5 procent. Även i årskurs 9 har pojkarnas resultat förbättrats samtidigt som flickornas resultat har försämrats. Andelen som är behöriga till gymnasiet uppgår till 88,4 procent, vilket är en ökning med 0,6 procentenheter. Exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund är 91,8 procent av eleverna behöriga till gymnasiet, vilket är en ökning med 0,1 procentenheter. Det genomsnittliga meritvärdet är i princip oförändrat de senaste åren.

Tabellen längst ned på sidan visar hur resultaten mellan olika skolor i årskurs 9 varierar utifrån socioekonomiska förutsättningar.

Utifrån de olika resultatmått kan konstateras att resultatspridningen fortsatt är stor utifrån socioekonomiska förutsättningar, även om skillnaden har minskat jämfört med föregående år. Andel behöriga till yrkesprogram för kvartil 4 har ökat tydligt i jämförelse med 2019 och 2020. Även andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde

är högre i jämförelse med 2020 och på samma nivå som 2019. För övriga kvartiler är resultaten relativt oförändrade. För skolorna i Järva syns en tydlig ökning när det gäller behörighet till gymnasiet, från 72,1 procent till 79,9 procent. Även det genomsnittliga meritvärdet har ökat, från 206 till 211.

Även för årskurs 6 har resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar minskat och är den minsta sedan 2016, även om det fortfarande finns tydliga skillnader mellan skolornas resultat utifrån socioekonomiska förutsättningar.

Stadens gymnasieskolor uppvisar ett förbättrat resultat i andel examen i jämförelse med föregående år. Av stadens avgångselever från ett nationellt program erhöll 89 procent ett examensbevis, vilket är en förbättring med två procentenheter. Flickornas andel ökade med tre procentenheter till 92 procent medan pojkarnas är oförändrad på 85 procent. Årets betygsgenomsnitt är oförändrat och andelen elever som har godkänt i alla kurser i sina examensbevis ökade med en procentenhet till 81 procent.

Betygsresultat i gymnasieskola

Betygsresultat / år	2019	2020	2021
Andel elever med examensbevis	88	87	89
Betygsgenomsnitt	16	15,9	15,9
Andel elever med godkänt i alla kurser	79	80	81

Av eleverna från högskoleförberedande program erhöll 90 procent examensbevis, vilket är en förbättring med två procentenheter. Inom yrkesprogrammen uppnådde 76 procent kraven för en examen, en försämring med tre procentenheter. Dock erhöll 43 procent av eleverna med examen från yrkesprogram även grundläggande behörighet till högskola, vilket är ett förbättrat resultat jämfört med föregående år.

Kompensatoriska åtgärder som utökad lovskola och sommarskola har med stor sannolikhet bidragit till elevernas måluppfyllelse, samtidigt som gymnasieskolorna har klarat utmaningarna med distansundervisning under pandemin på ett bra sätt.

Variation i resultat mellan olika skolor utifrån socioekonomiska förutsättningar, årskurs 9, ovägt medelvärde

Socioekonomiskt index	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Kvartil 1 <i>lägst index</i>	94,3	94,9	95,6	94,3	94,9	90,9	94,3	94,9	271
Kvartil 2	92,8	91,5	91,2	92,8	91,5	84,3	92,8	91,5	255
Kvartil 3	78,4	82,3	83,2	78,4	82,3	71,4	78,4	82,3	233
Kvartil 4 <i>högst index</i>	70,7	68,6	76,1	70,7	68,6	58,0	70,7	68,6	210

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Förkola						
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	37,3 %	35,3 %	1,9 %	Helt	Samtliga stadsdelsnämnder förutom Östermalm uppfyller målet. Fördelningen mellan kvinnliga och manliga förskollärare är fortsatt stor och ligger i nivå med tidigare år.
Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	88 %	86 %	-	-	Delvis	2 av 13 stadsdelsnämnder uppfyller målet helt och 11 av 13 delvis.
Antal barn per grupp	16	14,6	-	-	Helt	Samtliga stadsdelsnämnder uppfyller målet.
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,92	-	-	Delvis	7 av 13 stadsdelsnämnder uppfyller målet helt och 6 av 13 delvis.
Kvalitetsindikatorn – Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6	3,6	-	-	Helt	Indikatorn är ny för 2021. 9 av 13 stadsdelsnämnder uppfyller målet helt.
Skola						
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3	94 %	89 %	89 %	89 %	Delvis	Utfall saknas för 2020. Utfallet 2019 var 91 procent.
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	94 %	91 %	93 %	89 %	Delvis	Utfall saknas för 2020. Utfallet 2019 var 92 procent. Utfallet i svenska är 94 procent, vilket är i nivå med målsättningen och utfallet 2019. För svenska som andraspråk är utfallet 73 procent, vilket kan jämföras med 79 procent 2019.
Andel elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	78 %	76,6 %	78,6 %	74,8 %	Delvis	Förbättrat utfall efter en negativ trend de senaste åren. Pojkars resultat har ökat med 1,4 procentenheter.
Andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	81 %	79,5 %	80,3 %	78,8 %	Delvis	Pojkars resultat har förbättrats och flickors resultat har försämrats.
Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund	94 %	91,8 %	92,1 %	91,6 %	Delvis	Marginell förbättring i jämförelse med 2020. Pojkars resultatutveckling står för förbättringen.
Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år med examen	79 %	82,1 %	-	-	Helt	Skolverket redovisar endast totalt utfall, ej könsuppdelat. De högskoleförberedande programmen står för den positiva utvecklingen.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för stockholmare att utvecklas utifrån sina förutsättningar och känna sig trygga samt ha en bra livskvalitet. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst vid ett så tidigt skede som möjligt. Socialtjänsten ska vara likvärdig och tillgänglig oavsett var i staden man bor.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2021 med anledning av nedan. För fyra av åtta av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och fyra uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 24 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fem att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Samverkan och tidiga insatser för barn och unga

Arbetet med att utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst har varit prioriterat under året. Implementeringen av stödmaterialet för samverkan mellan skola och socialtjänst har fortsatt. Antalet barn aktuella i skolsatsningen *Skolfam* för familjehemsplacerade barn ökar och SAMS-modellen, som syftar till att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga, har implementerats i alla stadsdelsförvaltningar. De barn i *Skolfam* som har gått ut grundskolan har uppvisat goda resultat med stor andel behöriga till gymnasiet. För att skapa och sprida förebyggande föräldrakommunikation via skolan har utbildningsförvaltningen under året arbetat tillsammans med socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och polisen.

Även samverkan mellan socialtjänst och polis har utvecklats under året. Skarpnäcks stadsdelsnämnd lyfter exempelvis att samverkan med polisen medfört att polisen skriver tydligare orosanmälningar, vilket underlättar arbetet för socialtjänsten. I stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen har socialsekreterare lokaliserats hos polisen. Enligt Skärholmens stadsdelsnämnd har detta bidragit till att markant förbättra genomförandet av allvarssamtal inom 48 timmar. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beskriver att allvarssamtalen har utvecklats och omfattar nu även föräldrarådgivning och vägledning till fortsatt stöd.

Socialnämnden har fortsatt att stödja stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder i arbetet med att implementera *Strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet*, bland annat genom erfarenhetsutbyten. Arbetet med sociala insatsgrupper har fortsatt.

Medel för sociala investeringar har beviljats för att testa utredningsmodellen *Intensifierad utredning i hemmet* i samarbete mellan socialnämnden, Järvås pågående sociala investeringsprojekt samt fyra stadsdelsnämnder i söderort: Enskede-Årsta-Vantör,

Farsta, Skarpnäck och Skärholmen. Projektet avser en modell där familjebehandlare tillsammans med socialsekreterare utreder familjer i hemmet när oron är stor, och där tidigare kontakt med socialtjänsten inte lett till förändring.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Stockholms stad har högt ställda mål för att garantera att alla som bor och verkar i Stockholm oavsett funktionsförmåga ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Staden har under året arbetat för att säkerställa arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Stadens arbete för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning har under året bland annat varit att öka delaktigheten och utveckla insatser med fokus på möjligheten för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden. Staden har inom daglig verksamhet och sysselsättning fortsatt att utveckla verksamheterna så att det ska ges möjlighet till arbetsförberedande insatser som underlättar övergången till praktikplats, arbete eller studier för målgruppen. Staden har arbetat med att öka barns delaktighet och inflytande, genom exempelvis kollegiala granskningar som gjorts utifrån barns delaktighet, barnperspektivet och gjorda barnkonsekvensanalyser.

Staden har i dialog med funktionshindersrörelsen och nämnder genomfört en utredning om funktionshindersrådets organisation och uppdrag. Utredningen identifierar arbetssätt som stärker delaktighet och inflytande och implementering av *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021–2025 antogs av kommunfullmäktige i juni 2021. Implementering av programmet pågår, bland annat genom presentation av programmet i olika forum och genom framtagande av styrkort för nämnder och bolag som berörs av programmet.

Socialnämnden är tillsammans med Farsta och Skärholmen stadsdelsnämnder representerade i det så kallade Islandsprojektet tillsammans med lokalpolis, polisens sektion Brott i nära relation och Regionledningscentralen (RLC). Fokus är ökad och tidigare samverkan mellan polis och socialtjänst i fall där polisen rycker ut på larm om våld i nära relation och där det finns barn med i bilden.

Arbetet mot hemlöshet

Arbetet med hemlöshet och samsjuklighet är fortsatt prioriterat och utgår från Stockholms stads program för att motverka hem-

löshet 2020–2025. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en prioriterad målgrupp där barnens behov uppmärksammas utifrån deras särskilt utsatta situation. Alla personer som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten får en individuell boendeplan som bland annat syftar till att undanröja de hinder som finns för den enskilde att komma vidare till eget boende.

En jämställd socialtjänst

Stadens nämnder arbetar för att identifiera eventuella skillnader i insatser för kvinnor och män. Exempelvis gör några nämnder könsneutrala ärendedragningar för att normer och värderingar om kön inte ska styra beslut om insatser. Stadens brukarundersökningar och andra undersökningars resultat analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att uppmärksamma och upptäcka omotiverade skillnader mellan kvinnor och män

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	22,8%	22,1 %	23,4%	Helt	Resultatet ligger under kommunfullmäktiges mål, vilket är positivt eftersom målet är att barn och unga inte ska behöva återaktualiseras efter avslutad utredning.
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100%	100%	98,48%	Helt	
Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	69,2%	81,8 %	59,8 %	Delvis	Pojkars resultat har förbättrats, men är fortfarande under målvärdet. Mönstret följer skolresultaten i övrigt men skillnaderna är betydligt större.
Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation till följd av stödet	64 %	59%	51%	77 %	Delvis	Flickors resultat har förbättrats men är fortfarande betydligt längre än pojkars. Flickor uppger högre grad av psykisk ohälsa och fler flickor är utsatta för sexualbrott.
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (loF)	600 st	261 st			Delvis	Årsmålet är inte uppnått. Skälet till detta är framför allt att bostäder till barnfamiljer inte har efterfrågats av SHIS i förväntad omfattning.
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	82 %	82 %	82 %	Helt	
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	89 %	89 %	89 %	Delvis	Årsmålet nås inte fullt ut. En orsak bedöms vara att arbetet med metoder för att öka förståelsen för ord och begrepp och individuella arbetssätt nedprioriterats, till förmån för smittsäkra arbetssätt på grund av pandemin.
Andel brukare som är nöjd med sin insats – Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	86 %	86 %	87 %	Helt	

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Som äldre ska man kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet, även högre upp i åren. Stockholms äldreomsorg ska präglas av kvalitet och valfrihet och ska vara ledande i kompetens inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2021 med anledning av nedan. För en av sex av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet delvis. För fem av sex indikatorer saknas utfall. Av nämnderna bedömer 20 av 25 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fem att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Med anledning av att Socialstyrelsen inte genomförde den nationella enkäten inom äldreomsorgen under 2021 saknas utfall på merparten av kommunfullmäktiges indikatorer. Nämnderna har med stöd av individuppföljningar gjort bedömningar och analys för respektive indikator och i stora delar ges en positiv bild. Den indikator där utfall finns, det viktiga arbetet med personalkontinuitet, uppnås målet endast delvis och visar på en försämring jämfört med föregående år.

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Staden arbetar kontinuerligt med att utveckla kvaliteten i äldreomsorgen. Stadens samverkan med regionen på olika nivåer har fortsatt att utvecklas. Omställning mot en god och nära vård med den äldre behov som utgångspunkt har påbörjats och ett antal statsbidragsfinansierade projekt har bedrivits som ett led i denna. Arbetet med tryggt mottagande i hemmet, samverkan vid utskrivning och olika former av tvärprofessionella team för en sammanhållen vård- och omsorg är exempel på detta.

Under året har det bedrivits ett aktivt arbete för att undvika social isolering och ensamhet bland äldre. Aktivitetscenter, sociala träffpunkter och sociala besök på stadens vård- och omsorgsboenden är alla exempel på åtgärder för att undvika denna problematik.

I och med att Socialstyrelsen inte genomförde enkäten till de äldre har nämndernas analys av jämställdheten i äldreomsorgen i år mer utgått ifrån individuppföljningen. Skillnaderna är överlag små. En utmaning som lyfts är att belastningen på stadens anhöriga har ökat under pandemin, bland annat då en del stödinsatser och avlastning behövt ställas in. I och med att forskningen visar att insatser av anhöriga i större utsträckning utförs av kvinnor finns det anledning att tro att denna konsekvens av pandemin drabbat kvinnor i högre utsträckning.

Lärdomar från pandemin omhändertas i ett långsiktigt utvecklingsarbete

Under året har det inom ramen för utvärderingen av stadens hantering av pandemin genomförts en fördjupad analys av krisens påverkan på äldreomsorgen. Tillsammans med nationella utvärderingar och analyser utgör rapporten ett värdefullt underlag som omhändertas i en långsiktig och strategisk utveckling av verksamheten. Stadens äldreomsorg har påverkats i hög grad av pandemin och verksamheten har kontinuerligt anpassats utifrån rådande förutsättningar. Strukturella frågor kring exempelvis bemanning och stadens hälso- och sjukvårdskompetens är exempel på områden att arbeta vidare med.

Personalen är avgörande för äldreomsorgens kvalitet

Ett viktigt och strategiskt område för en äldreomsorg av hög kvalitet är ett aktivt arbete med kompetensförsörjning och att säkerställa goda arbetsförhållanden för medarbetare i verksamheten.

Nämnderna har under året genomfört en mängd kompetenshöjande insatser. Exempel finns på såväl fortsatt vidareutbildning inom demens, arbetet med specialistsjuksköterskor samt satsningar för att förbättra språkkompetens hos medarbetarna. Ett särskilt fokus under året har även varit på att stärka kunskap om basala hygienrutiner hos all personal.

Staden har under året haft fortsatt fokus på både arbetsförhållanden och möjlighet till förbättrad kontinuitet bland personalen. Andelen arbetade timmar som utgörs av timanställda har minskat under året även om utvecklingen behöver fortsätta. Exempel på tydlig förbättring återfinns bland annat i Farsta, Spånga-Tensta och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnder. Kommunfullmäktiges indikator om antal personal som en hemtjänsttagare möter under en tvåveckorsperiod har utvecklats negativt under året. En möjlig förklaring som lyfts fram är att kontinuiteten har påverkats av den höga korttidssjukfrånvaron under pandemin. Det är viktigt att nämnderna arbetar aktivt med åtgärder för att förbättra kontinuiteten för de äldre.

En handlingsplan för en äldrevänlig stad

Staden har under året antagit en handlingsplan för en äldrevänlig stad. Handlingsplanen ska bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att göra staden än mera attraktiv att bo och verka i för äldre. Handlingsplanen, som är framtagen av ett flertal nämnder och i samråd med pensionärsorganisationer, adresserar insatser som ska bidra till att staden ska vara tillgänglig och inkluderande samt främja ett aktivt och självständigt liv. Ett av handlingsplanens fokusområden pekar på vikten av att staden arbetar aktivt med att bostäder och stadsmiljön kännetecknas av tillgänglighet, trygghet och egna val.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	86 %	-	-	-	Delvis	7 av 13 nämnder bedömer att indikatorn uppnås helt. Rinkeby-Kista bedömer att indikatorn ej uppnås.
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	78 %	-	-	-	Delvis	6 av 13 nämnder bedömer att indikatorn uppnås helt. 3 nämnder har inte haft tillräckligt med underlag för bedömning.
Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	-	-	-	Helt	9 av 13 nämnder bedömer att indikatorn uppnås helt.
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %	-	-	-	Helt	8 av 13 nämnder bedömer att indikatorn uppnås helt.
Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	-	-	-	Helt	7 av 13 nämnder bedömer att indikatorn uppnås helt. 3 nämnder har inte haft tillräckligt med underlag för bedömning.
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagars period	Max 10 personer				Delvis	1 av 13 nämnder uppfyller eget mål helt. 4 nämnder uppfyller ej. Försämring jämfört med föregående år på stads-övergripande nivå.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

I avsnittet presenteras uppföljningen och bedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt, där fokus är näringsliv, stadsutveckling, kultur och idrott samt klimat och miljö.

Stockholm ska vara en stad där förutsättningarna att driva och utveckla företag är gynnsamma. Staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Fler ska erbjudas goda möjligheter att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i hela regionen. Stockholm ska vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer. Stockholms stads miljöarbete ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året det vill säga att utvecklingen bedöms gå åt rätt håll med en svag trend. Bedömningen baseras på att två av fem underliggande mål för verksamhetsområdet uppfyllts helt och tre uppfyllts delvis.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. Förutsättningarna att starta och driva företag ska utvecklas och näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2021 med anledning av nedan. För en av tre av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, en uppnås ej och en saknar utfall vid verksamhetsberättelsen. Av nämnderna bedömer 29 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Näringslivsarbetet växlar upp

År 2021 var fortsatt präglad av pandemin och de restriktioner som drabbat Stockholm som internationell besöksdestination. Att målet för verksamhetsområdet ändå bedöms uppnås helt grundas bland annat på att staden genom gemensamma insatser och ansträngningar under perioden växlat upp sitt näringslivsfrämjande arbete och förstärkt insatser, innehåll och aktiviteter till det rådande läget. Näringslivsarbetet anpassades till att möta pandemins effekter för näringslivet, exempelvis genom förlängning av lättnader som infördes 2020 som bland annat innefattat anstånd med hyror och avgifter samt nya åtgärder som avgiftsfria uteserveringar, borttagna ansökningsavgifter för serveringstillstånd och prioritering av bygglov för uteserveringar.

För att stödja näringslivets återstart har staden initierat *Växla upp Stockholm* som är ett arbete för att ge näringslivet förutsättningar att komma tillbaka efter pandemin. Några delar av arbetet har varit utveckling av e-tjänst för bygglov, implementering av servicekedjor för att stärka samverkan med aktörer som vill bygga samhällsfastigheter och bedriva verksamhet samt etablera företag.

Företagen fortsatt nöjda med stadens service

Under året har utveckling av stadens digitala tjänster för företag pågått inom ramen för implementeringen av *Rätt väg in*, med syftet att

förbättra stadens service och utveckla myndighetsutövning. Stadens kommunala service vid tillstånd och tillsyn av företag mäts årligen i kundundersökningen Nöjd Kund Index (NKI). Det preliminära resultatet för 2021 visar att stadens helhetsresultat är 71, vilket är ett högt betyg trots ett svårt i läge i den pågående pandemin. Det preliminära resultatet når dock inte målet på 73.

Tydligare process för företag som vill vara delaktiga i utvecklingen av Stockholm

I enlighet med näringslivspolicyn har staden under perioden verkat för ett bättre företagsklimat, fler etableringar och att fler aktörer bidrar till stadens försörjning av samhällsfastigheter. En del av arbetet för att uppnå detta är en mer effektiv och serviceinriktad organisation vid etableringsförfrågningar från externa aktörer.

Under 2021 har etableringsservice (servicekedjor) och lotsfunktioner implementerats i berörda nämnders organisation. Ett antal projekt för samhällsfastigheter med privata aktörer har pågått i nämnderna.

Stadens arbete för ett förbättrat företagsklimat

Stockholms stads näringslivsarbete tar avstamp i stadens näringslivspolicy som under året fortsatt att implementeras i stadens organisation. På våren hölls en näringslivsdag för stadens medarbetare där representanter för inbjudna företag medverkade, i syfte att dra igång arbetet med den näringslivspolicyn och arbetet med att växla upp Stockholm.

Näringslivet i Stockholm är varierat och består av många olika branscher. Trots pandemi har antalet registrerade företag ökat som helhet. Ökningen tros bero att fundamenten för ekonomin är intakta och den underliggande konsumtionen finns fortfarande kvar.

Ökningarna i lönesumma som är ett sätt att mäta tillväxt i den privata sektorn i Stockholm gav en försiktig ökning på 2 procent.

Det regionala samarbetet inom näringslivsfrågor har fortsatt inom Stockholm Business Alliance, för att marknadsföra Stockholmsregionens globalt, attrahera utländska investeringar och etableringar, samt verka för förbättrad näringslivsservice.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Målupp- fyllelse	Kommentar
Antal registrerade företag i Stockholm	190 000	198 099	Helt	
Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	73	-	-	Mäts med ett års eftersläpning och resultatet publiceras efter VB rapporterats.. Stadens aggregerade värde för 2021 enligt preliminärt NKI-resultat är NKI 71.
Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda)	1,1	1,7	Ej	Matchningen på arbetsmarknaden hade kunnat vara bättre för att minska företagens brist på arbetskraft.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads- och äganderätter ska eftersträvas.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2021 med anledning av nedan. För fyra av elva av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, två uppnås delvis och fem uppnås ej. Av nämnderna bedömer 23 av 26 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och tre att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås delvis av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Ökat bostadsbyggande

Sedan 2018 har marknadsläget för nyproduktion varit svagt och inneburit en utmaning för måluppfyllelsen. Under 2021 har det skett en vändning. Bostadsbyggandet har ökat liksom antalet bostäder i markanvisningar och godkända/antagna detaljplaner. Antalet påbörjade bostäder ökade med 34 procent, antalet markanvisade bostäder ökade med 23 procent och antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner ökade med 27 procent.

I stadens planberedskap finns cirka 21 300 bostäder i färdiga byggrätter. Högt uppsatta mål för bostadsbyggandet är drivande i stadsutvecklingsarbetet. Insatser för att säkerställa målen bedrivs kontinuerligt. Bostadsåtagandet inom Stockholmsförhandlingens influensområde har fortsatt utmaningar och har ägnats särskilt fokus under året.

Hyresrättspush gav resultat

Mot bakgrund av de senaste årens svaga marknadsläge och pandemin initierades under året som en del av *Växla upp Stockholm* en särskild satsning för att öka antalet privata hyresrätter, *Hyresrättspushen*. Responsen har varit stor och antalet markanvisade hyresrätter ökade med 61 procent.

Fortsatt arbete för fler överkomliga bostäder

Arbetet för fler ekonomiskt överkomliga bostäder fortsätter bland annat genom vidareutveckling av Stockholmshusen och motsvarande privata alternativ. Konceptet har utvecklats bland annat

genom tillämpning av dynamiskt inköpssystem. Årsmålet att markanvisa 400 bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader uppnåddes helt. Utfallet blev 458.

Under året genomfördes för första gången en markanvisning för boendeformen hyrköp som syftar till att sänka trösklarna till bostadsmarknaden. I projektet som finns i Vårberg ska hyresgäster ges option att inom en viss period förvärva lägenheten.

Rekordantal markanvisade bostäder i trähus

Under året har 1 030 bostäder i trähus markanvisats, ett betydligt högre antal än tidigare år. De allmännyttiga bostadsbolagen som driver ett gemensamt utvecklingsarbete kring trähus har under året tagit fram en gemensam rapport.

Äldrevänligt växande stad

Handlingsplan för en äldrevänlig stad har börjat implementeras i planeringen och är en pusselbit i arbetet för en socialt hållbar stad där alla kan känna sig hemma och ta plats i den offentliga miljön.

För att möta de kommande behoven ska staden utöka antalet vård- och omsorgsboenden och seniorbostäder. Efter marknadsdialog har intresset för att bygga seniorbostäder ökat. Sammanlagt markanvisades 542 seniorbostäder.

Arkitekturpolicy väcker intresse

Genom strategier och vägledningar arbetar staden för att tydliggöra sitt förhållningssätt i gestaltungsfrågor och främja att staden växer med kvalitet och omsorg. Stockholms arkitekturpolicy godkändes av kommunfullmäktige i oktober och utgör tillsammans med översiktsplanen och byggnadsordningen en övergripande strategi för stadens utveckling, planering och gestaltning. Arbetet har rönt mycket intresse och uppskattning i bransch och omvärld.

Ny strategi för idrottsanläggningar

Under året har ett förslag till ny strategi för idrottsanläggningar tagits fram. Strategin utgår från det idrottspolitiska programmet, befolkningsutveckling, planerad bostadsbebyggelse, nuvarande utbud, idrottsrörelsens behov och stockholmarnas önskemål. Viktiga utgångspunkter är trygghet, jämställdhet och att anläggningarna är tillgängliga för alla.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal markanvisade bostäder	10 000	10 414	Helt	
Antal markanvisade hyresrätter	5 000	5 271	Helt	
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	10 000	8 060	Delvis	Ökning med 27 % jämfört med 2020.
Antal påbörjade bostäder	10 000	5 171	Ej	Ökning med 34 % jämfört med 2020.
Antal påbörjade hyresrätter	5 000	2 200	Ej	I nivå med 2020.
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 000	3 312	Delvis	I nivå med 2020. Fler markanvisningar i området behövs för att säkerställa stadens åtagande.
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	5 000	655	Ej	Otillräckligt antal planer i antagandeskede. Fler projekt i området behövs för att säkerställa stadens åtagande.
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0	Ej	Arbete bedrivs för att utreda hur privata aktörer kan bidra till måluppfyllelsen.
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	34	Ej	Samarbete med privata aktörer är en viktig förutsättning för fler genomgångsbostäder i kommande markanvisningar.
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	400	458	Helt	
Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt	300	306	Helt	

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Målet är att minska trängsel och klimatutsläpp samt att säkerställa att det går snabbt och smidigt att resa i Stockholm. Utsläppen från vägtrafiken ska minska genom teknikutveckling, utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Trafiksäkerheten ska höjas.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2021 med anledning av nedan. För en av fem av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, tre uppnås delvis och en uppnås ej. Av nämnderna bedömer 26 av 27 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och en att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

En växande stad behöver utökad transportkapacitet

Den växande staden ställer krav på förbättrade kommunikationer och effektivare transporter. Förvaltning, utveckling och finansiering av kollektivtrafik är ett regionalt ansvar. Staden arbetar kontinuerligt med att bidra till att förverkliga de planer för ny kollektivtrafik som beslutats inom regionen. Som ett resultat av statliga förhandlingar medfinansierar staden några större satsningar på spårbunden kollektivtrafik.

För projekten inom 2013 års Stockholmsöverenskommelse tecknades under sommaren ett tilläggsavtal mellan staten, Stockholms stad och andra parter. Tilläggsavtalet innebär att finansieringen säkrades för den fortsatta utbyggnaden av tunnelbanorna till Nacka, Solna, söderort och Barkarby.

För de projekt som ingår i 2017 års Sverigeförhandling (Spårväg Syd, tunnelbana mellan Älvsjö och Fridhemsplan samt Roslagsbanans förlängning till city) pågår planeringsprocesserna. Tvärbanans utbyggnad till Kista är ytterligare ett pågående spårprojekt som staden medfinansierar utifrån tidigare Stockholmsförhandlingar.

Kommunstyrelsen har under året slutfört utredning om nedgrävning av Centralbron. Sammanfattningsvis konstateras att stadsmiljön kring Centralbron är en viktig fråga och en nedgrävning har utretts ett flertal gånger under en lång tidsperiod. Det är dock både ett tekniskt och ekonomiskt mycket komplicerat projekt och inför en eventuell kommande utredningsfas måste en dialog föras med staten angående tillåtlighet och skyddsavstånd till statliga anläggningar, vilken kan starta först efter att de stora pågående infrastrukturprojekten i området, som till exempel Slussen och nya tunnelbanan, är genomförda.

Effektiva transporter viktigt för framkomligheten

Genom investeringar i utbyggnad och förstärkning av viktiga cykelstråk och genom reinvesteringar i cykelinfrastrukturen skapas ett väl fungerande cykelvägnät med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet. Under året har bland annat cykelbanorna längs Örbyleden och över Bällsta bro breddats, samtidigt som ett fyrtio-tal andra projekt är under genomförande eller i utrednings- och planeringsskede. Genomförandebeslut har fattats för breddning av gång- och cykelbanorna på Västerbron och utbyggnad av pendlingsstråket utmed Västberga allé.

För att cykeln ska fortsätta vara ett naturligt val för stockholmarna inrättades under året en cykeljourstyrka, som snabbt ska avhjälpa enklare problem för att på så sätt öka säkerheten och framkomligheten för cyklisterna. Cykeljouren har i snitt hanterat 1 300 ärenden per månad.

Gångvänligheten har förbättrats genom att skapa fler och längre sammanhängande gångstråk som skapar ökade vistelsevärden och gör det enklare att promenera. Under 2021 breddades gångbanan på Norrtullsgatan och förbättringsåtgärder genomfördes mellan Västberga handelsområde och Midsommarkransen samt mellan Tensta, Spånga idrottsplats och Spånga station.

Ökad användning av stadens vattenleder som transportväg kan bidra till bättre framkomlighet i vägnätet. Staden har tecknat ett avtal med Region Stockholm om att bergmassor från tunnelbanabyggnation ska transporteras med båt från Blasieholmen till Norra Djurgårdsstaden, vilket kommer att spara in cirka 50 000 lastbilstransporter.

Hållbara transporter är en framgångsfaktor

Stadens nämnder och bolagsstyrelser bidrar till hållbara och effektiva transporter genom att kontinuerligt minska transportbehovet, öka användningen av fossilbränslefria fordon och i samband med upphandlingar ställa högre utsläppskrav på fordon och arbetsmaskiner. Detta har bland annat lett till att Stockholm för åttonde året i rad utsågs till Sveriges bästa miljöbilskommun av föreningen Miljöfordon Sverige.

I Stockholm utgör män 59 procent av de resande i biltrafiken och i cykeltrafiken, medan kvinnor utgör 58 procent i kollektivtrafiken. Trenden är att skillnaderna mellan hur män och kvinnor reser i Stockholm minskar. Resvanorna är inte statiska, utan förändras över tid, ofta med en tydlig koppling till förändrade värderingar och livsmönster i samhället i övrigt.

Elektrifieringen av transportsektorn utvecklas

Staden har inlett ett samarbete med näringslivet och andra nyckelaktörer för att snabba på omställningen till en elektrifierad tran-

sportsektor genom Elektrifieringspakten, som har målet att göra Stockholm världsledande i strävan mot en fossilfri fordonsflotta 2030. Utbyggnaden av laddinfrastruktur för eldrivna fordon är ett avgörande steg för att uppnå detta och att därmed minska utsläppen. Under året har stadens ambition för den successiva utbyggnaden fram till 2030 preciserats.

Elektrifieringen kräver att en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning kan uppnås. Under året har en kunskapsbas om faktorer och behov som påverkar systemet för elförsörjning byggts upp, som förberedelse inför en revidering av energiplanen som ska bidra till att säkerställa tillräcklig eleffekt för Stockholms framtida utveckling och tillväxt.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid	15 %	9,4 %	Ej	Under pandemin har antalet boendeparkerings-tillstånd ökat och många har bilen parkerad på gatan när de arbetar hemifrån.
Antal publika laddplatser	2 800 st	2 246 st	Delvis	Årsmålet nåddes inte på grund av att antalet laddplatser på gatumark inte ökade tillräckligt.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18,5 km/h	17,9 km/h	Delvis	Utfallet är i paritet med 2020.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	28,5 km/h	27,3 km/h	Delvis	Lägre medelhastighet än 2020, som kan bero på att pandemin har medfört att många tar bilen till arbetet istället för kollektivtrafik.
Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	0,96 ton CO ₂ e/inv	0,86 ton CO ₂ e/inv	Helt	

Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Stadens ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor. Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2021 med anledning av nedan. För två av sju av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, tre uppnås delvis och två uppnås ej. Av nämnderna bedömer 20 av 28 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och åtta att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Genomförda aktiviteter trots pandemin

Pandemin har även under 2021 haft stor påverkan på verksamhetsområdesmålet. Staden har arbetat för att genomföra aktiviteter utifrån de förutsättningar som rådande restriktioner gett, framförallt genom insatser riktade till barn och unga. Exempel på insatser är *Sommar 2021*, ett brett utbud av aktiviteter primärt för barn och unga som semestrade hemma. Skolors och förskolors bokningar av kulturaktiviteter har stimulerats genom att Kulanspremien tillfälligt utökats från 50 till 80 procent av aktivitetens pris från 1 maj. Extra föreningsbidrag har fördelats för att stötta både det fria kulturlivet och idrottsföreningar. Idrottsnämnden har också ersatt föreningar med nolltaxa för det de faktureras när det inte är säsong.

På grund av de restriktioner som följt av pandemin har evenemang som varit tänkta att genomföras i Stockholm fått ställas in. Några av de evenemang som ändå kunnat genomföras är VM i konståkning, Swim Open, Longines Global Champions Tour/Stockholm Horse Week, Bauhausgalan, Finnkampen och Stockholm Marathon.

Insatser för god hälsa, jämställdhet och jämlikhet

Arbetet för att nå målsättningarna inom Agenda 2030 har fortsatt med fokus på målen om god hälsa och välbefinnande, jämställdhet samt minskad ojämlikhet. Bland annat har idrottsnämnden beslutat om förslag till *Handlingsplan för psykisk hälsa genom fysisk aktivitet* som planerar beslutas av kommunfullmäktige under 2022. Flickors och pojkars idrottande bedöms inte ha påverkats olika av pandemin och flickors deltagande inom

exempelvis föreningslivet är fortfarande lägre. Antalet flickor är också i många fall lägre vid spontana aktiviteter i till exempel fritidsgårdarna medan könsfördelningen är förhållandevis jämn vid strukturerade aktiviteter. Under året har insatser gjorts för att stärka flickors deltagande och öka flickors fysiska aktivitet, särskilt tonåringar och med lägre socioekonomisk bakgrund. Genom riktade insatser har barn som stått utanför föreningslivet deltagit i stadens idrotts- och fritidsaktiviteter, till exempel stadsdelsnämndernas Sportscamp.

Simkunnighet

En bedömning är att simkunnigheten hos barn i skolåldern minskat med 10 procent under året. Anledningen bedöms vara de restriktioner som följt av pandemin och som påverkat både hur skolorna prioriterat simundervisning, antalet platser i simskolan samt den spontana vattenvanan och simträningen som inte varit möjlig i samma utsträckning när stadens anläggningar tvingats stänga eller anpassas. Insatser för ökad vattenvana har genomförts i flera av stadens plaskdammar och en utvecklingsstrategi för skolsimskola i årskurs två är framtagen.

Bibliotek och läsning

Antal lån i stadens bibliotek har minskat under året. Samtidigt har staden arbetat med att locka barn och unga till läsning. Exempelvis har parklekar i samarbete med bibliotek skapat små satellitbibliotek på parklekarna där fritidsledare och barnbibliotekarier tillsammans erbjuder högläsning i grupp som regelbunden aktivitet.

Stadens idrottsanläggningar

Under året har ett antal nya idrottsanläggningar färdigställts, exempelvis nya rugbyplaner på Gubbängsfältet, en ny idrottshall på Norrmalm och en konstgräsplan med ispist på Bäverdalens BP i Rågsved. Arbetet med att skapa trygga och säkra anläggningar har fortsatt, bland annat genom ökad bemanning. Vidare har idrottsnämnden arbetat med att implementera en lotsfunktion för att stödja och möjliggöra för fler externa aktörer som vill bygga eller utföra verksamhet inom idrottsområdet.

Stockholms första kulturstrategiska program

I maj 2021 beslutade kommunfullmäktige om *Kulturstrategiskt program för Stockholms stad*. Programmet ska bidra till att staden växer med kultur och utgår från de två perspektiven om lika möjligheter att ta del av och skapa kultur samt ett kreativt och attraktivt Stockholm.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Målupp- fyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar som är nöj- da med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	76 %	73 %	76 %	71 %	Delvis	Utfallet bedöms ha påverkats av de restriktioner som följt av pandemin.
Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	85 %	86,8 %	-	-	Helt	
Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare	4,8	3,4	66 %	31 %	Ej	Utfallet bedöms ha påverkats av de restriktioner som följt av pandemin. Resterande 3 procent genomförs av förskolor och andra aktörer som inte går att definiera utifrån kön.
Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	67 %	84 %	82 %	85 %	Helt	
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	75 %	72 %	72 %	74 %	Delvis	Utfallet bedöms ha påverkats av de restriktioner som följt av pandemin.
Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	96 000	74 454	-	-	Ej	Utfallet bedöms ha påverkats av de restriktioner som följt av pandemin.
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	65 %	61 %	58 %	64 %	Delvis	Utfallet bedöms ha påverkats av de restriktioner som följt av pandemin.

Stockholm är en hållbar stad med god livsmiljö

Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledande i den globala omställningen. Staden har tagit fram klimatbudget med åtgärder och utsläppsbehandling till 2023. Kol för uppvärmning har fasats ut och eldnings med fossil olja ska ha upphört senast 2025. Staden ska även motverka klimatförändringarna genom koldioxidlagring samt biokolsanläggningar. Målet är att Stockholm är en fossilfri och klimatpositiv stad senast 2040.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis 2021 med anledning av nedan. För sju av 22 av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, fyra uppnås delvis och nio uppnås ej. Två indikatorer saknar utfall under 2021. Av nämnderna bedömer 24 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, fyra att målet uppnås delvis och en att målet ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås delvis. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter som de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Höga ambitioner för stadens miljöarbete

Kommunfullmäktige fattade i maj 2020 beslut om *Miljöprogram 2020–2023 (KS 2019/1040)* och *Klimathandlingsplan 2020–2023 för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 (KS 2019/1041)*. Staden har med styrdokumentet höjt ambitionerna för miljö- och klimatarbetet, bland annat genom högre målsättning för utsläppsminskningarna och åtgärder som syftar till att minska konsumtionens klimatpåverkan. De höga ambitionerna är initialt svåra att nå vilket speglas i att flera av indikatorerna nås delvis eller inte alls. För att uppnå hel måluppfyllelse kommande år behöver staden förstärka arbetet ytterligare och initiera fler åtgärder.

Staden kan inte uppnå miljö- och klimatmålen själv utan arbetet behöver ske i nära samverkan med omvärlden och genom teknikutveckling. Stärkt samverkan, innovationer och näringslivets deltagande är viktigt för arbetet framåt. Ett arbete som bedrivits under året är en kartläggning av kompetens- och utbildningsbehov kopplat till den gröna omställningen.

Klimatbudget – ett verktyg för minskade utsläpp

Stadens klimatbudget till 2023 utgörs av utsläppsbehandling för utpekade nämnder och bolagsstyrelser. Betingen uttrycks som minskning av växthusgaser (ton CO₂ per år) för perioden 2020–2023. Av de nämnder och bolagsstyrelser som har beting bedömer tolv att betinget kan nås, tre delvis och två att det inte kan nås till 2023. Stadens totala beting är att minska de årliga utsläppen med 454 000 ton CO₂ till 2023.

Under året har stadens arbete med åtgärder fortsatt. Inom innovationsplattformen Viable Cities har Klimatkontrakt 2030 som är ett kontrakt mellan staden och fyra statliga myndigheter reviderats. Kontraktet lägger grunden för ett tydligare statligt stöd till genomförandet av stadens klimathandlingsplan. Ambitionen är att kontraktet leder till att Stockholm väljs ut till en av 100 ledande europeiska städer i klimatomställningen som får stärkt stöd av EU, inte minst finansiellt. Andra åtgärder är energieffektiviseringar och

arbete med elektrifiering, där staden bygger ut publik laddning och samverkar med näringslivet och andra nyckelaktörer för att snabba på omställningen. I april invigdes Brista eftersorteringsanläggning som är ett samarbete mellan Söderhalls Renhållningsverk AB och Stockholm Exergi AB. Anläggningen sorterar bland annat plast ut ur restavfallet så att fjärrvärme och el kan produceras med lägre utsläpp. Uppföljningen av klimatbudgeten är preliminär. I samband med uppföljningen av miljöprogrammet för 2021 kommer klimatbudgeten att följas upp slutgiltigt.

	Beting till 2023 (ton CO ₂)	Preliminär målbedömning
AB Familjebostäder	1 800	Helt
AB Stockholmshem	2 300	Helt
AB Svenska Bostäder	2 600	Ej
Exploateringsnämnden	16 500	Helt
Fastighetsnämnden	829	Helt
Idrottsnämnden	300	Helt
Kommunstyrelsen	221 400	Delvis
Kyrkogårdsnämnden	31	Helt
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	1 315	Helt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	48 372	Helt
Servicenämnden	4 000	Ej
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)	2 327	Delvis
Stadsbyggnadsnämnden	3 000	Helt
Stockholm Vatten och Avfall AB	13 126	Helt
Stockholms Hamn AB	8 000	Helt
Stockholms Stadshus AB	118 100	Helt
Trafiknämnden	10 000	Delvis

Stockholm anpassas till ett förändrat klimat

Arbetet med att anpassa Stockholm har fortsatt. I december beslutade kommunfullmäktige om *Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad 2022–2025 (KS 2020/1033)*. Handlingsplanen tar ett helhetsgrepp om stadens arbete med klimatanpassning och innehåller aktiviteter för att stärka förmågan att hantera skyfall och värmeböljor.

Kommunstyrelsen har lett ett stadsövergripande arbete med erfarenhetsåterföring med anledning av de häftiga regn som föll över staden i maj och juni. Staden arbetar även med att ta fram handläggartöd för skyfallshantering vid nybyggnation och värmekartläggningar. Under året har utredningsbeslut fattats om fördjupade analyser av ett skyfallsmagasin på Östermalm.

Inom ramen för fjärde etappen av Grönare Stockholm, stadens satsning för att utveckla parker och naturområden, är fokus biologisk mångfald, skyfallshantering och värmebölja. Som en

del pågår ett pilotprojekt i Tensta för att göra om hårdytor till grönytor med syfte att bromsa vattenflöden och dämpa påverkan av extremväder. Flera stadsdelsnämnder har genomfört åtgärder som urdikningar och fördröjningsmagasin för dagvatten, trädplanteringar och solskydd på förskolegårdar.

Steg mot en mer cirkulär stad

Under året har Stockholm flyttat fram positionerna för att bli en mer resurseffektiv stad. I mars beslutade kommunfullmäktige om *Avfallsplan för Stockholm 2021–2024* som anger stadens strategiska riktning mot en mer cirkulär ekonomi. Även stadens första *Handlingsplan för ett cirkulärt byggande* har antagits. Handlingsplanen är ett första steg i ett långsiktigt arbete för ökad cirkularitet och minskat byggavfall, med ett inledande fokus på att testa nya arbetssätt och öka kunskapen genom bland annat pilotprojekt. Exempel på operativt arbete som har bedrivits är Återbruket i Skärholmen som öppnade i januari, ett återbrukshus för reparationer och kreativt skapande. I april 2021 invigdes som nämnts ovan Brista Eftersorteringsanläggning som sorterar plast och metall maskinellt ur avfallet för återvinning, och gröna påsar med organiskt matavfall för rötning till biogas och biogödsel.

Ren luft och friskt vatten

Arbetet för att förbättra luftkvaliteten avseende partiklar (PM10) och kvävedioxid fortsätter. Mätningarna av både kvävedioxid och PM10 har de senaste åren visat på en nedåtgående trend och Stockholm når de lagstadgade miljö kvalitetsnormerna. Staden strävar även efter att klara de långsiktiga nationella miljömålen om frisk luft och utvärderar ytterligare åtgärder. För att minska partiklarna fortsätter staden arbetet med dammbindning, tidig vårstädning, städning med ny teknik och att optimera halkbekämpningen.

Att uppnå stadens mål *Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten* är en utmaning i en urban miljö. Pro-

jektet Stockholms framtida avloppsrening är i full gång. Satsningen innebär att vattnet i Mälaren blir ännu renare, att utsläppen i Östersjön minskar och att transporter av avloppsslam genom bostadsområden försvinner. Arbetet med att senast 2027 nå god vattenstatus för stadens samtliga vattenförekomster drivs vidare. För att nå målen behövs fysiska åtgärder och att mer rättvisande och korrekta miljö kvalitetsnormer kan beslutas för de vattenförekomster i staden som är förändrade till följd av samhällsnyttiga verksamheter och den urbana miljön. Lokala åtgärdsprogram för respektive vattenförekomst är centrala för att uppnå god vattenstatus och under perioden har sex åtgärdsprogram beslutats.

Investeringar för att minska utsläppen och rusta staden

Kommunfullmäktige har avsatt klimatinvesteringsmedel för åtgärder som bidrar till stadens möjlighet att uppnå de långsiktiga målen att minska koldioxidutsläppen och sårbarheten för kommande klimatförändringar. Under 2021 har medlen använts till energieffektiviseringar som LED-belysning, eldrivna arbetsmaskiner, skräpkorgar med solcellskomprimering och värmeåtervinning i idrottsanläggningar. Även solceller och solcellsinstallationer med energilagring samt klimatanpassningsåtgärder har beviljats medel.

Stockholm Exergi tilldelades innovationsmedel

Under 2021 har Stockholm Exergi som en av sju satsningar i Europa beviljats ekonomiskt stöd från EU:s innovationsfond. Stockholm Exergi planerar att ta i drift en storskalig anläggning för koldioxidavskiljning och lagring vid biokraftvärmeverket KVV8 i Stockholm, så kallad bio-CCS eller BECCS. Projektet valdes ut för dess potential att bidra till omställningen av den europeiska energisektorn och möjligheten att mildra klimatförändringarna.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Utsläpp per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	1,8 ton CO ₂ e/inv	1,7 ton CO ₂ e/inv	Helt	Utfallet avser 2020. Beräkningarna är preliminära och baseras delvis på prognoser och skattade värden på grund av eftersläpning i statistik. Fastställt värde för 2020 samt prognosticerat värde för 2021 beräknas i maj 2022.
El- och värmeproduktion baserad på solenergi	4 560 MWh	4 253 MWh	Delvis	Produktionsbortfall i ett antal anläggningar och förseningar i nya solcellsprojekt gör att målen uppnås delvis. Flera anläggningar togs i bruk sent under 2021 och kommer bidra till måluppfyllelse 2022.
Totalt köpt energi i stadens verksamheter	1 945 GWh	1 910 GWh	Helt	Pandemin har haft påverkan på den köpta energin vilket gör trenden mer svårtolkad än normalt.
Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter	3 % effektivisering relativt 2018	2,9 %	Delvis	Pandemin har haft påverkan på energianvändningen vilket gör trenden mer svårtolkad än normalt. Nämndernas och bolagens relativa energieffektivisering varierar mellan 22,3 procents minskning (SGA Fastigheter) och 14 procents ökning (Stockholms Hamn AB).
Utsläpp från Stockholms stads tjänsteresor med flyg	1 050 ton CO ₂	168 ton CO ₂	Helt	Pandemin har haft stor påverkan på indikatorn.
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,8 kg CO ₂ e per kg livsmedel	1,9 kg CO ₂ e per kg livsmedel	Delvis	Stadens mål nås inte på grund av låg måluppfyllelse från utbildningsnämnden (2,2 kg) och socialnämnden (2 kg). Samtliga stadsdelsnämnder når årsmålet.
Plast till energiåtervinning	23 kg/inv och år		-	Utfall saknas. Plockanalys genomförs enbart vartannat år.
Andel farligt avfall i soppsäcken	0,10 %		-	Utfall saknas. Plockanalys genomförs enbart vartannat år.
Andel matavfall till biologisk behandling	60 %	26,9 %	Ej	Pandemin har påverkat insamling och åtgärder för att öka insamlingen. Restauranger, hotell, konferensanläggningar och gymnasieskolor som står för stora mängder matavfall har påverkats av restriktioner. Även det uppsökande arbetet för att öka matavfallsinsamlingen har begränsats. Därutöver finns problem med definitionen av indikatorn. Under 2022 kommer indikatorn ses över i syfte att ge en mer rättvisande bild av måluppfyllelsen.
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	80 %	53 %	Ej	Förra årets resultat var ett ej viktat medelvärde av nämndernas och bolagsstyrelsernas resultat. Årets resultat är andelen faktiska hämtställen med matavfallsinsamling av det totala antalet hämtställen. Det ej viktade medelvärdet 2021 är 72 procent. Utfallen varierar från 9 procent till 98 procent. Kommunfullmäktige beslutade 2019 om obligatorisk matavfallsinsamling för verksamheter som serverar fler än 25 portioner mat från 2021 och för alla från 2023 vilket väntas påverka andelen hämtställen positivt från 2023.
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	48,4 %	Ej	Ett antal stödinsatser pågår för att nå målet.
Antal av 14 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam	14 st	14 st	Helt	
Andel enskilda exploateringsprojekt där ekologiska kompensationsåtgärder genomförs vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska värden	90 %	60 %	Ej	Indikatorn baseras på slutredovisade projekt. För 2021 ingick sju projekt i uppföljningen. Med så få projekt får varje projekt stor påverkan på det procentuella utfallet.
Andel årliga markanvisningar på stadens mark där grönytefaktor för kvartersmark är ett krav	100 %	100 %	Helt	
Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status	35 %	14 %	Ej	För att nå högre måluppfyllelse krävs fysiska åtgärder samt revidering av normsättning för anpassning till urban miljö.
Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för kemisk status	30 %	14 %	Ej	För att nå högre måluppfyllelse krävs fysiska åtgärder samt revidering av normsättning för anpassning till urban miljö.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel badplatser med bra badvattenkvalitet	92 %	90 %	Delvis	Den kraftiga nederbörd över Stockholm som kom i början av sommaren och orsakade bräddningar av avloppsvatten påverkar årets måluppfyllnad negativt. Några badplatser har återkommande problem med många fåglar.
Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	Max 7 dygn	3 dygn	Helt	Periodens utfall avser Essingeleden. Inget överskridande på Stockholms innerstadsgator.
Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	Max 35 dygn	18 dygn	Helt	Periodens utfall avser Sankt Eriksgatan.
Timmedelvärde för kvävedioxider i luft	Max 175 timmar	220 timmar	Ej	Indikator avser miljökvalitetsmålet som är strängare än miljökvalitetsnormen. Periodens utfall avser Essingeleden. Trenden är positiv men för att nå målet krävs fortsatt förnyelse av fordonsflottan och fortsatt elektrifiering.
Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	77,9 %	Ej	BVB och jämförliga system är under implementering. BVB behöver fortsatt utvecklas för att passa i anläggningsentreprenader och implementeringen där har därför inte kommit lika långt som på byggsidan.
Antalet kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	91 st	402 st	Ej	Fler verksamheter har registrerat sina produkter i ChemSoft vilket ökat antalet produkter samtidigt som Kemikalieinspektionen uppdaterat kriterierna för utfasningsämnen vilket inneburit ett tillskott av nya produkter.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

I avsnittet presenteras uppföljningen och bedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden, där fokus är hållbara finanser, staden som arbetsgivare samt verksamhetsutveckling genom strategiska inköp och innovationer.

Stockholm ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden behöver kontinuerligt arbeta för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt i att utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetens-försörjningen. Användningen av digitalisering och ny teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm, men också möjligheter till ökad processeffektivitet och innovationskraft. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att av totalt två underliggande mål har två uppfyllts helt.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm utgör Sveriges ekonomiska motor och har i grunden en robust ekonomi. I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning, och med utmaningar kopplade till pågående pandemi, måste staden förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Därför ska staden alltid sträva efter att bli mer effektiv och att tillhandahålla offentliga tjänster till lägre kostnad och ökad kvalitet.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2021 med anledning av nedan. För nio av tio av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och en uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 30 av 31 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, och en att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Svåra planeringsförutsättningar i en tid av osäkerhet

Även 2021 har präglats av pandemin och skapat osäkerhet i vår omvärld och därmed påverkat både den enskilde individen och stadens verksamheter och nämnder. Skatteintäktsökningen har varit högre än vad till exempel Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket och SKR förutsade när kommunfullmäktige beslutade om budget för 2021. I SKR:s prognos i december 2020 beräknades skatteunderlaget öka med 2,5 procent under 2021. Utfallet i december 2021 blev 5,0 procent. Utöver detta har det funnits en viss osäkerhet kring de statliga pandemi-relaterade ersättningarna som därmed har varit svåra att prognostisera med. Vidare har de generella statsbidragen ökat kraftigt under 2020 och 2021 men nivån minskar kommande år. Detta medför att det är viktigt att kostnadsläget för Sveriges kommuner inte blir för högt, då man kommande år kommer att bli tvungna att anpassa kostnadsnivån som en följd av de minskande statsbidragen.

Stadens nämnder visar ett överskott på totalt 1 031 mnkr, varav 461 mnkr avser stadsdelsnämnderna. Överskottet kan dels förklaras av de statliga pandemi-relaterade ersättningarna, men också av en pandemi-relaterad minskad efterfrågan av kommunal service bland stadens brukare samt lägre kostnader i de verksamheter som inte kunnat bedriva verksamhet som vanligt under året.

Även förändrade redovisningsregler för statsbidrag från Migrationsverket gällande generalschablonerna påverkar flertalet av stadens stadsdelsnämnder. De förändrade reglerna innebär att medlen inte längre kan periodiseras mellan åren vilket gör att tidigare års inkomna medel bokförs som en intäkt under 2021.

Det samlade resultatet visar att nämnderna har en budgetföljsamhet på 97,9 procent efter resultatöverföringar. Stadens nämnder har kontinuerligt arbetat för att säkra en budget i balans och långsiktigt hållbar ekonomi genom att samverka med både interna och externa aktörer, standardisera processer och effektivisera resursanvändandet genom att bland annat hitta nya arbetssätt. Flertalet nämnder har, i sin ordinarie verksamhet, implementerat många av de nya arbetssätt som uppkommit på grund av pandemin.

De svåra planeringsförutsättningarna som pandemin har medfört under året visar sig i nämndernas prognossäkerhet där målet på +/- 1 procent inte uppnås utan hamnar på minus två procent. Den stora osäkerheten kring hur pandemin skulle utveckla sig medförde att nämnderna till tertialrapport 2 använde sig av försiktighetsprincipen när de lade sin prognos.

Investeringsbudgeten i staden visar ett överskott på 1 661 mnkr. En stor del av avvikelserna beror på redovisningsmässiga förändringar. Under 2021 har staden förändrat redovisningen gällande rivnings- och saneringskostnader, evakueringskostnader samt kostnader för detaljplanearbete vilket gjort att utgifter inom investeringsprojekt klassats om till driftkostnader. Detta medför att exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kyrkogårdsnämnden och trafiknämnden justerat sina investeringsutgifter, vilket påverkar stadens totala resultat gällande investeringar med 615,3 mnkr.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Kommunkoncernens soliditet inklusive pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	49 %	Helt	
Kommunkoncernens soliditet inklusive pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	49 %	Helt	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	97,4 %	Helt	
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	97,9 %	Helt	
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	-2 %	Delvis	
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	1 858 mnkr	Helt	
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	7 %	6 %	Helt	
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100 %	95 %	Helt	
Stadens soliditet inklusive pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	35 %	Helt	
Stadens soliditet inklusive pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	35 %	Helt	

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Viktigast för pålitliga och kvalitativa välfärdstjänster är de som utför arbetsinsatsen. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning ska säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2021 med anledning av nedan. För en av fyra av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, två uppnås delvis och en uppnås ej. Av nämnderna bedömer 30 av 31 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och en att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Utvecklingen är positiv ur flera aspekter. Stadens Aktiva medskapandeindex har ökat och sjukfrånvaron sjunkit. Nämnder och styrelser har, på grund av pandemin, ställt om och anpassat sina verksamheter med kort varsel, vilket har lett till att nya arbetssätt har prövats och utvecklats. Inom inköp och upphandling pågår ett arbete för effektivare processer. Ett observandum är att kostnaderna, i flera större investeringsprojekt är högre vid beslut om genomförande än vid inriktningsbeslut. Det visar på ett behov av att utveckla styrning och uppföljning inom området.

Kompetensutveckling och ledarskap i förändring

En prioriterad fråga har varit att säkerställa verksamhetskritisk kompetens i välfärden, på kort och på lång sikt, vilket har varit av central betydelse under pandemin. Med hjälp av digitala verktyg har verksamheterna kunnat erbjuda kompetensutveckling trots pandemin. Nämnderna har beviljats totalt närmare 40 mnkr i kompetensutvecklingsmedel av staden för bland annat grundutbildning till stödassistenterna inom LSS, utbildningar inom demens, geriatrik, psykisk ohälsa och grundutbildning till barnskötare. Även kompetensutvecklingsinsatser för chefer har anordnats i verksamheterna, i exempelvis arbetsmiljö och rehabilitering.

Två nya stadsövergripande utvecklingsprogram har pilottestats i under året. Ett för avdelningschefer som syftar till att stödja ett konkret utvecklingsarbete och leda i förändring, och ett för framtida chefer som syftar till att trygga chefsförsörjningen i staden. En digital chefsvecka, på temat Ledarskap för en ny tid, utgjorde startskottet för stadens nya chefsprofil och ledarskapsmodell.

Långt och hållbart arbetsliv

Arbetsmiljön har varit i särskilt fokus även 2021 på grund av pandemin. Arbetsmiljöverket har under året gjort en inspektion av hur staden följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet på central nivå. Några förbättringsområden har identifierats och stödmaterial håller på att tas fram inför den uppföljning som kommer att göras under hösten 2022. Verksamheterna arbetar systematiskt med arbetsmiljön och gör löpande riskbedömningar, vilket har varit av central betydelse, inte minst inom äldreomsorgen. Andra verksamheter i staden beskriver hur de har arbetat för att skapa goda förutsättningar för arbete på distans, vilket även har betydelse för att stärka stadens arbetsgivarvarumärke. Otillåten påverkan, hot och våld har varit ett fokusområde, i det fortsatta arbetet med handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare.

År 2021 svarade 86 procent av stadens medarbetare på medarbetarenkäten, vilket är en historiskt hög svarsfrekvens (82 procent, 2020). En majoritet av de svarande, 88 procent, anser att de i hög grad har ett meningsfullt arbete.

Sjukfrånvaron har sjunkit under året även om den alltså är högre än innan pandemin. Sjukfrånvaron är lägre i stadens bolag än i förvaltningarna. I förvaltningarna har den totala sjukfrånvaron sjunkit en procentenhet i jämförelse med 2020, till 7,1 procent. Den totala sjukfrånvaron, inklusive bolagen, uppgick till 6,9 procent 2021 och 7,9 procent 2020. Mer information om sjukfrånvaron finns att läsa ovan i Förvaltningsberättelsen i avsnittet Väsentliga personalförhållanden.

Det långsiktiga arbetet att införa heltid som norm har fortsatt och visar goda resultat. Andelen heltidsanställda har ökat och uppgår nu totalt till 90,6 procent. För kvinnor är andelen 90,7 procent och för män 90,5 procent. Även andelen tillsvidareanställda ökar och uppgår nu till 89,9 procent. För kvinnor är andelen 90,8 procent och för män 87,3 procent. Målet är att alla nyanställningar ska vara på heltid och att alla ofrivilligt deltidsanställda ska erbjudas heltidsarbete.

Utveckling genom inköp och digitalisering

Inköps- och upphandlingsprocessen samt digitaliseringsarbetet har fortsatt att utvecklas. På stadsledningskontoret har en central stödfunktion inrättats som ska stödja verksamheterna i frågor som rör styrning och användning av tekniska lösningar, i syfte att öka och samordna kunskapen om digitalisering i staden.

Under året har staden blivit partner i Digital Futures, ett tvärvetenskapligt forskningscentrum som utvecklar digital teknik av samhällsrelaterad betydelse. Inom ramen för Digital Futures och i samverkan med Region Stockholm deltar staden i projekt kring digital rehabilitering, bland annat av patienter som haft covid-19.

I syfte att nå målen i stadens inköpsprogram samt skapa utrymme för innovation bedrivs ett kategoribaserat inköpsarbete. Inom ramen för detta har flera utvecklingsprojekt genomförts. Genom Digital Futures har staden och Region Stockholm påbörjat en studie om hur digitala verktyg kan vägleda beställare (nudging) till ”rätt” produkter och tjänster i inköpssystem. Resultaten från studien ska presenteras på ett seminarium och i en vetenskaplig artikel.

För att de inköp som görs i staden ska bidra till en hållbar utveckling har bland annat förutsättningarna för att upprätthålla en miljö- och klimatomärkning för stadens inköpssystem börjat utredas. Genom servicenämnden har ett arbete med att ställa och följa upp krav på hållbar plastanvändning i centrala upphandlingar påbörjats.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Aktivt medskapandeindex	82	80	80	79	Delvis	Utfallet har förbättrats i jämförelse med 2020 (79). Kvinnors utfall har ökat och mäns utfall är det samma som föregående år. De största skillnaderna mellan kvinnor och män är att kvinnor i högre utsträckning upplever att de är insatta i verksamhetens mål, att deras arbete är meningsfullt, att nya arbetssätt provas på arbetsplatsen och att de känner till lönekriterierna. Män upplever i högre utsträckning att de har en bra arbetssituation och att alla behandlas med respekt.
Index bra arbetsgivare	84	83	-	-	Delvis	Utfallet ligger kvar på samma nivå som 2020. Utfallet för delindex attraktiv arbetsgivare har minskat från 87 till 84 uteslutande på grund av högre korttidssjukfrånvaro.
Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	90 %	91 %	-	-	Helt	
Andel investeringsprojekt som vid beslut om genomförande avviker mer än 15 procent jämfört med senast fattade inriktningsbeslut	0 %	34 %	-	-	Ej	Indikatorn är ny 2021. Tre nämnder och tio bolagsstyrelser rapporterar på indikatorn, varav tre inte uppfyller indikatorn. Övriga uppfyller indikatorn helt.

Ekonomisk och finansiell information

I avsnittet presenteras nämndernas drift- och investeringsredovisning samt den kommunala koncernens investeringar och finansiella ställning. Även avvikelser mot budget kommenteras. Se not 1 för mer upplysningar om stadens drift- och investeringsbudgets uppbyggnad samt de för drift- och investeringsredovisningarna mest väsentliga principerna för ekonomistyrning och internredovisning.

Driftredovisning

I avsnittet redovisas hur utfallet för driftverksamheten förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Driftredovisningen är en totalsummering av kostnader och intäkter och innehåller även interna poster, och möjliggör därför jämförelse mot slutlig budget. Driftredovisningen för staden framgår i tabellen nedan.

Mnkr inklusive kapitalkostnader efter resultatöverföringar	Utfall				Nettokostnad		Budget- avvikelse
	Intäkter		Kostnader		Utfall	Budget	
	2021	2020	2021	2020	2021	2021	2021
Nämnd							
Kommunstyrelsen	1 020	1 258	-2 504	-2 733	-1 486	-1 543	57
Revisorskollegiet	3	3	-32	-31	-29	-30	1
Servicenämnden	271	262	-264	-263	0	0	0
Valnämnden	0	1	-6	-5	-6	-7	0
Stadsdelsnämnderna	4 368	4 501	-26 267	-26 022	-21 976	-22 438	461
Arbetsmarknadsnämnden	552	520	-1 510	-1 448	-958	-1 052	94
Exploateringsnämnden*	2 942	2 802	-1 495	-1 415	1 446	1 448	-1
Fastighetsnämnden	1 407	1 310	-1 220	-1 065	188	182	6
Idrottsnämnden	227	257	-1 056	-985	-829	-854	25
Kulturnämnden: kulturförvaltn.	183	159	-1 201	-1 099	-1 019	-1 022	3
Kulturnämnden: stadsarkivet	64	58	-128	-120	-64	-72	8
Kyrkogårdsnämnden	43	43	-269	-211	-226	-184	-42
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	159	144	-279	-251	-120	-142	22
Socialnämnden	361	387	-1 667	-1 623	-1 306	-1 310	4
Stadsbyggnadsnämnden	349	308	-472	-454	-124	-153	29
Trafiknämnden	1 793	1 878	-2 456	-2 353	-663	-710	46
Utbildningsnämnden	2 938	2 869	-22 823	-22 505	-20 021	-20 323	302
Äldrenämnden	16	22	-219	-206	-203	-218	15
Överförmyndarnämnden	4	3	-76	-74	-72	-73	1
Summa nämnderna	16 699	16 785	-63 945	-62 863	-47 469	-48 500	1 031
Finansiering	56 738	54 597	-7 153	-3 565	49 584	48 500	1 084
Summa staden	73 437	71 381	-71 099	-66 428	2 115	0,1	2 115
Summa staden	73 437	71 381	-71 099	-66 428	2 115	0,1	0
Justering poster som inte ingår i verksamhetens intäkter och kostnader inklusive avskrivningar enligt resultaträkningen	-54 361	-51 655	4 318	3 088	-50 042		
Avgår interna poster	-4 105	-4 185	3 881	5 010	0	0	0
Verksamhetens intäkter och kostnader inklusive avskrivningar enligt resultaträkningen	14 971	15 541	-62 899	-59 155	-47 928	-50 071	2 143
Skatteintäkter	53 261	50 098	0	0	53 261	51 596	1 665
Generella stadsbidrag och utjämning	0	0	-2 717	-2 364	-2 717	-2 672	-45
Finansiella poster	1 100	1 557	-1 601	-724	-502	1 146	-1 648
Extra ordinära poster		0		0	0	0	0
Årets resultat	69 332	67 196	-67 217	-62 242	2 115	0,1	2 115

Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och interna mellanhavanden.

Exploateringsnämnden är exklusive exploateringsintäkter och exploateringskostnader.

Avvikelse är efter resultatdispositioner.

I tabellerna nedan framgår slutlig budget, efter de budgetjusteringar som beviljats under året och redovisas utifrån facknämnder, stadsdelsnämnder och verksamhetsområden. Under tabellerna beskrivs de större posterna vid varje justeringstillfälle.

Mnkr brutto	KF-budget 2021 exklusive budget- justeringar		KS 2021-03-10		KS 2021- 04-14	KS 2021-06-23		KS 2021-10-27		KS-EKU 2021-12-15		KS 2022- 03-30	Omslutnings- förändringar		KF-budget 2021 inklusive budget- justeringar	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Kommunstyrelsen	47,6	-1 442,0		-2,7	-57,0		8,1	-5,5	-91,1				698,6	-698,6	740,7	-2 283,3
Revisorskollegiet	2,6	-32,5	0,5	-1,0									0,0	0,0	3,1	-33,5
Servicenämnden	0,0	0,0											256,2	-256,2	256,2	-256,2
Valnämnden	0,0	-6,6											0,0	0,0	0,0	-6,6
Stadsdelsnämnderna	734,5	-23 082,4		-132,2			-21,6		-250,0	-20,2	334,2		3 083,0	-3 083,0	3 797,3	-26 235,0
Arbetsmarknadsnämnden	193,6	-1 082,1				64,9		-8,5	-219,6				214,2	-214,2	464,2	-1 515,9
Exploateringsnämnden	2 849,0	-1 375,9		-23,2					-2,3				0,0	0,0	2 849,0	-1 401,4
Fastighetsnämnden	1 418,7	-1 237,0											-10,3	10,3	1 408,4	-1 226,7
Idrottsnämnden	288,0	-1 045,3		-4,6				-73,8	-18,4				36,0	-36,0	250,2	-1 104,3
Kulturnämnden kulturförvaltningen	96,4	-1 085,3					-4,0	-21,4	-7,8				78,8	-78,8	153,8	-1 175,9
Kulturnämnden stadsarkivet	33,2	-104,7											31,4	-31,4	64,6	-136,1
Kyrkogårdsnämnden	28,5	-210,5		-1,6									8,0	-8,0	36,5	-220,1
Miljö- och hälsoskydds- nämnden	96,1	-226,4		-4,6	-7,5								34,1	-34,1	130,2	-272,6
Socialnämnden	399,5	-1 658,7							-51,2				-8,0	8,0	391,5	-1 701,9
Stadsbyggnadsnämnden	270,0	-422,7											42,8	-42,8	312,8	-465,5
Trafiknämnden	1 686,3	-2 316,9		-5,0			-1,0	-65,0	-8,1				172,3	-172,3	1 793,6	-2 503,3
Utbildningsnämnden	527,5	-20 824,0				-3,5				-0,1	18,7	-41,7	2 154,6	-2 154,6	2 678,5	-23 001,6
Äldrenämnden	5,0	-223,2											13,2	-13,2	18,2	-236,4
Överförmyndarnämnden	0,0	-63,4							-9,5				0,0	0,0	0,0	-72,9
Summa nämnder	8 676,5	-56 439,6	0,5	-174,9	-64,5	61,4	-18,5	-174,2	-658,0	-20,3	352,9	-41,7	6 804,9	-6 804,9	15 348,8	-63 849,2

Budgetjusteringar gällande internränta finansieras via finansförvaltningen.

I T1 delades medel för sommarkollo ut via donationsfonder, 13,5 mnkr

Mnkr brutto	KF-budget 2021 exklusive budgetjusteringar		KS 2021-03-10	KS 2021-06-23	KS 2021-10-27	KS-EKU 2021-12-15		Omslutnings- förändringar		KF-budget 2021 inklusive budgetjusteringar	
Nämnd	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	38,5	-1 701,1	-13,6	-0,2	-5,6	0,2	17,7	172,3	-172,3	211,0	-1 875,1
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	33,5	-1 207,4	-10,8	-8,5	-7,8	-0,6	19,3	131,4	-131,4	164,3	-1 346,6
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	60,8	-2 074,2	-15,5	-1,0	0,4	-1,2	20,5	324,3	-324,3	383,9	-2 394,1
Bromma stadsdelsnämnd	60,0	-1 654,5	-12,5	-1,0	-15,6	-1,8	21,9	327,3	-327,3	385,5	-1 989,0
Kungsholmens stadsdelsnämnd	45,5	-1 291,5	-4,5	-0,8	-14,9	-3,6	44,6	317,8	-317,8	359,7	-1 584,9
Norrmalms stadsdelsnämnd	44,8	-1 306,8	-3,9	-0,7	-17,2	-2,4	28,0	186,9	-186,9	229,3	-1 487,5
Östermalms stadsdelsnämnd	52,0	-1 577,6	-3,4	-0,6	-16,0	-1,0	10,4	126,2	-126,2	177,2	-1 713,4
Södermalms stadsdelsnämnd	78,8	-2 593,4	-8,2	-2,2	-36,4	-3,2	40,7	301,8	-301,8	377,4	-2 901,3
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	82,5	-2 498,2	-17,7	-1,9	-57,5	-0,8	22,0	431,8	-431,8	513,5	-2 985,1
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	37,8	-1 210,4	-10,2	-1,2	1,4	-0,4	6,8	126,2	-126,2	163,6	-1 339,8
Farsta stadsdelsnämnd	57,8	-1 797,1	-6,5	-1,2	-26,9	-0,3	15,9	159,3	-159,3	216,8	-1 975,1
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd	113,0	-2 886,4	-11,5	-2,0	-29,3	-5,4	71,3	322,2	-322,2	429,8	-3 180,1
Skärholmens stadsdelsnämnd	29,5	-1 283,8	-13,9	-0,3	-24,6	0,3	15,1	155,5	-155,5	185,3	-1 463,0
Summa stadsdelsnämnder	734,5	-23 082,4	-132,2	-21,6	-250,0	-20,2	334,2	3 083,0	-3 083,0	3 797,3	-26 235,0

Mnkr brutto	KF-budget 2021 exklusive budgetjusteringar		KS 2021-03-10	KS 2021-06-23	KS 2021-10-27	KS-EKU 2021-12-15		Omslutnings- förändringar		KF-budget 2021 inklusive budgetjusteringar	
Verksamhet	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,0	0,0		-1,1	-28,6			16,5	-16,5	16,5	-46,2
Individ- och familjeomsorg	36,9	-2 439,0						695,7	-695,7	732,6	-3 134,7
Stadsmiljöverksamhet	0,0	-385,0	-19,6		-2,8			34,9	-34,9	34,9	-442,3
varav avskrivningar	0,0	-158,0			-0,3					0,0	-158,3
varav internräntor	0,0	-5,9			-0,5					0,0	-6,4
Förskoleverksamhet	375,2	-5 687,0	-18,9		-65,0	-20,2	334,2	156,2	-156,2	511,2	-5 592,9
Äldreomsorg	235,5	-8 430,6	-42,0	-7,0	-0,8			1 494,3	-1 494,3	1 729,8	-9 974,7
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	27,5	-4 257,0			-152,8			456,5	-456,5	484,0	-4 866,3
Kultur - och föreningsverksamhet	0,0	-412,1		-13,5				52,1	-52,1	52,1	-477,7
Arbetsmarknadsåtgärder	27,4	-218,8						67,3	-67,3	94,7	-286,1
Ekonomiskt bistånd	32,0	-1 252,8						109,5	-109,5	141,5	-1 362,3
Övrig verksamhet	0,0	0,0	-51,7							0,0	-51,7
Summa verksamhetsområden	734,5	-23 082,3	-132,2	-21,6	-250,0	-20,2	334,2	3 083,0	-3 083,0	3 797,3	-26 235,0

Totalt justerades nämndernas nettokostnader med 737,3 mnkr under 2021. Utöver detta hade stadens nämnder omslutningsförändringar på cirka 6 800 mnkr. I kommunfullmäktiges budget redovisas normalt endast kostnader och intäkter för nämndernas egen verksamhet. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan nämnder och externa parter är därmed inte redovisade. Nämnderna ska därför redovisa beräknade omslutningsförändringar under året i verksamhetsplan och tertialrapporter.

För beslut gällande Avstämningsärendet 2021 som togs i Kommunstyrelsen den 10 mars var det avskrivningskostnader till exploateringsnämnden som utgjorde den enskilt största posten. Stadsdelsnämnderna fick medel för bland annat aktivitetscenter, introduktionsförskola, klimatsamordnare, platssamverkan och naturreservat. Dessa poster påverkar också tabellen för verksamhetsområde eftersom stadsdelsnämndernas budgetar fördelas utifrån verksamhetsområden.

För budgetjusteringarna i tertialrapport 2 som beslutades i Kommunstyrelsen den 27 oktober utgjorde en stor del intäkter och kostnader på grund av pandemin. Utöver detta justerades arbetsmarknadsnämndens budget för köp av utbildningsplatser. Stadsdelsnämndernas budgetar justerades för prestationsförändringar inom stöd och service till funktionsnedsatta, hög hyra i förskolan samt förstärkta placeringskostnader för unga i utsatta eller särskilt utsatta områden.

I Kommunstyrelsens ekonomiutskott den 15 december togs beslut om prestationsförändringar inom skola och förskola vilket påverkade utbildningsnämndens samt stadsdelsnämndernas budgetar.

Nämnder med avvikelser

I avsnittet kommenteras de största avvikelserna mot fastställd driftbudget.

Av facknämnderna visar utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden störst avvikelse om man ser till kronor. Utbildningsnämndens överskott om 301,8 mnkr (1,5 procent) beror i huvudsak på att skolorna haft lägre personal- och lokalkostnader än budgeterat. Arbetsmarknadsnämndens överskott om 93,5 mnkr (8,9 procent) beror främst på statsbidrag från Skolverket samt på lägre kostnader för köp av vuxenutbildning.

Stadsbyggnadsnämnden har störst positiv procentuell avvikelse, 19,1 procent (22 mnkr), vilket i huvudsak beror på högre intäkter inom både plan- och bygglovsverksamheten. Kyrkogårdsnämnden har störst negativ procentuell avvikelse, 22,8 procent (42 mnkr), vilket förklaras av rättningar till följd av RKR:s rekommendationer som innebär att vissa investeringsutgifter inte får aktiveras och därför har klassats om till driftkostnader.

Av stadsdelsnämnderna har Södermalm och Norrmalm de största avvikelserna både sett till kronor och procent. Överskottet för båda stadsdelsnämnderna återfinns främst inom verksamhetsområdet äldreomsorg där kostnaderna för placeringar inom vård- och omsorgsboenden varit lägre än budgeterat. Därutöver har nämnderna ett överskott för verksamhetsområde individ- och familjeomsorg, vilket bland annat beror på nya redovisningsprinciper från 2020 för statsbidrag för flyktingmottagande som medför att hela bidraget behöver användas innevarande år.

Investeringsredovisning

I avsnittet redovisas den kommunala koncernens investeringar och finansiella ställning samt hur stadens investeringsverksamhet förhåller sig till den budget som fastställts.

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår till 17 467 mnkr (19 243 mnkr). Bolagskoncernens investeringar respektive stadens investeringar redovisas nedan.

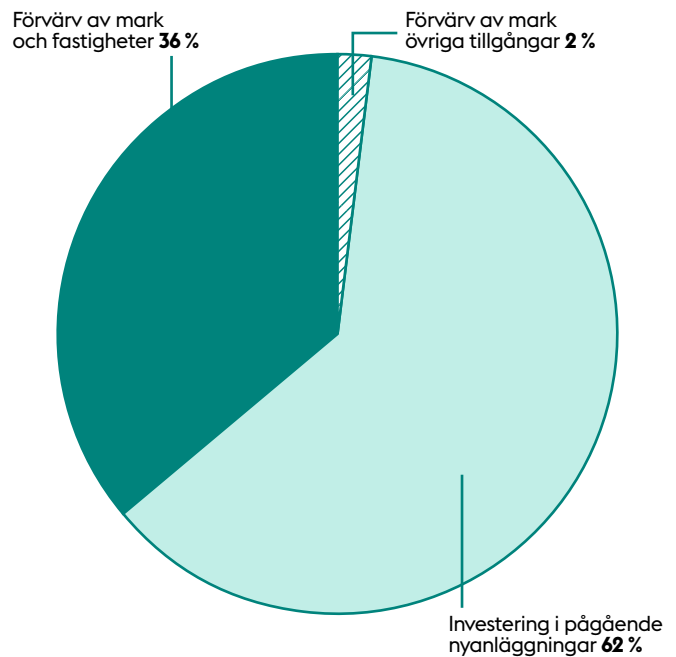
Bolagskoncernens investeringar

Investeringsvolymen för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 13 326 (12 681) mnkr. Investeringsvolymen är fortsatt historiskt hög men har samtidigt stabiliserats på en nivå mellan 12 och 13 mdkr under de senaste åren vad avser löpande investeringar. Den något högre nivån för 2021 följer av Stockholms Stadshus AB:s aktieförvärv i Mässfastigheter i Stockholm AB, exklusive detta förvärv uppgår investeringsnivån till cirka 12 mdkr.

Bostadsbolagen svarar för nyproduktion av bostäder och genomför upprustningsinsatser i befintliga fastigheter. Bostadsbolagens investeringar i nyproduktion och upprustning uppgick till knappt 4,5 mdkr. Under året har bostadsbolagen påbörjat byggande av 362 nya bostäder, vilket är lägre än 2020 (1 361 bostäder).

SISAB:s investeringar uppgår till drygt 2 mdkr. De enskilt största investeringarna avser Rödabergsskolan i Vasastan och om- och tillbyggnad av Lillholmsskolan i Skärholmen.

Stockholm Vatten och Avfalls investeringar uppgår till knappt 4 mdkr. Investeringarna är hänförliga till åtgärder i såväl befintligt nät som i exploateringsområden, samt projektet Stockholms framtida avloppsrening.

Pågående genomförandeprojekt

I tabellen nedan redovisas pågående genomförande projekt inom koncernen Stockholms Stadshus AB beslutade i kommunfullmäktige.

Bolag och projekt	Total Utgift	Beräknad totalutgift	Prognos avvikelse	Upparbetat tom 20211231
Micasa Fastigheter AB				
Köpenhamn omb hus 3 och 5	-433.0	-250.0	183.0	-108.5
Dalen 20 omb till senior	-438.0	-424.0	14.0	-18.3
Skolfastigheter i Stockholm AB				
Hästhagsskolan, Renov hus A,B,C, Nybyggnation hus G,H,J	-357.0	-367.5	-10.5	-54.7
Kista Äng skola, Nybyggnad av skola, Kista Alléväg	-385.0	-401.2	-16.2	-21.5
Lillholmsskolan, Ombyggnad hus A, Nybyggnad hus J, Stångholmsbacken 91–95	-88.0	-90.7	-2.7	-10.1
Lillholmsskolan, tillbyggnad hus A–J, Stångholmsbacken 91	-220.0	-261.4	-41.4	-230.0
Stockholm Parkering AB				
P-Hus Hagastaden	-570.0	-789.4	-219.4	-601.7
Hjorthagsgaraget /Naftalagret	-612.0	-701.5	-89.5	-91.6
Stockholm vatten och avlopp AB				
Slussen – huvudprojekt	-770.0	-770.0	0.0	-645.4
Stockholms Framtida Avloppsrening	-9,172.0	-10,937.0	-1765.0	-4,798.7
Högdalen, sorterings- och matavfallsanläggning	-955.0	-955.0	0.0	-253.6
Mässtunneln	-40.0	-1,061.0	-1021.0	-25.9
Mälarbanan	-796.8	-768.2	28.6	-402.4
AB Svenska Bostäder				
Ledinge 1	-345.0	-274.6	70.4	-274.5
Vallgossen, S:t Göran	-530.0	-552.6	-22.6	-553.4
Silvret 3	-284.0	-293.0	-9.0	-294.8
Mangon (fd Persikan)	-682.0	-643.0	39.0	-99.0
Nybohovsbacken	-399.0	-401.0	-2.0	-401.3
Albano	-2395.0	-2406.0	-11.0	-1747.7
Plankan	-773.0	-773.4	-0.4	-384.2
AB Familjebostäder				
Kabelverket 17 (fd Kv. A)	-464.0	-464.0	0.0	-400.7
Jordkabeln 1 (fd Kv. B)	-453.0	-453.0	0.0	-173.2
Kraftcentralen 1 (fd Kv. C)	-307.0	-311.2	-4.2	-38.1
Kv Algoritmen	-671.0	-595.1	75.9	-593.3
Lådkameran Filmen – Stockholmshus (Örby 4:1)	-453.0	-451.3	1.7	-21.1
Kv. Banken 3	-387.6	-387.6	0.0	-384.5
Drevvikshöjden, Etapp 1 (Källvreten 1)	-305.7	-311.6	-5.9	-294.4
Drevvikshöjden, Etapp 2 (Ekberga 1 och Åbro 1)	-433.3	-433.2	0.1	-421.5
Drevvikshöjden, Etapp 4 (Källvreten 2)	-398.0	-409.4	-11.4	-172.9
AB Stockholmshem				
Rosenlundsparken	-726.0	-730.0	-4.0	-723.0
Linaberg	-1,130.0	-1,182.0	-52.0	-1,108.0
Örtuglandet	-340.0	-367.0	-27.0	-45.0
Sävlången, Idlången	-542.0	-560.0	-18.0	-462.0
Persikan	-710.0	-710.0	0.0	-166.0
Nytt huvudkontor	-543.0	-543.0	0.0	-188.0

Fotnot: Beloppen inkluderar ej aktiverbara investeringsutgifter.

Stadens investeringar

Nämndernas samlade investeringsutgifter uppgår till 6 615 mnkr 2021. Efter investeringsinkomster i projekt om 1 654 mnkr uppgår investeringsutgiften till 5 140 mnkr (7 343 mnkr). Investeringsinkomsterna för offentliga investeringsbidrag för året uppgår till cirka 179 mnkr (63 mnkr), och inklusive dessa uppgår investeringsutgifterna netto till 4 962 mnkr (7 279 mnkr), totalt 1 661 mnkr lägre än budgeterat. Rättningar till följd av RKR:s rekommendationer innebär att investeringsutgifter som inte ska ingå i anskaffningsvärdet har omförts till drift, vilket påverkar

stadens totala utfall gällande investeringar med 615,3 mnkr. Genomförandegraden för stadens nettoinvesteringar blir därmed 135 procent, jämfört med 102 procent föregående år.

I tabellerna nedan framgår vilka budgetjusteringar inom investeringsverksamheten som beviljats under året fördelat per facknämnder och stadsdelsnämnder. Majoriteten av stadsdelsnämndernas investeringar ligger inom verksamhetsområdet stadsmiljö.

Mnkr brutto	KF-budget 2021 exklusive budget- justeringar		KS Trygghets- utskott 2021- 02-03	KS 2021- 03-10	KS 2021- 04-14	KS Trygghets- utskott 2021- 04-21	KS 2021- 06-23	KS Trygghets- utskott 2021- 06-02	KS 2021-10-17	Omslutnings- förändringar		KF-budget 2021 inklusive budget- justeringar	
	Inkomster	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Intäkter	Kostnader	Inkomster	Utgifter
Kommunstyrelsen	0,0	-2,0										0,0	-2,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0										0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	-1,0										0,0	-1,0
Valnämnden	0,0	0,0										0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	-230,0	-22,3	-65,0	-16,2	-1,5	-24,2	-6,4	-17,9			0,0	-383,5
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	-4,0										0,0	-4,0
Exploateringsnämnden	950,0	-3 750,0		-28,4	-36,6					250,0	-250,0	1 200,0	-4 065,0
Fastighetsnämnden	0,0	-1 466,5	-6,0	-35,7	-4,7			-1,5	30,0			0,0	-1 484,4
Idrottsnämnden	0,0	-48,1										0,0	-48,1
Kulturnämnden kulturförvaltningen	0,0	-11,3			-10,0		-1					0,0	-21,8
Kulturnämnden stadsarkivet	0,0	-1,0										0,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	0,0	-132,0		-13,5	-0,7							0,0	-146,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	-1,3										0,0	-1,3
Socialnämnden	0,0	-4,0		-4,0								0,0	-8,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	-3,0										0,0	-3,0
Trafiknämnden	70,0	-1 081,0	-35,1	-46,8	-21,6			-2,5	-3,5			70,0	-1 190,5
Utbildningsnämnden	0,0	-127,0										0,0	-127,0
Äldrenämnden	0,0	-3,7							-1,7			0,0	-5,4
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,1										0,0	-0,1
Summa nämnder	1 020,0	-6 866,0	-63,4	-193,4	-89,8	-1,5	-24,7	-10,4	6,9	250,0	-250,0	1 270,0	-7 492,3

Mnkr brutto	KF-budget 2021 exklusive budget- justeringar	KS Trygghets- utskott 2021-02-03	KS 2021-03-10	KS 2021-04-14	KS Trygghets- utskott 2021-04-21	KS Trygghets- utskott 2021-06-02	KS 2021-06-23	KS 2021-10-17	KF-budget 2021 inklusive budget- justeringar
Nämnd	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	-13,9	-4,3	-1,5	-2,2					-21,9
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	-10,5	-4,9	-3,4	-8,0		-3,2		-3,7	-33,7
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	-21,9							-4,5	-26,4
Bromma stadsdelsnämnd	-22,8	-2,4	-8,2			-0,8	-2,0	-2,0	-38,2
Kungsholmens stadsdelsnämnd	-14,9	-0,7	-0,2						-15,8
Norrmalms stadsdelsnämnd	-17,9		-7,9	-0,4					-26,2
Östermalms stadsdelsnämnd	-17,6	-0,3	-8,3					-2,5	-28,7
Södermalms stadsdelsnämnd	-23,2	-1,8	-7,0	-3,3			-13,8	-4,0	-53,1
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	-24,2	-4,5	-10,0	-1,0		-1,2	-0,4		-41,3
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	-12,6	-0,7	-3,9						-17,2
Farsta stadsdelsnämnd	-14,3		-3,8		-1,5	-1,2			-20,8
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd	-24,8	-2,4	-9,2	-1,3			-6,8	-1,2	-45,7
Skärholmens stadsdelsnämnd	-11,4	-0,3	-1,6				-1,2		-14,5
Summa stadsdelsnämnder	-230,0	-22,3	-65,0	-16,2	-1,5	-6,4	-24,2	-17,9	-383,5

Totalt beviljades budgetjusteringar inom investeringsverksamheten för 376,3 mnkr netto under 2021.

Beslut gällande trygghetsinvesteringar tas av Kommunstyrelsens trygghetsutskott för samtliga ärenden utom då det gäller ombudgeteringar från föregående år som tas i samband med stadens årsbokslut.

Ombudgeteringar beviljade i bokslutet för 2020 avsåg klimatinvesteringar 40,5 mnkr, trygghetsinvesteringar 18,7 mnkr och 24,6 mnkr övriga investeringar.

I samband med verksamhetsplanen för 2021 fördelades 193,4 mnkr. Av dessa avsåg 160 mnkr klimatinvesteringar fördelade till både fack- och stadsdelsnämnder. Övriga investeringar bestod av maskiner och inventarier samt Stockholm vid vattnet fördelat på stadsdelsnämnderna.

I tertialrapport 1 fördelades 24,7 mnkr och avsåg till största del av maskiner och inventarier. Fastighetsnämndens budget minskades i tertialrapport 2 med 30 mnkr för åtgärder inom Grimsta IP som inte avsåg investeringsutgifter. Utöver detta tilldelades nämnderna bland annat medel för maskiner och inventarier samt god vattenstatus. Återföringen av investeringsmedel gjorde att totalt 6,9 mnkr fördes tillbaka till central medelsreserv 4.

Investeringar bruttoutgifter per nämnd

I tabellen nedan framgår inkomster, utgifter och budgetavvikelse fördelat per nämnd.

Mnkr Nämnd	Nämndens budget inklusive budgetjusteringar		Nämndens utfall exklusive resultatdispositioner		Budgetavvikelse
	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Netto
Kommunstyrelsen	0,0	-2,0	0,0	-0,2	1,8
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	-1,0	0,0	-0,8	0,2
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	383,5	15,9	-328,7	70,7
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	-4,0	0,0	-3,3	0,7
Exploateringsnämnden	800,0	-4 065,0	1 527,0	-4 022,1	769,9
Fastighetsnämnden	0,0	-1 484,1	16,4	-932,6	568,2
Idrottsnämnden	0,0	-48,1	0,0	-44,4	3,7
Kulturnämnden kulturförvaltningen	0,0	-21,8	3,4	-25,7	-0,5
Kulturnämnden stadsarkivet	0,0	-1,0	0,0	-0,2	0,8
Kyrkogårdsnämnden	0,0	-146,2	9,5	-99,4	56,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	-1,3	0,0	-1,8	-0,5
Socialnämnden	0,0	-8,0	0,0	-6,5	1,5
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	-3,0	0,0	-0,5	2,5
Trafiknämnden	70,0	-1 190,5	75,6	-1 052,4	143,7
Utbildningsnämnden	0,0	-127,0	5,6	-91,5	141,1
Äldrenämnden	0,0	-5,4	0,0	-4,7	0,7
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Summa nämnder	870,0	-7 492,3	1 653,5	-6 615,0	1 660,8

Tabellen inkluderar privata investeringsbidrag vilka är justerade på kommunkoncernnivå.

Årsutfallet för investeringar är 1 661 mnkr lägre än budgeterat. Rättningar till följd av RKR:s rekommendationer innebär en justering som påverkar stadens totala resultat gällande investeringar med 615,3 mnkr. Denna förändring påverkar exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och kyrkogårdsnämnden.

Investeringsutgifternas avvikelse jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning av investeringsprojekt, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att kunna mätas först i samband med avslut och slutredovisning. Finansiellt innebär en viss förskjutning en lägre belastning innevarande år.

Nedan följer en redogörelse från nämnder med stor investeringsverksamhet.

Nämnder med avvikelser

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden redovisar 769,9 mnkr lägre nettoutgifter än budget vilket motsvarar 23,6 procent. I utfallet ingår justeringen, enligt RKR:s rekommendationer, med minskade utgifter om 484,1 mnkr. Exkluderas rättningen är nettoutgifterna inklusive exploateringsinkomsterna 285,8 mnkr lägre än beslutad budget inklusive budgetjusteringar. Avvikelse inklusive exploateringsinkomster är 81,2 mnkr. Avvikelsen inom investeringsverksamheten jämfört med beslutad budget beror, exklusive rättning, på högre

inkomster än planerat. Den främsta förklaringen är att genomförandetakten i exploateringsprojekten varit högre än planerat.

Nämndens prognoser inkluderar en så kallad generell justering som ska kompensera för erfarenhetsmässiga förseningar i projekten. Nämndens prognos i verksamhetsplan 2021 innebar en generell justering med 20 procent. Årsutfallet innebär dock en genomsnittlig försening med 11 procent. Projekten genomfördes således i snabbare takt och med mindre förseningar än erfarenhetsmässigt.

Även på inkomstsidan inkluderar nämndens prognoser en generell justering för att kompensera för förseningar i projekten. Nämndens prognos i verksamhetsplanen innebar en generell justering med 30 procent. Den snabbare genomförandetakten i projekten innebar ett utfall som var 34 procent högre än de sammanlagda projektprognoserna. Avvikelsen hänförs till stor del till projekten Slussen och Årstafältet.

Trafiknämnden

Trafiknämnden redovisar en avvikelse på 143,7 mnkr vilket motsvarar 12,8 procent. Avvikelsen beror främst på tidsförskjutningar i flera projekt samt att riskreserveringar inte behövt användas. Vidare har ett dussintal mindre förgävesprojekt identifierats, varvid utgifter som aktiverats under tidigare år har kostnadsförts till ett totalt värde om 18 mnkr. I utfallet ingår justering, enligt RKR:s rekommendationer, med minskade utgifter om 11 mnkr.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden har en avvikelse på 568,2 mnkr vilket motsvarar 38,3 procent. Avvikelsen beror främst på förseningar i planerings- och genomförandefaserna och att riskreserver inte har behövt utnyttjas. I utfallet ingår justering, enligt RKR:s rekommendationer, med minskade utgifter om 120 mnkr. Med bortseende från dessa justeringar hade årets utfall varit 1 036,2 mnkr och avvikelsen 448,2 mnkr (motsvarande 30,2 procent).

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna 2021 uppgår till cirka 966 mnkr och avser i huvudsak medfinansiering av utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen, bussterminalen vid Slussen och Tvärbanan Kistagrenen. I utfallet ingår även tidigareläggning av utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan, Spårväg syd och Roslagsbanan till city.

Kommunfullmäktige godkände den 14 juni 2021 "Tilläggsavtal till Avtalet avseende finansiering och tidplan för utbyggnad av tunnelbanan samt tidplan för bostadsåtagande" (KS 2021/580). En genomlysning av projektet hade visat att tunnelbanan förväntades bli 9,3 mdkr dyrare än beräknat. Eftersom det avtalade kostnadsansvaret bedömdes överskridas kom parterna överens om ett tilläggsavtal. Parter i överenskommelsen är staten genom en statlig förhandlingsperson, Region Stockholm, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun.

Tilläggsavtalet innebär att de tillkommande kostnaderna fördelas mellan parterna med 4 mdkr för staten, 3 mdkr för Region Stockholm och 2,3 mdkr för kommunerna sammantaget. Statens tillskott finansieras genom en utökning av lån som ska täckas genom framtida intäkter från trängselskatten. Stockholms stads åtagande för medfinansiering av tunnelbanan ökar med 1,2 mdkr till totalt 4,5 mdkr (i 2016 års prisnivå). Stadens avsättning för medfinansiering av tun-

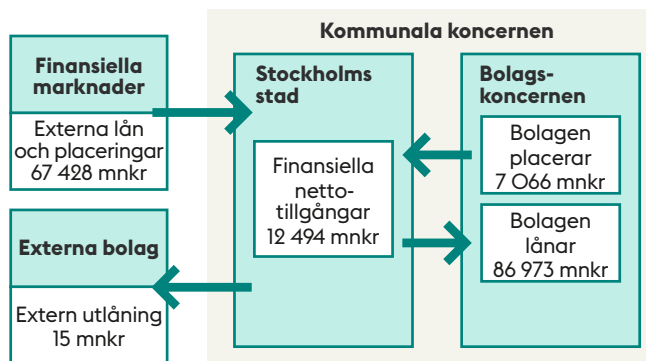
nelbanan har till följd av tilläggsavtalet utökats med 1 290,7 mnkr (inklusive förväntad förändring i KPI) enligt beslut i samband med tertialrapport två 2021 (KS 2021/1045).

Enligt RKR R9 Avsättningar och ansvarsförbindelser ska en förpliktelse tas upp till den bästa uppskattningen av vad som krävs för att reglera förpliktelsen, vilket är det belopp som en kommun skulle betala för att reglera förpliktelsen på balansdagen eller för att då överföra den till en tredje part. Mot den bakgrunden har en kompletterande avsättning för indexuppräknings gjorts omfattande 988 mnkr samt i samband med tertialrapport två 2021 (KS 2021/1045) för det ökade kostnadsansvaret i tilläggsavtalet för utbyggnad av tunnelbanan om 1291 mnkr.

Den kommunala koncernens finansiella ställning

Den kommunala koncernen Stockholms stad hade på balansdagen en extern skuld om 68 569 mnkr (63 393 mnkr) och en nettoskuld om 67 413 mnkr (63 377 mnkr), vilket innebär en ökning under året om 5 176 mnkr respektive 4 036 mnkr. Ökningen beror på en hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Den kommunala koncernens investeringar påverkar stadens lånebehov enligt bilden nedan.

Pågående genomförandeprojekt i staden

I tabellen nedan redovisas pågående genomförandeprojekt inom staden beslutade i kommunfullmäktige.

Nämnd och projekt	Dnr	Investeringsutgift, mnkr					
		Total utgift	Total inkomst	Beräknad totalutgift	Beräknad totalinkomst	Prognos avvikelse netto	Upparbetat netto t.o.m. 2021/231
Exploateringsnämnden							
Hammarby Sjöstad							
Kvarteret Lugnet 3, bostäder	302-1477/2014	-127.9	12.6	-143.6	21.9	-6.4	-143.6
Kvarteren Påsen och Godsvagnen	123-2060/2015	-57.7	18.4	-77.1	29.6	-8.2	-47.1
Nordvästra Kungsholmen							
Hornsbergskvarteren, Kristineberg 11	KS 2020/421	-1438.0	93.4	-1,399.8	155.6	-38.2	-841.6
Kristineberg, Krillans krog, bostäder	311-1873/2012	-69.0	0.0	-58.5	7.9	18.4	-48.4
Stadshagen	KS 2018/489	-693.0	47.8	-927.1	28.3	-253.9	-134.3
Norra Djurgårdsstaden							
Genomförandebeslut 3, detaljplan Västra samt sopsuganläggning	302-0806/2010	-763.0	148.8	-771.3	178.5	11.7	-698.3
Genomförandebeslut 5, bostäder inom Norra 2, Hjorthagen	302-0526/2012	-268.8	10.3	-268.9	6.2	7.9	-262.6
Genomförandebeslut 13, Kolkajen-Ropsten	123-1339/2017	-345.0	0.0	-728.2	25.7	-66.9	-356.4
Reviderat genomförandebeslut Bobergsgatan	123-1339/2017	-500.0	18.7	-588.7	61.8	-46.7	-246.0
Gasverket, reviderat genomförandebeslut 11	123-1339/2017	-1,071.0	110.4	-1,402.5	340.6	-100.8	-552.5
Ängsbotten, bostäder	302-1935/2013	-313.0	0.0	-351.0	36.2	-1.9	-266.1
Bygglogistikcenter i Hjorthagen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1761	-506.0	555.0	-179.9	572.9	26.8	-118.7
Gasklocka 3 och 4	302-0284/2014	-99.0	0.0	-110.4	1.4	-10.0	-106.9
Gasklocka 2	KS 2021/767	-1,053.0	0.0	-1,104.7	1.7	-49.9	-44.3
Genomförandebeslut 8, Brofästet, bostäder	123-0399/2015	-270.0	12.0	-287.2	32.8	3.6	-248.1
Kvarteret Jackproppen	123-0744/2016	-88.0	0.0	-81.5	0.3	6.8	-76.5
Södra Värtan Norra delen (Loudden och Frihamnen)	KS 2021/643	-981.0					

Nämnd och projekt	Dnr	Investeringsutgift, mnkr					
		Total utgift	Total inkomst	Beräknad totalutgift	Beräknad totalinkomst	Prognos avvikelse netto	Upparbetat netto t.o.m. 2021/231
Fokus Skärholmen							
Mäläräng	KS 2019/743	-832.4	44.8	-826.7	107.2	-67.9	-36.5
Söderholmen	KS 2018/1656	-126.0	0.0	-140.0	0.0	-13.9	-8.5
Vårbergstoppen	123-1634/2017	-91.4	0.0	-518.4	8.6	10.3	-55.2
Vårbergsvägen	KS 2020/1556	-518.3	6.9	-526.1	7.4	-7.2	-26.0
Hagastaden, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1095	-10,467.0	1,023.3	-10,405.1	678.7	-282.8	-5,875.9
Slussen – reviderat genomförandebeslut	123-1103/2015	-12,351.3	2,200.3	-15,820.0	4,294.0	-1,375.0	-7,961.2
Albano, studentbostäder	311-1852/2012	-168.0	0.0	-168.5	0.0	0.0	-131.8
Archimedes	KS 2018/746	-116.0	64.3	-128.6	68.9	-8.2	-34.1
FHR 4b Bjurbäcken, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1092	-102.1	13.9	-107.6	17.6	-0.8	-22.3
Brandstegen/Bäckvägen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1286	-197.1	11.7	-175.4	1.3	11.2	-167.8
Bromma Blocks, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/1037	-268.0	28.1	-311.3	47.8	-143.2	-104.6
Bromma, Västerled	123-0556/2016	-71.0	0.0	-55.4	1.8	17.4	-39.2
Bromstensstaden kv Tora (etapp 1), reviderat genomförandebeslut	KS 2018/487	-910.0	65.4	-989.4	200.8	56.2	-260.8
Bromstensstaden etapp 2	KS 2018/487	-144.0	266.2	-85.9	262.0	59.4	-207.4
Diabilden	KS 2018/1859	-95.8	0.3	-126.6	7.3	-23.7	-74.7
Kabelverket etapp 3 reviderat genomförandebeslut	KS 2020/400	-126.8	16.1	-83.0	20.9	48.5	-34.1
Kabelverket etapp 4 reviderat genomförandebeslut	KS 2020/401	-58.8	0.2	-46.2	2.3	5.1	-45.1
Kista Gård 2, bostäder	123-0265/2015	-31.0	0.0	-38.1	0.0	-7.1	-10.3
Kista Äng	KS 2020/1757	-603.0	0.0	-632.4	4.2	-25.7	-68.8
Mariehäll - utbyggnad av Annedal	302-0793/2007	-420.0					
Nykroppagatan	KS 2021/1094	-121.4	0.0	-52.7	0.0	68.8	-7.7
Näskubben	123-1532/2016	-58.0	0.0	-62.1	0.0	-4.1	-61.9
Ordenskapitlet	KS 2018/1850	-61.8	0.0	-45.8	0.0	16.0	-6.9
Persikan	123-2113/2016	-800.7	11.1	-712.9	28.0	104.3	-490.8
Perstorp	123-2111/2016	-105.0	0.0	-128.4	21.3	-1.8	-74.3
Primusparken	123-1633/2017	-531.0	177.9	-611.2	205.1	-53.0	-47.8
Rinkeby Allé, bostäder	123-2065/2015	-124.0	0.0	-118.8	4.0	9.2	-106.0
Rosenlundsparken, bostäder, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/445	-193.2	9.6	-201.5	19.0	1.1	-181.8

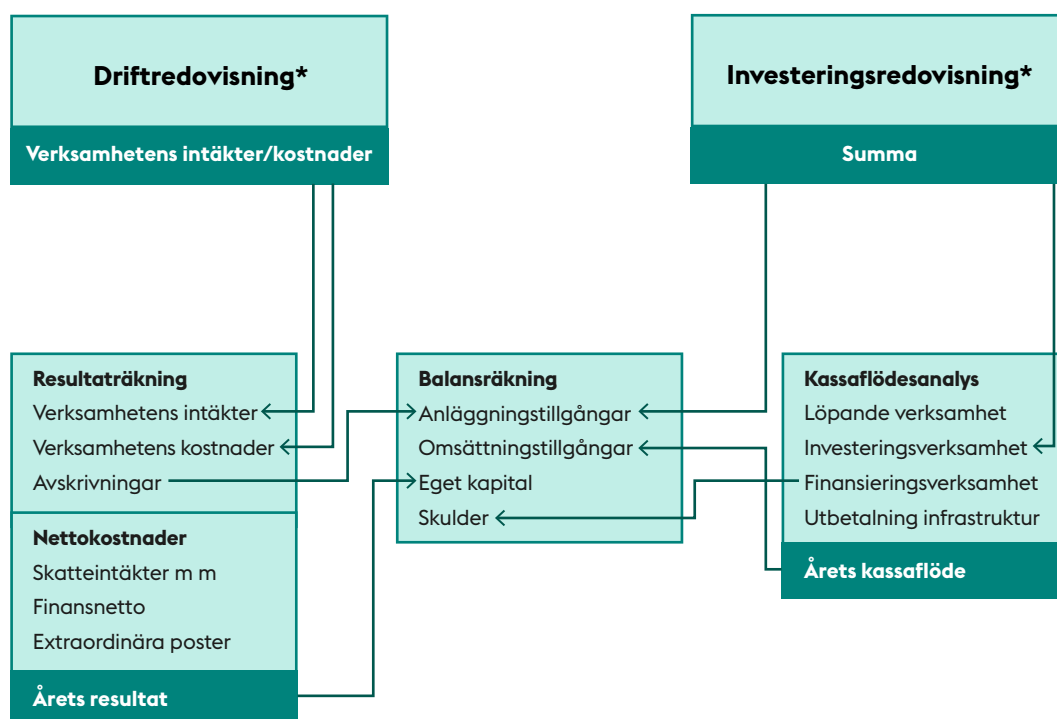
Nämnd och projekt	Dnr	Investeringsutgift, mnkr					
		Total utgift	Total inkomst	Beräknad totalutgift	Beräknad totalinkomst	Prognos avvikelse netto	Upparbetat netto t.o.m. 2021/12/31
Rågsveds naturreservat	KS 2018/652	-54.9	0.0	-64.8	0.2	-9.6	-20.0
Sandåkravägen reviderat genomförandebeslut	KS 2021/437	-94.4	0.0	-79.5	1.1	16.0	-49.3
Skattsedeln, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/927	-64.0	5.8	-66.5	6.0	-1.9	-55.9
Spångaviadukten	KS 2020/1772	-82.5	0.0	-69.8	4.1	19.9	-18.8
Södermalm, Mariagårdstjärnan, reviderat genomförandebeslut	2017/002040	-199.0	0.0	-116.2	2.4	85.3	-82.3
Slakthusområdet etapp 1	KS 2020/1558	-813.3	15.9	-821.0	15.9	-7.7	-46.9
Tippen matavfallsanläggning	KS 2021/1362	-69.2	0.0	-74.2	22.3	11.9	-25.7
Packrummet, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1254	-526.9	54.0	-203.5	54.0	-17.7	-196.3
Årstafältet, etapp 1, bostäder reviderat genomförandebeslut	KS 2020/695	-1,720.1	127.3	-1,801.9	384.3	175.2	-697.0
Årstastråket, etapp 1, bostäder	302-0481/2012	-170.0	0.0	-213.2	17.1	-26.1	-194.4
Årstastråket, etapp 2, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/693	-308.0	7.6	-321.0	34.3	13.1	-211.4
Fastighetsnämnden							
Ombyggnad av Tekniska nämndhuset	122-1830/2017	-1,094.0		-1,065.2		28.8	-694.2
Tekniska nämndhuset, yttre renoveringsarbeten	KS 2018/1058	-116.0		-111.0		5.0	-42.2
Stadsbiblioteket, underhåll	KS 2019/1120	-260.0		-260.0		0.0	-68.6
Kristinebergs IP, upprustning	KS 2021/934	Sekretess					

Nämnd och projekt	Dnr	Investeringsutgift, mnkr					
		Total utgift	Total inkomst	Beräknad totalutgift	Beräknad totalinkomst	Prognos avvikelse netto	Upparbetat netto t.o.m. 2021 231
Trafiknämnden							
Reinvesteringsprogram, offentlig belysning och trafiksignaler	314-0476/2011	-740.0					
Reinvesteringsprogram gatuytor 2020–2023	KS 2019/1935	-480.0		-480.0		0.0	-235.5
Reinvesteringsprogram 2022–2026 offentlig belysning anläggningsbyten	KS 2021/905	-300.0		-300.0		0.0	0.0
Reinvesteringsprogram trafiksignaler 2017–2021	124-1358/2016	-180.0		-148.9		-31.1	-147.8
Reinvesteringsprogram 2022–2026 trafiksignaler	KS 2021/796	-167.0		-290.6		-123.6	-3.6
Söder Mälarstrand, förstärkning och cykelåtgärder	124-1097/2017	-130.0		-107.1		22.9	-19.2
Hastighetsplaner, delområde 1, etapp 1	124-0894/2017	-79.0		-51.9		-27.1	-51.1
Hastighetsplaner, delområde 2, etapp 1	KS 2018/1250	-137.0		-62.4		-74.6	-65.9
Cykelåtgärder Vasagatan, reviderat genomförandebeslut	KS 2019/1013	-290.0		-268.3		21.7	-233.1
Cykelbana Ulvsundavägen (Kvarnbacksvägen–Flygplatsinfarten)	KS 2020/911	-57.0		37.8		19.2	-6.3
Ny bergbana i Skärholmen	KS 2019/1812	-70.0		-73.2		-3.2	8.0
Utbyggnad av pendlingsstråk och genomförande av trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder utmed Västberga Allé	KS 2021/1101	-70.0		-37.7		-32.3	-6.7
Program för energibesparande armaturbyte 2022–2026	KS 2021/1098	-204.0		-204.0		0.0	-204.0
Konstruktionsförstärkning av Kungsgatan	KS 2021/1103	-300.0		-254.8		45.2	-19.0
Västerbron, breddning av gång- och cykelbanor	KS 2021/1281	-68.0		-48.7		19.3	-3.4
Kyrkogårdsnämnden							
Järva begravningsplats	KS 2018/1495	-357.0	0.0	-357.0	0.0	0.0	-103.4

Fotnot: Diarienummer avser genomförandebeslut.

Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Drift och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar illustreras i bilden nedan.

* Kommunstyrelsen
Revisorskollegiet
Servicenämnden
Valnämnden
Stadsdelsnämnderna
Arbetsmarknadsnämnden
Exploateringsnämnden
Fastighetsnämnden

Idrottsnämnden
Kulturnämnden
kulturförvaltningen
Kulturnämnden
stadsarkivet
Kyrkogårdsnämnden
Miljö- och hälsoskydds-
nämnden
Socialnämnden

Stadsbyggnadsnämnden
Trafiknämnden
Utbildningsnämnden
Äldrenämnden
Överförmyndarnämnden

